

ASVA • BUDAPEST • 2005

A szerzői jogi jogsértések esetén alkalmazható jogi eszközökről

Segédanyag a gyakorlat számára

Készült a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásával

A szerzői jogi jogsértések esetén alkalmazható jogi eszközökről

- Segédanyag a gyakorlat számára -

Dr. Bérczes László

Dr. Gyenge Anikó (szerk.)

Dr. Lendvai Zsófia

Budapest, 2007.

A mű elektronikus változatára a Creative Commons - Attribution-NonCommercial-ShareAlike (Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább!) licenc feltételei érvényesek. A műre vonatkozó felhasználási feltételek részletes szövege az alábbi címen tekinthető meg: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/hu/deed.hu>

Tartalomjegyzék

I. FEJEZET	9
A SZERZŐI JOGI VÉDELEMRŐL ÁLTALÁBAN	9
A szerzői jog alanya, az önálló és a társas alkotás	9
A szerzői jog tárgya: az egyéni-eredeti alkotás	11
A szerzői jogi védelem jellegéről	13
A szerző személyhez fűződő és vagyoni jogai	14
A nyilvánosságra hozatal joga	16
A visszavonás joga	17
A névfeltüntetéshez való jog	18
A mű integritásának védelmében való fellépés	18
A többszörözés joga	19
A terjesztés joga	19
A nyilvános előadás joga	20
A mű nyilvánossághoz közvetítése	20
Az átdolgozás joga	21
A kiállítás joga	21
A szerzői jogok korlátai; védelmi idő	22
A személyhez fűződő jogok korlátozhatósága	23
Személyhez fűződő jogok a munkaviszonyban alkotott műveknél	23
A szerző visszavonási jogának korlátja	23
A vagyoni jogok korlátozhatósága	24
Átruházhatóság	24
A szabad felhasználások	24
Idézés	25
Átvétel	26
Magán- és intézményi célú többszörözés	26
Információs célú szabad felhasználások	28
A szabad felhasználás általános korlátai	29
A védelmi idő	30
A vagyoni jogok átruházása; a felhasználási szerződésekre vonatkozó fő szabályok	31

II. FEJEZET	35
A SZERZŐI JOG VÉDELME NEK POLGÁRI JOGI ESZKÖZEI	35
Perlési jog	36
Eljáró bíróság	39
Az érvényesíthető igények.....	39
Jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása	41
Jogsértés abbahagyására kötelezés és eltiltás a további jogsértéstől	41
Elégtételadás	42
Adatszolgáltatás	42
Gazdagodás visszatérítése.....	44
Sérelmes helyzet megszüntetése, az eredeti helyzet visszaállítása.....	44
Kártérítés.....	45
Ideiglenes intézkedések	46
A szerzőség védelme	48
A hatásos műszaki intézkedés és a jogkezelési adat megsértése esetén igénybe vehető jogorvoslat	50
Az értesítési és eltávolítási eljárás.....	54
III. FEJEZET	57
A SZERZŐI JOG VÉDELME NEK BÜNTETŐJOGI ESZKÖZEI	57
Bevezető	57
A legfontosabb eljárási szabályok.....	59
Bitorlás	59
Szerzői és szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése	62
Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása.....	71
Jogkezelési adat meghamisítása.....	76
IV. FEJEZET	80
A SZERZŐI JOG VÉDELME NEK VÁMJOGI ESZKÖZEI	80
Bevezető	80
A szerzői és kapcsolódó jogokra vonatkozó közösségi szabályozás tárgya és hatálya.....	82

A vámigazgatási intézkedések alkalmazásának lehetőségei az áruforgalomban.	82
Áruk, amelyekkel szemben nem alkalmazható az Alaprendelet	83
Párhuzamos import keretében beérkező áruk	83
Az utas személyes poggyászában található áruk	84
A vámhatósági intézkedés iránti kérelem	85
A vámhatóság hivatalból történő eljárása	85
A vámhatósági intézkedés iránti kérelem benyújtása és elintézése..	88
A kérelem benyújtására jogosultak köre.....	88
A kérelem előterjesztésére vonatkozó jogosultság igazolása	88
Szerzői jogok jogosultja esetében	88
Felhatalmazott használó esetében	89
Képviselők esetében	89
A kérelem elbírálására illetékes vámszerv és a kérelem formai követelményei	89
Illetékes vámszerv.....	89
Az intézkedés iránti kérelem alaki előírásai	90
Az intézkedés iránti kérelem elbírálása	91
A vámhatóság és a bíróságok eljárása	92
A vámhatóságok eljárásának szabályai.....	92
Ténybeli háttér	92
Értesítés a vámhivatal intézkedéséről	93
A vámhivatal által a jogosult részére adható információk köre.....	94
Egyszerűsített eljárás	95
Eljárás abban az esetben, ha az egyszerűsített eljárás nem alkalmazható	97
Az szerzői jog megsértésének bíróság által történő megállapítására irányuló eljárások	97
Az eljárás megindítására vonatkozó határidők	100
Az áruk tárolása	100
A szerzői jogot sértő áruk megsemmisítése.....	101
Következtetések	102

V. FEJEZET	104
VÁLOGATOTT JOGSZABÁLYOK, JOGSZABÁLY-RÉSZLETEK	104
I. 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról	104
II. 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről	137
III. 371/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet az egyes szellemi tulajdonjogokat sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről	139
IV. 18/2006. (IV. 12.) IM rendelet a Magyar Szabadalmi Hivatal által vezetett önkéntes műnyilvántartás részletes szabályairól	141

Előszó

Szerencsére az utóbbi években egyre több, a magyar olvasók számára is hozzáférhető szerzői jogi tárgyú könyv lát napvilágot, amelyek egyre szélesebb közönséghez szólva, az érdeklődők igényeinek megfelelően különböző részletességgel adnak betekintést ebbe a jogterületbe. Az 1999-es új szerzői jogi törvény hatályba lépését követően nem sokkal született nagy kommentár, írtak kézikönyvet az internet szerzői jogi kérdéseire koncentrálva is, és lassan a folyamatosan frissített egyetemi jegyzetek száma is bővül.

Ugyanakkor továbbra is hiányzik a piacról az a típusú útmutató, amely nem a szakjogászok bibliája és nem is a kezdő egyetemisták iránytűje kíván lenni, hanem a szerzői joggal a gyakorlatban találkozó szakemberek, elsősorban a rendőrök, bírók segítségére szolgálhatna. Ez a kötet azt a célt tűzi ki maga elé, hogy segítséget nyújtson a gyakorlatban a nem feltétlenül jogi végzettségű szakembereknek is, érthetően ismertesse meg az olvasót a szerzői jogi fogalmakkal és adjon iránymutatást akkor, ha az adott jogsértési ügyben az eljáró szerv nem tudja, merre is induljon.

A kötet első fejezete a szerzői jog rendszerét átfogóan mutatja be, példákkal is illusztrálva azt, hogy mit kell műnek tekinteni, ki lehet szerző, melyek a szerzői jogi szempontból értékelhető cselekmények, felhasználások, hol húzódnak a szerzői jogi védelem határai. Ezt egy olyan fejezet követi, amely részletesen elemzi a szerzői jogsértés esetén igénybe vehető, 2006. április 15-étől jelentősen átalakult polgári jogi eszköztárat, kitérve nem csak a hagyományos bírói út lehetőségeire, de az elektronikus környezetben alkalmazható ún. értesítési és eltávolítási eljárásra is. A büntetőjogi eszközöket elemző harmadik fejezet a négy szerzői joggal összefüggő tényállást elemzi,

részletesen vizsgálva az új technológiákra vonatkozó, a műszaki intézkedés kijátszásának és a jogkezelési adat meghamisításának tényállását is. A negyedik, vámjogi fejezet Magyarországnak az Európai Unióhoz történt csatlakozását követően hatályba lépett új, meglehetősen összetett vámjogi szabályozásában kíván eligazítást nyújtani. A kötetet részletes jogszabálygyűjtemény egészíti ki, amelyben mindazon jogszabályhelyek találhatók meg, amelyekről a kötet többi részei szólnak.

A szerkesztő és a kiadó reményei szerint a kiadvány nemcsak a bíróknak és rendőröknek, de minden, a szerzői jog hétköznapijait érdekklődő olvasónak is segítséget nyújt ennek a szép, de meglehetősen bonyolult jogterületnek a megértésében.

Budapest, 2006. május 22.

Dr. Gyenge Anikó
szerkesztő

I. FEJEZET

A SZERZŐI JOGI VÉDELEMRŐL ÁLTALÁBAN¹

A szerzői jog alanya, az önálló és a társas alkotás

1. A szerzői jogi védelem *alanya*, azaz a szerzői jogok elsődleges, eredeti jogosultja az irodalom, a tudomány és a művészet területén létrehozott egyéni, eredeti alkotás *alkotója/szerzője*.
2. Szerző csak *természetes személy*, azaz *ember* lehet. (Tehát például a számítógép generálta „alkotás”, vagy egy állat által létrehozott „mű”, amely nem emberi szellemi tevékenységen alapul, nem tekinthető szerzői jogi értelemben vett műnek.) Szerzői mű azonban több személy együttműködésének az eredménye is lehet. Abban az esetben, ha a *több alkotó együttműködésében készült mű (ún. közös, vagy többszerzős mű) részei nem használhatók fel önállóan*, a szerzői jog együttesen és – kétség esetén – egyenlő arányban illeti meg a szerzőtársakat. Ennek tipikus esete a két zeneszerző által írt dal, amely természetesen hangonként nem választható szét. A szerzői jogi törvényben meghatározott másik eset az, amikor a *közös mű részei önállóan is felhasználhatók*. Ilyenkor a saját rész tekintetében a szerzői jogok önállóan is gyakorolhatók, de az egész közös műre nézve ilyenkor is együttes jogosultság illeti a szerzőtársakat. Tipikusan ilyen mű egy honlap, amelynek grafikai megoldásai, a rajta elhelyezett szöveg, képek, esetleg hang-effektek egymástól különválaszthatók (és akár egy másik honlap készítéséhez is felhasználhatók).

¹ Az I. FEJEZET szerzője dr. Gyenge Anikó.

3. A közös műveken belül létezik továbbá az *együttesen létrehozott mű* kategóriája. Ezeknek a műveknek szintén több szerzője van, azonban az ő hozzájárulásaik olyan módon egyesülnek a létrejövő egységes műben, hogy nem lehetséges az egyes szerzők jogait külön-külön meghatározni. Tipikus együttesen létrehozott mű lehet egy több tervező által készített ipari létesítmény terve, ha az egyes teljesítményekre (tervrészekre) nem lehet a jogokat külön-külön gyakorolni. A többszerzős művek között sajátos szerepet töltenek be a *gyűjteményes művek*. Egy antológia vagy egy adatbázis akkor részesül gyűjteményes műként szerzői jogi védelemben, ha tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jellegű. Ez a védelem magára az egyéni-eredeti elrendezésre vonatkozik, és független az egyes elemek esetleges szerzői jogi védelmétől. A védelem tehát a gyűjteményes művet megilleti akkor is, ha annak elemei esetleg nem részesülnek védelemben. Így csak a szerkesztőt illeti szerzői jogi védelem egy jogszabálygyűjtemény esetében, de egy versekből álló antológiára vonatkozóan külön szerzői jog illeti a válogatás készítőjét és az egyes költemények szerzőit.
4. A szerzői művek lehetnek *eredetiek és származékosak* is. Szerzői jogi szempontból származékos műnek tekintjük a más szerző művének átdolgozását, feldolgozását vagy fordítását is, ha annak egyéni, eredeti jellege van [Szjt. 4.§ (2) bekezdés]. (Tehát abban az esetben, ha a szerző népmesét filmesít meg, az eredeti műnek tekintendő, mivel az első, szerzői jogi védelmet élvező mű az általa létrehozott alkotás, ugyanakkor származékos mű a szoftver más programnyelvre való átírása is.)

A szerzői jog tárgya: az egyéni-eredeti alkotás

5. A szerzői jogi védelem tárgya a *szerzői alkotás*. Az Szjt. nem határozza meg pontosan, hogy mit tekint szerzői műnek, így ennek csak egyes kritériumai olvashatók ki a törvényből, míg másokat a bírói gyakorlat alakított ki. Eszerint szerzői műnek minősül

- *az irodalom, a művészet vagy a tudomány területén kifejtett alkotó szellemi tevékenység* [1. § (1) bekezdés],
- *egyéni-eredeti jellegű* [1. § (3) bekezdés],
- *megformált (ez utóbbit bele lehet érteni az egyéni-eredeti jelleg követelményébe is),*
- *általában rögzített formában megjelenő eredménye..*

6. Az Szjt. nem ad kimerítő felsorolást a szerzői műnek minősülő alkotásokról, csak egy *példálódzó* (és emiatt a bírói gyakorlat által is rugalmasan *bővíthető, a technikai és a művészeti fejlődésre nyitott*) felsorolást ad arra nézve, melyek a tipikusan szerzői műnek tekinthető alkotások [Szjt. 1. § (2) bekezdés a)-p) pont]. Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy az Szjt. felsorolása olyannyira részletes, hogy a bírói gyakorlatnak szinte nem is okozhat problémát bármely szerzői műnek valamely nevesített műtípus alá való besorolása.

7. Az Szjt. részletes listát tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy melyek azok az alkotások, amelyek ugyan többé-kevésbé megfelelhetnének a fentebb említett kritériumrendszernek, valamely egyéb oknál fogva azonban a jogalkotó mégis úgy döntött, hogy ezeket kiveszi a szerzői jogi védelem alól. Így nem tartoznak e törvény védelme alá az ún. hivatalos iratok, amelyek körébe esnek: a *jogszabályok, az állami irányítás egyéb jogi eszközei, a bírósági vagy hatósági határozatok, a hatósági vagy más hivatalos közlemények és az ügyiratok, valamint a jogszabállyal kötelezővé tett szabványok és*

más hasonló rendelkezések. Annak, hogy a felsorolt dokumentumok nem tartoznak szerzői jogi védelem alá, az az oka, hogy jelentős közérdek az, hogy ezek a dokumentumok *mindenki számára korlátlanul megismerhetők legyenek.* A szerzői jogi védelem nem terjed ki a *sajtótermékek közleményeinek alapjául szolgáló tényekre vagy napi hírekre* sem, mivel ezek *nem hordoznak egyéni-eredeti jelleget.* (Ez természetesen nem vonatkozik a hírekre épülő egyéni-eredeti jelleget már felmutató sajtóközleményekre, tanulmányokra.) Az *ötletek, elvek, elgondolások kidolgozatlanságuk* miatt, az *eljárások, működési módszerek vagy matematikai műveletek pedig szintén a hozzáférhetőség igénye,* illetve az *egyéb jellegű (pl. eljárásoknál, működési módszereknél adott esetben szabadalmi) védelem biztosítása* miatt nem lehetnek tárgyai a szerzői jogi védelemnek. Meg kell azonban jegyezni, hogy ha ezeket az ismereteket a kitalálójuk egy tudományos műben ismerteti, maga a tudományos mű élvezhet szerzői jogi védelmet. A *folklor kifejeződései* (pl. népdalok, népmesék) amiatt nem részesülhetnek védelemben, mivel *nincs egyetlen, beazonosítható szerzőjük* és nincs egyetlen, „végleges” változatuk sem. Ez azonban ugyancsak nem zárja ki azt, hogy a népművészeti ihletésű, egyéni, eredeti jellegű művek (pl. népdalfeldolgozások) szerzője védelemben részesüljön.

8. Itt meg kell jegyezni, hogy a *mű nem azonos a műpéldány fogalmával.* A mű elvont fogalma és a fizikai műpéldány elválhatnak egymástól. Egy regény esetében például a művet valamennyi kötete reprezentálja, egyik kötetre sem lehet azt mondani, hogy az lenne maga a mű. (Ennek a problémának a részletes elemzését a büntetőjogi fejezet tartalmazza, amely kitér az üres hordozókra elkövetett jogsértések problémájára is.) Fontos itt megemlíteni a *kalóz termék* fogalmát is, amely másolt vagy másolatokat magukban foglaló árukat (akár műpéldányokat, akár a mű egyes elemeit, pl.

szereplőit felhasználó árukat jelent, amelyeket a szerzői jog vagy szomszédos jogok jogosultjának engedélye nélkül állítottak elő.) Erről részletesen a vámjogi fejezet szól.

A szerzői jogi védelem jellegéről

9. A szerzői jogban *háromféle jogviszonyt* lehet megkülönböztetni. Az első, eredetileg nem is jogi jellegű viszony *a szerző és a műve között* áll fenn. Ez fő szabály szerint elszakíthatatlan, megváltoztathatatlan kapcsolat: a mű ilyen módon nem kapcsolható más szerzőhöz. Ennek elismeréséhez *nincs szükség külön aktusra, regisztrációra*. A második típusú (immár *jog*)viszony *a szerző és valamennyi kívülálló személy közti jogviszony*: ez kizárólagos jellegű, abszolút szerkezetű, vagyis mindenki mást tűrésre, az előzőekben említett viszony tiszteletben tartására kötelező jogi helyzet. (Egyébként ez a jogviszonyt megalapozó jogszabály avatja jogivá az eredetileg joginak nem minősülő viszonyt is.) Ennek a tiszteletben tartási, tűrési kötelezettségnek a megszegése teszi ki a jogsértések jelentős részét.) A harmadik típusú jogviszony, amelyet a szerzői jog szabályozni kíván, *a szerző és a meghatározott felhasználók között létrejövő kötelmi jellegű, relatív szerkezetű jogviszony*. Tipikusan ilyen a felhasználási szerződés kötésével létrejövő jogviszony, amelynek megsértése a szerződési kikötések megszegése.

10. Fontos itt azt is megemlíteni, hogy a szerzői jog önálló törvényi szabályozással bír a polgári jog területén belül. Ugyanakkor a *szerzői jogi törvény*² nem rendelkezik minden részletkérdésről, háttérjogszabályként az Szjt.-ben nem szabályozott kérdésekben a

² A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.).

*polgári törvénykönyv*³ szabályai irányadók. A jogsértésekkel szemben való fellépésnek különösen fontos eszközei találhatók a *büntető törvénykönyvben*,⁴ a szerzői jog monopoljellegéből fakadóan a versenyjogban, a nemzetközi jellegéből adódóan a *vámjogban*,⁵ de ma már a *pénzügyi és a társadalombiztosítási jogban* is. Az információs társadalom épülése, a médiakonvergencia jelensége pedig magával hozza, hogy a jogterület egyre szorosabb kapcsolatba kerül az *elektronikus kereskedelemre*⁶ és a *elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokkal* is.

A szerző személyhez fűződő és vagyoni jogai

11.A szerzőt a műve tekintetében egymással szorosan összefüggő (egyések szerint szétválaszthatatlan) *személyhez fűződő és vagyoni jellegű jogosultságok* illetik meg. A művön fennálló szerzői jogokat szokták egy *fához* is hasonlítani: a törzsből (ami maga a mű) nőnek ki az egyes ágak (a művön fennálló jogok). Az ágakat nem lehet letörni, mert az megsérti a fát. A fa ágain növekvő gyümölcsök (az egyes felhasználások), amelyeket le lehet szakítani a fától.

12.A szerzőnek a művével való egyedi kapcsolatának biztosítására a jog garantálja számára a *műve feletti legteljesebb rendelkezés* lehetőségét, illetve azt, hogy a *mű sajátosságait a lehető legjobban megőrizze*. Ezeket a jogokat elsősorban a szerző maga gyakorolhatja és csak meghatározott feltételek mellett érvényesítheti más személy. Megsértésük esetén is *elsősorban maga a szerző jogosult fellépni a jogsértő ellen*, és csak különleges esetekben van módja más személynek (tipikus esetben a felhasználónak) a fellépésre.

³ A polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.).

⁴ A büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.).

⁵ A vámjog területére vonatkozó szabályok teljes bemutatását ld. a IV. Fejezetben.

13.A vagyoni jogosultságok a *felhasználásra*, tulajdonképpen a *mű érzékelhetővé tételére* (másként megfogalmazva: bármely hasznosítására) épülnek rá. A szerző maga használhatja fel a művét, vagy engedélyt adhat erre másnak is. A szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok összessége. Amennyiben ezeket a jogokat nem a szerző maga gyakorolja, ahhoz engedély szükséges. Az engedélyt megadhatja felhasználási szerződés és származhat magából a törvényből is. Ha a felhasználásnak sem törvényi, sem szerződéses alapja nincs, az jogsértő.

A személyhez fűződő jogok a következők:

- *nyilvánosságra hozatal joga* (Szt. 10. §),
- *visszavonás joga* (Szt. 11. §),
- *névfeltüntetéshez való jog* (Szt. 12. §),
- *a mű integritása védelmében fellépéshez való jog* (Szt. 13. §).

A törvényben nevesített vagyoni jogok a következők:

- *többszörözés joga* (Szt. 18-19. §),
- *terjesztés joga* (Szt. 23. §),
- *nyilvános előadás joga* (Szt. 24-25. §),
- *nyilvánossághoz közvetítés joga* (Szt. 26-28. §),
- *átdolgozás joga* (Szt. 29. §),
- *kiállítás joga* (Szt. 69. §).

A vagyoni jogok a megnevezésben leírt ún. felhasználással kapcsolatban állnak fenn, tehát pl. a terjesztés joga alapvetően terjesztés fogalma alá tartozó cselekmény szerzői engedélyhez kötését jelenti.

⁶ Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Eker-tv.).

A nyilvánosságra hozatal joga

14. A mű nyilvánosságra hozatala mindenkinek (nem csak a közönség egy szűkebb, kiválasztott körének) lehetőséget ad arra, hogy a művet *megismerhesse*. Azt is lehet mondani, hogy a nyilvánosságra hozatal jogának gyakorlásával kezdi meg a mű a pályafutását a közönség körében, emiatt különösen fontos a megfelelő gyakorlása. A szerző egyik legfontosabb joga tehát, hogy eldöntse, hogy a mű milyen állapotban kerüljön a közönség elé, ami kiterjed a műről adott *bármely információra* is. Általában a mű körüli hírverés fontos szerepet játszik a későbbi sikerében, de ugyanilyen nagy jelentősége lehet *egyes információk visszatartásának* is. Ezért a műről való információadás feletti rendelkezés joga is a szerzőt illeti. Korábban is volt példa arra, hogy egy regény egyes részleteit a szerző nyilvánosságra hozta egy folyóiratban, majd a teljes kötetet később publikálta. Az on-line világban azonban gyakran már az alkotói folyamat is a közönség szeme előtt zajlik, mivel egyes szerzők szinte a közönség előtt írják műveiket. (Egyes szerzők például műveiket különböző stádiumokban is felteszik egy honlapra, azt az érzést keltve az olvasóban, hogy a szeme előtt születik a mű. Itt a nyilvánosságra hozatal jogának gyakorlása is relativizálódik.) Ugyanakkor az idő előtti, engedély nélküli nyilvánosságra kerülés (ami az interneten szintén nem különösebben nehéz) hatalmas károkat is okozhat a szerzőnek.

15. Gyakori, hogy csak *a szerző halála után találunk meg egy művet*. Az ilyen művet úgy kell tekintetni, hogy a szerző azt nyilvánosságra hozatalra szánta. Ennek azonban feltétele az, hogy korábban sem a szerző maga, sem annak halála után a jogutódja nem nyilatkozott úgy, hogy nem kívánja nyilvánosságra hozni a művet. Különösen

aggályosak azok az esetek, amikor a szerző nem akarta nyilvánosságra hozni a művét, a jogutód azonban ezt mégis megteszi.

A visszavonás joga

16.A nyilvánosságra hozatal „ellentétpárjának” tekinthető a nyilvánosságra hozatalhoz megadott hozzájárulás visszavonásához való jog (ideértve a további felhasználás megtiltását is), amelyet azonban a szerző nem gyakorolhat mindenféle korlátozás nélkül, hanem *csak alapos okból* érvényesítheti. *Alapos oknak* tekinthető pl. az, ha a művész jelentős alkotói fejlődésen ment keresztül, ha a tudományos munka a tudomány fejlődése miatt elavulttá válik, vagy egyszerűen csak megváltozik a szerző világnézete. A jogirodalom szerint ez a jog *csak abszolút módon, vagyis mindenkivel szemben* érvényesíthető, és nem lehet rá hivatkozni csak egy felhasználóval szemben. További korlátját jelenti e jog érvényesítésének az is, hogy a szerző köteles a *visszavonó nyilatkozat megtételéig keletkezett károkat* a felhasználónak *megtéríteni*.. Megjegyezhető, hogy az internetre felkerült művek esetében (szinte) lehetetlen a visszavonás jogának gyakorlása, a szerző legfeljebb annyit tehet, hogy pl. saját honlapján felhívja a figyelmet arra, hogy a nyilvánosságra hozatalhoz adott hozzájárulást visszavontnak kell tekinteni Ennek az abszolút (vagyis mindenki irányában érvényesülő) személyiségi jognak a gyakorlása csak *biztosíték adásával* történhet. Ez a szabály a felhasználók, a műközvetítők vagyoni befektetései biztonságának garanciájaként értelmezhető. A visszavonási jogot úgy is tekinthetjük, mint olyan jogot, amely *addig terjed, amíg a jogosultnak még bármilyen befolyása van a műre*: ahol kimerültek jogai (akár az alább említett jogkimerülés miatt, akár mert az egyszerű műélvezet

nem minősül felhasználásnak), ott már nem gyakorolhatja ezt a személyhez fűződő jogát.

A névfeltüntetéshez való jog

17.A szerzőnek a művéhez való szoros kapcsolatának egyik legeggyértelműbb jele az, hogy a *művön fel kell tüntetni a nevét*. Ez a jogosultsága kiterjed a mű részleteire és azokra a közleményekre is, amelyek a művel összefüggésben állnak. Az *eredeti szerző nevét* akkor is fel kell tüntetni, ha a művet *valaki átdolgozza* és ez által új, önálló mű jön létre. A névjog olyannyira széles jogosultság, hogy a szerző ennek alapján úgy is rendelkezhet (élve a névjogával), hogy *a művön nem kívánja feltüntetni a nevét*, vagy más, felvett nevet akar használni. Sőt, arra is lehetősége van, hogy egy korábban név nélkül nyilvánosságra hozott művének további felhasználásainál *mégis tüntessék fel a nevét*, vagy éppen fordítva: *később már ne jelenjen meg rajta a neve*.

A mű integritásának védelmében való fellépés

18.A nyilvánosságra hozatalt követően a közönség tagjának nem csak arra nyílik meg a lehetősége, hogy a művet élvezze (hallgassa, nézze, olvassa), hanem – a digitális technika korában fokozottan – arra is, hogy *beavatkozzon abba* (pl. kivágjon egy jelenetet egy filmből, megváltoztassa egy szoftver algoritmusát, áthangszereljen egy zeneművet). Ugyanez a helyzet a felhasználónál is (pl. a színházi dramaturg /rendező is változtat a művön.) A szerzői jog azonban tilt minden olyan beavatkozást, ami eltorzíja, megcsonkítja a művet, vagy más olyan módon csorbítja vagy változtatja meg azt, amely a szerző becsületére vagy hírnevére sérelmes lehet.

19.A tiltott beavatkozásnak két típusa létezik.

- A *direkt/közvetlen* beavatkozás magát az eredeti műpéldányt, , annak hordozóját sérti meg (pl. egy szobor kezének letörése).
- Az *indirekt/közvetett* beavatkozás nem a mű belső integritását sérti meg, hanem egyszerűen a mű olyan környezetbe helyezését jelenti, amely sérelmes a műre vagy a szerzőjére nézve. (Pl. egy film levetítése olyan politikai rendezvényen, aminek a szellemiségével a rendező nem tud azonosulni.)

A többszörözés joga

20.A szerző engedélye szükséges ahhoz, hogy a művét többszörözzék.

Többszörözésnek minősül a *mű akármely anyagi hordozón történő rögzítése bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, továbbá egy vagy több másolat készítése a rögzítésről.* Többszörözés a könyv kinyomtatása, egy színházi előadás filmre vétele, egy dalról hangfelvétel készítése, egy műsor sugárzása, CD-re írása, vagy a számítógép memóriájában való tárolása, sőt, többszörözésnek kell tekintetni az építészeti alkotások esetében a terv kivitelezését is.

A terjesztés joga

21.A szerző kizárólagos engedélyezési jogai közé tartozik az, hogy a művet terjessze, illetve hogy ezt más számára engedélyezze. Terjesztésnek minősül az eredeti műnek vagy a mű többszörözött példányainak a *nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele forgalomba hozatallal vagy forgalomba hozatalra történő felkínálással.* Terjesztés a *mű adásvétele, a bérbeadása, a műpéldánynak az országba történő behozatala* is.

22.A *filmalkotások, hangfelvételben rögzített művek, szoftverek* esetében pedig terjesztésnek minősül – tehát a jogosult engedélyes szükséges hozzá – a mű egyes példányainak nyilvános *haszonkölcsönbe adása* is. E három műtípuson kívül azonban a műpéldány nyilvános haszonkölcsönbe adásához nem szükséges a szerző engedélye, ugyanakkor viszont megfelelő díjazásban kell érte részesíteni.

A nyilvános előadás joga

23.A szerző kizárólagos jogai közé tartozik a mű nyilvános előadása és ennek más számára történő engedélyezése is. A szerző engedélye nélkül tehát egy ilyen előadás jogsértő. Az előadás *a mű érzékelhetővé (láthatóvá, hallhatóvá) tétele az előadás helyszínén jelenlévők számára*. Az előadás akkor minősül nyilvánosnak, ha a nyilvánosság (közönség) számára szabadon hozzáférhető helyen (akár belépődíj ellenében, akár anélkül), vagy bármely más olyan helyen történik, ahol a családon és annak társasági, ismerősi körén kívüli személyek gyűlnek vagy gyűlhetnek össze.

A mű nyilvánossághoz közvetítése

24.A nyilvánossághoz közvetítés valójában *a mű nyilvános érzékelhetővé tétele olyan közönség részére, amely nincs jelen az előadás helyszínén*. Ez elsősorban sugárzással valósulhat meg. A sugárzás lehet egyszerű hangsugárzás (rádióban) és lehet képsugárzás is (televízióban). A sugárzás történhet *műhold* útján, akár közvetlenül foghatóan a közönség körében (pl. Duna TV) akár csak *dekódolás* után (*Discovery Channel*). A sugárzásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a *kábeles nyilvánossághoz közvetítésre* (ún.

cablecasting) is. A nyilvánossághoz közvetítés speciális módját jelenti az az eset, *ha a felhasználó a hozzáférés helyét és idejét is maga választhatja meg*. Ez ma tipikusan az *internetes hozzáférhetővé tételt* jelenti, amihez tehát szintén a szerző engedélye kell.

25.A nyilvánossághoz közvetítés sajátos esete, az ún.másodlagos nyilvánossághoz közvetítés, amely az eredeti sugárzó szervezettől különböző szervezet (tipikusan: műsorelosztó) által a sugárzott műsor egyidejű, csonkítatlan továbbközvetítését jelenti. Ez a felhasználási cselekmény is a szerző engedélyéhez van kötve (az engedélyezés közös jogkezelés útján történik). Az engedélyezés során befolyt jogdíjra igénye van minden, a műsorral érintett szerzői és szomszédos jogi (ld. az erről szóló fejezetben) jogosultnak. Az igények csak közös jogkezelésben érvényesíthetők.

Az átdolgozás joga

26.A szerzőnek kizárólagos joga van arra, hogy *a művét átdolgozza, illetve, hogy erre valaki másnak engedélyt adjon*. Átdolgozásnak kell tekintetni minden olyan átalakítást, amelynek eredményeképpen az *eredetiből származó más mű* jön létre. Ilyen lehet például az irodalmi mű megfilmesítése, megzenésítése, fordítása, színpadra alkalmazása.

A kiállítás joga

27.A képzőművészeti, fotóművészeti, iparművészeti és ipari tervezőművészeti alkotások *eredeti példányai legtöbb esetben nem maradnak az alkotó tulajdonában*. A szerzői jogok érvényesítéséhez (pl. a mű többszörözéséhez, kiállításához) ezért gyakran nem csak a szerző,

hanem a tulajdonos engedélyét is be kell szerezni. Annak érdekében, hogy egy alkotó a saját műve kiállítását akkor is megvalósíthassa, ha az másnak tulajdonában van, az Szjt. kötelezi a tulajdonost arra, hogy a művet időlegesen a szerző rendelkezésére bocsássa. Ugyanakkor azonban, ha a tulajdonos vagy valaki más szeretné *kiállítani* a művet, ehhez szükség van a szerző engedélyére, még akkor is, ha nem az ő tulajdonában van az alkotás. A szerző engedélyére csak abban az esetben nincs szükség, ha a művet *közczyűjteményben* őrzik. Ez sem mentesít azonban a szerző nevének feltüntetésére vonatkozó kötelezettség alól.

A szerzői jogok korlátai; védelmi idő

28. A szerző személyhez fűződő és vagyoni jogai is korlátozás alá esnek, mivel *különböző egyéb közérdekek (oktatás szabadsága, kulturális élet szabadsága, információs szabadság)* azt diktálják, hogy a művekhez való hozzájutás ne legyen kizárólag a szerző döntésének kiszolgáltatva. Ebben a rendszerben, ha a szerző kifejezetten engedélyt nem is adott a felhasználásra, az mégis jogszerű lehet: ennek kereteit azonban a törvény határozza meg. Az azonban, hogy az adott felhasználáshoz nem kell a szerző engedélye, nem feltétlenül jelenti azt, hogy más személy engedélye ne lenne szükséges a jogszerű felhasználáshoz. Vagyis a szerzői jog korlátozása csak annyit jelent, hogy az adott felhasználáshoz nem a szerző engedélye kell: azonban előfordul olyan eset, amikor más személy hozzájárulása kell, de olyan is, amikor senkinek az engedélye nem szükséges a felhasználáshoz.

A személyhez fűződő jogok korlátozhatósága

29.A szerzőnek biztosított személyhez fűződő jogok a vagyoniaknál lényegesen kisebb mértékben ugyan, de korlátozhatók.

Személyhez fűződő jogok a munkaviszonyban alkotott műveknél

30.A személyhez fűződő jogokat elsősorban a munkaviszonyban készült művek esetében korlátozza a törvény – természetesen a *munkáltató javára*. (Ezek a művek egyébként is kivételt képeznek a szerzői vagyoni jogok átruházhatatlanságának főszabálya alól: *eltérő megállapodás hiányában a mű átadásával a vagyoni jogokat a szerző jogutódjaként a munkáltató szerzi meg*.) A szerző személyhez fűződő jogai viszont munkaviszonyban sem átruházhatók, de azt lehetővé teszi a törvény, hogy *csak megszorításokkal* tudja ezeket gyakorolni a jogosult. Ha a mű ún. szolgálati mű, azaz elkészítése a szerzőnek munkaviszonyból folyó kötelessége, a mű átadása a nyilvánosságra hozatalhoz való hozzájárulásnak minősül.

A szerző visszavonási jogának korlátja

31.A szerzői személyhez fűződő jogok korlátozását jelenti az is, hogy a szerző nem vonhatja vissza a munkáltatónak átadott művel kapcsolatban a nyilvánosságra hozatalhoz adott hozzájárulását, pontosabban e nyilatkozatnak csak az lesz a hatása, hogy a szerző nevének feltüntetését mellőzni kell. Ugyanez lehet a szerző kérésére a joghatása annak is, ha a művön a munkáltató a munkaviszonyból eredő jogaival élve változtat, de a változtatással a szerző nem ért egyet.

A vagyoni jogok korlátozhatósága

32. A szerzőnek a művén fennálló vagyoni jogainak törvényben biztosított korlátozási lehetőségei a személyiségi jogi megszorításoknál *jóval kiterjedtebbek*, mivel nem kizárólag a szolgálati jogviszonyban alkotott művek, hanem *bármely mű* esetében korlátozhatók.

Átruházhatóság

33. A vagyoni jogok átruházása esetében *a szerző rendelkezési joga szinte teljes mértékben (a személyhez fűződő jogoktól eltekintve) megszűnik a mű felett*. A vagyoni jogok fő szabály szerint nem átruházhatók. A szerzői jogi törvény azonban egyes esetekben (az együttesen alkotott művek, a munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban létrehozott művek, a szoftverek, az adatbázisok és a reklámozás céljára megrendelt művek, valamint a filmek esetében) megengedi a vagyoni jogok átruházását. Ezekben a kivételes esetekben természetesen a jogok átruházását követően már nem a szerző, hanem a vagyoni jogokat megszerző személy lesz jogosult teljes terjedelmében fellépni az esetleges jogsértések ellen.

A szabad felhasználások

34. A szerző vagyoni jogai korlátozásának másik nagy területe a szabad felhasználások csoportja, amelyek a törvényben meghatározott feltételek teljesülése esetén *a közönség számára már azelőtt jogdíjfizetési kötelezettség alól kivett (szabad) hozzáférést biztosítanak a műhöz, hogy annak védelmi ideje lejárt volna*. Ezekben az esetekben tehát *nem szükséges a szerzőtől engedélyt kérni a felhasználásért, és meghatározott esetekben nem kell érte díjat sem fizetni*. A szabad felhasználás lehetővé tétele a közönség, a felhasználók szabadságát, alapjogainak gyakorlását biztosítja. Az

oktatás, a művelődés, a tudományos kutatás szabadsága és a szabad információhoz jutás négy olyan cél, amely kimondatlanul ugyan, de a szerző jogainak mások jogai által történő korlátozását jelentik. Abban az esetben, ha az adott felhasználás nem sorolható be pontosan a szabad felhasználásra vonatkozó szabályok alá, a szerző engedélyét kell kérni a megvalósításához, ellenkező esetben ugyanis jogsértő lesz. A szabad felhasználás szabályainak pontosan megfelelő cselekményekhez azonban senkinek az engedélye sem kell, mivel ezt maga a törvény biztosítja.

Példák a szabad felhasználásra:

- Idézés [Szjt. 34. § (1) bekezdés],
- Oktatási vagy tudományos ismeretterjesztési célra történő átvétel [Szjt. 34. § (2)-(3) bekezdés],
- Magán- és intézményi célú többszörözés [Szjt. 35. § (1)-(3) bekezdés; 35. § (4)-(5) bekezdés],
- Információs célú felhasználások [Szjt. 36-37. §].

Idézés

35.A mű részletét - az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven - a forrás, valamint az ott megjelölt szerző megnevezésével bárki idézheti. Az idézés mint szabad felhasználás a művészeti és tudományos élet szabadságát hivatott szolgálni, hiszen e jogintézmény nélkül szinte elképzelhetetlen lenne egy tudományos munka elkészítése. (Minden egyes hivatkozott szerzőtől a külön-külön való engedélyszerzés szinte több időt venne el, mint maga az érdemi alkotófolyamat.)

Átvétel

36. *Nyilvánosságra hozott irodalmi vagy zenei mű részlete, vagy kisebb terjedelmű ilyen önálló mű iskolai oktatási célra, valamint tudományos kutatás céljára a forrás és az ott megjelölt szerző megnevezésével átvehető, feltéve, hogy az átvevő művet nem használják fel üzletszerűen.* Átvételnek minősül a mű olyan mértékű felhasználása más műben, amely az idézést meghaladja.

37. Az oktatási és tudományos ismeretterjesztési célra történő átvétel, illetve a művek tankönyvvé vagy segédkönyvvé alakításának szabaddá tétele közvetve a szerzői jognak az *oktatás szabadsága*, közvetlenül pedig az általi korlátozását jelenti, hogy a diákok a *kultúrát minél kevesebb korlátozással ismerhessék meg.* Ez a szabad felhasználás elsősorban a szöveggyűjtemények, válogatások létrehozását segíti elő. Ugyanakkor a felhasználás csak akkor szabad, ha ez *nem üzletszerűen* történik. Abban az esetben tehát, ha pl. a szöveggyűjteményt a kiadó nem költségáron árusítja, hanem annál magasabb árat kér érte, akkor a felhasználáshoz engedélyt kell kérni, és a szerzőnek jogdíjat kell fizetni.

Magán- és intézményi célú többszörözés

38. *Természetes személy magáncélra készíthet a műről másolatot, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja.* Ez a rendelkezés nem vonatkozik az építészeti műre, a műszaki létesítményre, a szoftverre és a számítástechnikai eszközzel működtetett adatbázisra, valamint a mű nyilvános előadásának kép- vagy hanghordozóra való rögzítésére, ezeknél a műtípusoknál tehát nem megengedett a magáncélú másolatkészítés sem.

39. *Teljes könyv, továbbá a folyóirat vagy a napilap egésze magáncélra is csak kézírással vagy írógéppel másolható, tehát nem lehet ezeket pl. fénymásolni, beszkennelelni és kinyomtatni. Az említett teljes művekre, sajtótermékekre vonatkozó szabad felhasználás tehát a „hagyományos” (szinte elavultnak tekinthető) többszörözési formákra vonatkozik csak.*

40. Nem minősül szabad felhasználásnak – függetlenül attól, hogy magáncélra történik-e –, ha a műről más személlyel készíttetnek másolatot számítógéppel, illetve elektronikus adathordozóra.

41. Nyilvános szolgáltatásokat nyújtó könyvtár, iskolai oktatás célját szolgáló intézmény, muzeális intézmény, levéltár, valamint kép- és hangarchívum – vállalkozási tevékenységen kívüli – *belső intézményi célra a célnak megfelelő módon és mértékben készíthet a műről másolatot*, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja, és

- a) tudományos kutatáshoz szükséges,
- b) saját példányról archiválásként tudományos célra vagy a nyilvános könyvtári ellátás céljára készül, vagy
- c) megjelent mű kisebb részéről, illetve újság- vagy folyóiratcikkről készül,
- d) külön törvény azt kivételes esetben, meghatározott feltételekkel megengedi (ilyen pl. a Nemzeti Audiovizuális Archívumot létrehozó törvény).

42. Könyvként kiadott mű egyes részei, valamint újság- és folyóirat-cikkek az iskolai oktatás céljára egy-egy iskolai osztály létszámának megfelelő, illetve a *köz- és felsőoktatási vizsgákhoz szükséges példányszámban többszörözhetők*. A teljes művek szabad felhasználása csak a magáncélú többszörözéseknek abban a körében

megengedett, ahol a többszörözés jövedelemszerzés vagy fokozás célját még közvetve sem szolgálja. A teljes könyvek, folyóiratok vagy napilapok egészének kézírással vagy írógéppel való másolhatósága, a belső intézményi célokra történő másolás, az iskolai célokra történő többszörözés, valamint az ideiglenes többszörözés szabad felhasználássá minősítése szintén olyan korlátozások, amelyek mindenképpen alapvetően a felhasználók kultúrához való hozzáféréseinek joga biztosításaként értelmezhetők. Ugyanakkor azonban ezeknek a cselekményeknek a törvényben körülhatárolt feltételektől eltérő megvalósítása a szerző engedélyét igényli.

Információs célú szabad felhasználások

43. *Nyilvánosan tartott előadások és más hasonló művek részletei, valamint politikai beszédek tájékoztatás céljára – a cél által indokolt terjedelemben – szabadon felhasználhatók.* Ilyen felhasználás esetén a forrást – a szerző nevével együtt – fel kell tüntetni, hacsak ez lehetetlennek nem bizonyul. Az említett művek gyűjteményes kiadásához a szerző engedélye szükséges.

44. *Napi eseményekhez kapcsolódó, időszerű gazdasági vagy politikai témákról megjelentetett cikkek vagy e témákról sugárzott művek a sajtóban szabadon többszörözhetők, nyilvánossághoz közvetíthetők – ideértve a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételt is –, feltéve, hogy a szerző nem tett az ilyen felhasználást megtiltó nyilatkozatot.* Ilyen felhasználás esetén a forrást – a szerző nevével együtt – fel kell tüntetni.

45. *A televíziós műsorszolgáltatásban bármely képzőművészeti, fotóművészeti, építészeti, iparművészeti vagy ipari tervezőművészeti alkotás díszletként szabadon felhasználható.* Ilyen felhasználás esetén a szerző nevének feltüntetése sem kötelező.

- 46.A *díszlet és jelmez céljára készült műveknek* a televíziós műsorszolgáltatásban való felhasználásához a szerző engedélye és nevének feltüntetése szükséges.
- 47.Egyes művek *az időszerű, napi eseményekről való tájékoztatás céljára* – a cél által indokolt terjedelemben – szabadon felhasználhatók. Ilyen felhasználás esetén a forrást – a szerző nevével együtt – fel kell tüntetni, hacsak ez lehetetlennek nem bizonyul.
- 48.A *társadalom információhoz való szabad hozzáféréseinek garántálása* korlátozza a szerzői jogot abban az esetben, amikor a tény- és híryanagot tartalmazó közlemények, a nyilvános tárgyalások és beszédek tartalma, valamint a politikai hírműsorszámok, továbbá a műsorszolgáltató más időszerű műsorszámaiban egyes művek a napi eseményekkel kapcsolatban, az alkalom által indokolható mértékben szabadon közölhetők, valamint akkor, amikor a törvény a nyilvánosan kiállított képzőművészeti, fotóművészeti, építészeti iparművészeti és ipari tervezőművészeti művekre tekintettel mind a napilapok és a folyóiratok, mind a műsorszolgáltatók híradói és más időszerű műsorszámaiban történő bemutatása vonatkozásában szabad felhasználást enged.

A szabad felhasználás általános korlátai

- 49.A szerzői jogi törvény a szabad felhasználásokkal szemben (tehát nem az összes korlátozásra vonatkozóan) a közvetlenül meghatározott feltételeken kívül (pl. az idézés esetében az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven, továbbá a forrás és az ott megjelölt szerző megnevezésén túl) egy általános, három lépcsőből álló tesztet is felállít, amelynek szintén

meg kell felelnie ahhoz a felhasználásnak, hogy ténylegesen szabadnak minősüljön.

50.A szabad felhasználás nem lehet sérelmes a mű rendes felhasználására, nem károsíthatja indokolatlanul a szerző jogos érdekeit, továbbá meg kell felelnie a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, amiből következően nem lehet a szabad felhasználás rendeltetésével össze nem férő célja.

51.E hármas feltételrendszer (maga a háromlépcsős teszt) a szerző biztosítása és a közönség szabadságának gátja, amit egy negyedik, általános tilalom foglal össze, újabb akadályt állítva a szabad felhasználások "elburjánzása" és a felhasználóknak kedvezni próbáló, liberális bírói gyakorlat elé: a szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezések nem értelmezhetők kiterjesztően.

A védelmi idő

52.A szabad felhasználásokhoz képest talán kevésbé egyértelműen, de a művön fennálló szerzői jogok időbeli korlátozása, *a védelmi idő szabályozása is a szerzői jogi kizárólagos jog (elsősorban a vagyoni jogok) közönség javára való megszorítását jelenti.* A szerzői jogi védelem lejártá után nem kell a szerző vagy örököse engedélyét kérni a mű semmilyen felhasználásához sem, és ezekért a felhasználásokért jogdíjat sem kell fizetni. Tehát a lejárt védelmi idejű művek többszörözése, terjesztése például nem valósít meg jogsértést.

53.Van olyan felfogás, amely szerint a szerző halála után korábban 50, ma 70 évig tartó védelmet csak a jogutódoknak a szerzővel (és így a művel) való közeli kapcsolata indokolja. Ezt támasztja alá az is, hogy csak öröklés útján lehet a szerző vagyoni jogait megszerezni,

ami pedig tipikusan közeli kapcsolatot feltételez az örökhagyó és a jogutóda között. Összefoglalva tehát a művön fennálló jogok és az ebből szedhető hasznok *a szerző halálát követő 70 év lejártával megszűnnek.*

A vagyoni jogok átruházása; a felhasználási szerződésekre vonatkozó fő szabályok

A vagyoni jogok átruházása

54.A vagyoni jogok átruházása esetében *a szerző rendelkezési joga szinte teljes mértékben (a személyhez fűződő jogoktól eltekintve) megszűnik a mű felett.* A vagyoni jogok fő szabály szerint nem átruházhatók. A szerzői jogi törvény azonban egyes esetekben (az együttesen alkotott művek, a munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban létrehozott művek, a szoftverek, az adatbázisok és a reklámozás céljára megrendelt művek, valamint a filmek esetében) megengedi a vagyoni jogok átruházását. Ezekben a kivételes esetekben természetesen a jogok átruházását követően már nem a szerző, hanem a vagyoni jogokat megszerző személy lesz jogosult teljes terjedelmében fellépni az esetleges jogsértések ellen. Itt tehát annak a személynek az engedélye lesz szükséges a felhasználáshoz, aki a vagyoni jogokat átruházással megszerezte.

55.Az átruházhatóság differenciált szabályozásának a célja *egyértelműen a gazdasági forgalom előli akadályok elhárítása*, a mű feletti rendelkezés megkönnyítése. Ez kétségtelenül a befektetők, a szellemi alkotótevékenységet anyagilag támogatók szempontjából nélkülözhetetlen szabályozás.

56.Abban az esetben, ha a szerző kizárólagos joga érvényesül, és a mű nem tartozik abba a körbe, ahol jogátruházási szerződést lehet

kötni, illetve ekörben a felek nem a jogátruházást választják, a *felhasználás jogszerűségét felhasználási szerződés kötésével lehet biztosítani*. A felhasználási szerződés alapján a *szerző engedélyt ad művének a felhasználására*, a felhasználó pedig köteles ennek fejében *díjat fizetni*. (Az Szjt. összesen két nevesített szerződést ismer: a megfilmesítési és a kiadói szerződést. Ezekről eltekintve valamennyi szerződésre az általános szabályok alkalmazandók.)

57.A szerződési szabadság elvének megfelelően a felhasználási szerződés *tartalmában is a felek megállapodása az irányadó*, az Szjt. többségében olyan szabályokat tartalmaz, amelyek megengedik az eltérést. Abban az esetben azonban, ha a felek kötelezően alkalmazandó – jellemzően a szerzőt védeni kívánó – szabálytól térnek el, az érintett szerződési kikötés érvénytelen lesz. A szerző javát szolgálja az a szabály is, miszerint ha a szerződés tartalma többféleképpen is értelmezhető, *a szerző számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni*.

58.A felhasználási szerződés biztosíthat *kizárólagos felhasználási jogot* a felhasználónak, ilyenkor senki más (még a szerző sem) nem használhatja fel a művet. Ehhez azonban *kifejezetten ilyen tartalmú szerződési kikötés* szükséges (kivéve a könyvkiadói szerződést, ahol főszabály a kizárólagosság). A felhasználási engedélyt azonban akár földrajzi (pl. csak Magyarország), időbeli (pl. öt év) kiterjedés, felhasználási mód (pl. többszörözés) és mérték (pl. 5 000 példány) tekintetében is lehet limitálni.

59.A *még meg nem alkotott művekre* előre köthető szerződések veszélyeit igyekszik limitálni az a szabály, amely szerint *semmis a felhasználási szerződésnek az a kikötése, amellyel a szerző meghatározatlan számú jövőbeli művének felhasználására ad engedélyt*. Szintén *nem lehet érvényesen a szerződés*

megkötésekor ismeretlen felhasználási módra vonatkozó felhasználási engedélyt adni. Mindezek a szabályok azt kívánják megakadályozni, hogy a fiatal, vagy ismeretlen szerzőkkel szemben a nagy felhasználók előre olyan szerződéseket kössenek, amelyek a híressé válást követően is elsősorban a felhasználónak hoznának jövedelmet.

60. Abban az esetben, ha a felek a szerződéskötés időpontjában *nem tudták megbecsülni a várható sikert* és így a felhasználási jog sokkal nagyobb értékű, mint amennyi jogdíjat a szerződéskötéskor a szerző kapott, *a polgári jog általános szabályai szerint a bíróság akkor is módosíthatja a felhasználási szerződést, ha az a szerzőnek a felhasználás eredményéből való arányos részesedéshez fűződő lényeges jogos érdekét azért sérti, mert a mű felhasználása iránti igénynek a szerződéskötést követően bekövetkezett jelentős növekedése miatt feltűnően naggyá válik a felek szolgáltatásai közötti értékkülönbség.* (Ez a törvény ún. bestseller-klauszája.)

61. Itt kell megjegyezni, hogy az egyik legfontosabb, szintén a szerző biztonságát szolgáló szabály, hogy a felhasználási szerződést – egyes kivételektől eltekintve – *írásba kell foglalni.* (Az itt bemutatott főbb szabályokon túl még további számos rendelkezés szolgálja a szerző védelmét az Szjt. szerződési szabályai között.)

62. Végül említeni kell, hogy az Szjt.-ben a felhasználási szerződésekre vonatkozó rendelkezéseket *megfelelően alkalmazni kell a szerzői vagyoni jogok átruházására irányuló szerződésekre, valamint az előadóművészi teljesítmények felhasználására vonatkozó szerződésekre is,* ezek tekintetében tehát nem ad önálló szabályozást a törvény.

63.A szerzői jogi törvény nemcsak a szerzőket (szerzői jogosultakat) védi, hanem az ún. kapcsolódó jogok jogosultjait is a rájuk vonatkozó, a törvény külön fejezeteiben meghatározott keretek között. A téma szempontjából az a lényeges, hogy a [szerzői joghoz] kapcsolódó jogi jogosultak közé tartoznak:

- az előadóművészek előadásai,
- a hangfelvétel-előállítók hangfelvételeik,
- a rádió-televízió szervezetek műsoraik,
- a filmelőállítók filmjeik (e jogosultak együtt szomszédos jogi jogosultaknak hívjuk), és
- az adatbázis-előállítók adatbázisaik tekintetében.

A következő, a jogsértés polgári jogi és büntetőjogi jogkövetkezményeit tárgyaló fejezetekhez pedig azt kell előre bocsátani, hogy mindazok a jogvédelmi eszközök, amelyek megilletik a szerzőket, a kapcsolódó jogi jogosultaknak is azonos módon rendelkezésre állnak.

II. FEJEZET

A SZERZŐI JOG VÉDELME NEK

POLGÁRI JOGI ESZKÖZEI⁷

1. Az előző fejezetben bemutatott szerzői jogi szabályok megsértése esetén a jogosult az igényét igen széles eszköztár igénybevételeivel: *polgári jogi, büntető jogi és vámjogi eszközökkel* is érvényesítheti. A jelenleg hatályos szabályozás alapján kis túlzással állítható, hogy a szellemi alkotások megsértésére vonatkozó büntetőjogi rendszer *nem jelent fokozati különbséget* a polgári jogi és a vámjogi szankció-rendszer mellett, nem érvényesül a büntetőjog végső eszköz-jellege, mivel a polgári jogi szankció-rendszerhez képest nincs olyan többleteleme egy büntetőjogi tényállás megvalósulásának, amely miatt csak a legsúlyosabb jogsértések ellen lehetne ezzel az eszközzel fellépni. Ebből következően a polgári, büntetőjogi és vámjogi jogkövetkezmények *gyakran egymás mellett alkalmazhatók*.
2. Ez azonban egyáltalán *nem jelenti azt, hogy a polgári jogi felelősség megállapítása automatikusan a büntetőjogi felelősséget is jelentené*. A Legfelsőbb Bíróság ítélete szerint ezek a felelősségi rendszerek nem behelyettesíthetők egymással, továbbá egyik sem szükségszerű előfeltétele a másiknak, és fordítva: *a polgári jogi felelősség hiányából önmagában nem lehet következtetni a büntetőjogi felelősség hiányára sem*.⁸ Ezen kívül, mint harmadik eszköz, de természetesen csak határon átjáró szerzői jogsértések esetén, vámjogi intézkedések is figyelembe vehetők, kiegészítve a

⁷ Az eredeti II. FEJEZET szerzője a 2-7. 9-12. és 16-17., 19-21. pontok tekintetében dr. Lendvai Zsófia, az 1., 8., 13-15., 18., 22-37. pont tekintetében dr. Gyenge Anikó. A 2006. Április 15-étől hatályos módosítások miatt átdolgozott szöveg szerzője dr. Gyenge Anikó.

⁸ BH 2002.301.

polgári jogi és büntetőjogi eszközrendszert.⁹ A három eszközrendszer tehát egymástól függetlenül él, ezek semmilyen tekintetben nem épülnek egymásra, egyiknek sem előfeltétele a másik alkalmazhatósága. Az alábbiakban a jelen fejezetben a polgári jogi szankciókról, mint a szerzői jog védelmének elsődleges eszközeiről lesz szó.

3. Az előző fejezetben már bemutatásra került, hogy ki a szerző és mi a mű, azaz ki a szerzői jog alanya és mi a szerzői jog tárgya. Szó volt arról is, hogy a szerzőt a jogi szabályozás értelmében ún. kizárólagos, abszolút jogok illetik meg. Ez azt jelenti, hogy a törvény által számára biztosított jogokat csak ő gyakorolhatja, a törvény mindenki másztűrésre, tartózkodásra kötelez.
4. Szerzői jogsértésről tehát akkor beszélünk, ha valaki nem tartotta be tűrés, tartózkodási kötelezettségét és a szerző engedélye nélkül vagy engedélyével ugyan, de az engedély kereteit túllépve használta fel a szerzői jog által védett művet. Ugyanígy szerzői jogsértést követ el az, aki a szerző személyhez fűződő jogait sérti meg.

Perlési jog

5. A szerzői jogi igények érvényesítésével kapcsolatban az első lényeges kérdés, hogy *ki perelhet, ki léphet fel kérelmezőként vitás ügyekben*. A szerző vagyoni jogai a törvény értelmében bizonyos esetekben átruházhatók, a személyhez fűződő jogai esetében viszont ilyen lehetőség nincs. Amennyiben a jog átruházható, természetesen a perlés lehetősége is azt fogja megilletni, akinek a javára az átruházás történt. Ennek értelmében a perlési jog megilleti másztűr, mint a szerzőt, annak megfelelően, hogy a jog átruházását a törvény megengedi-e vagy sem.

⁹ Itt természetesen Magyarország EU csatlakozása óta figyelembe kell venni, hogy ma már a határok - így elméletileg a szerzői jog határai is - nem esnek egybe az ország vámhatáraival.

6. *A személyhez fűződő jogok* védelme érdekében a szerző életében csak *maga* léphet fel, halála után az a személy, akit a szerző irodalmi, tudományos vagy művészi hagyatékának gondozásával megbízott. Amennyiben nincs ilyen, az a személy léphet fel, aki a szerzői jog örököse.
7. Ezt a szabályt az Szjt. két vonatkozásban törli át. Egyrészről megengedi, hogy a szerző meghatározott személyhez fűződő jogai érdekében a *felhasználó* is felléphessen, amennyiben a szerző ehhez a felhasználási szerződésben *kifejezetten hozzájárult*. Másrészről, az Szjt. *speciális kegyeleti jogot* is biztosít a védelmi idő lejártát követően, csak a *névjog* tekintetében és csak kivételes esetben. Ennek alapján a szerző emlékének megsértése esetén a védelmi idő lejártá után is fel lehet lépni, ha a művén vagy a művére vonatkozó közleményen szerzőként nem, illetve nem megfelelően tüntették fel, vagy más személyt tüntetnek fel ilyenként. E különleges kegyeleti jogot csak az érintett közös jogkezelő egyesület vagy szerzői érdek-képviselői szervezet gyakorolhatja.
8. Megjegyzendő továbbá, hogy az Szjt.-ben szabályozott személyhez fűződő jogok a szerző életében és halálát követően is *speciálisak a Ptk.-ban szabályozott személyhez fűződő jogokhoz képest*, és olyan szempontból nem egészítik ki egymást, hogy a védelmi idő lejártá után ugyanazon tartalommal a Ptk. alapján lehetne védelmet kérni mindazon személyhez fűződő jogokra vonatkozóan, amelyek tekintetében a védelmi idő tartama alatt az Szjt. nyújtott védelmet. *Vagyis a védelmi idő lejártát követően nem lehet fellépni a Ptk. alapján például a mű integritásának sérelme miatt, mivel ez gyakorlatilag a szerzői jogi védelem időben korlátlaná tételét eredményezné.*

9. A szerző vagyoni jogai tekintetében a perlési jog kérdése összetettebb. Az Szt. 9. §-ának (3) bekezdése szerint a vagyoni jogok nem átruházhatók, azok másként sem szállnak át és a szerző nem mondhat le róluk. Ezekben az esetekben felhasználási szerződést lehet kötni a mű hasznosítására. Ha a szerződés *kizárólagos felhasználási jogot ad a felhasználónak, akkor a felhasználó jogsértés esetén felhívhatja a szerzőt, hogy tegye meg a jogsértés abbahagyása iránt a szükséges intézkedéseket* – ideértve a perindítást is. Amennyiben a szerző ezt 30 napon belül nem teljesíti, a felhasználó is felléphet a jogsértés ellen. Ha a felhasználási szerződéssel a felhasználó *nem kizárólagos jogot szerzett, akkor abban az esetben léphet csak fel a jogsértés ellen, ha erre a felhasználási szerződés kifejezetten feljogosítja.*
10. Az Szt. 9. § (6) bekezdése értelmében a vagyoni jogok a törvényben meghatározott, kivételes esetekben *átruházhatók, illetve átszállnak. A munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban létrehozott művek és az együttesen létrehozott művek* esetében a vagyoni jogok átszállnak a munkáltatóra, illetve arra, akinek kezdeményezésére, vagy akinek irányítása alatt a művet létrehozták.¹⁰ Szerződéssel átruházhatóak a művön keletkező vagyoni jogok *az együttesen létrehozott művek, a munkaviszonyban vagy egyéb hasonló jogviszonyban létrehozott művek, a szoftver,¹¹ az adatbázis,¹² a reklámozás céljára megrendelt mű¹³ és a filmalkotás¹⁴* esetében. Ilyen esetekben az a személy rendelkezik a továbbiakban a vagyoni jogokkal, aki azokat megszerzi. Ez azt is jelenti, hogy ezek megsértése ellen is ő léphet fel.

¹⁰ Szt. 30. § (1) bekezdés és Szt. 6. § (1) bekezdés.

¹¹ Szt. 58. § (3) bekezdés.

¹² Szt. 61. § (2) bekezdés.

¹³ Szt. 63. § (1) bekezdés.

¹⁴ Szt. 66. § (1)-(2) bekezdés.

11. Amikor a szerző a vagyoni jogát (kizárólagos jogot vagy díjigényt) *közös jogkezelő egyesület* útján gyakorolja, a szerzői vagyoni jog megsértése esetén a közös jogkezelő egyesületet úgy kell tekinteni, mintha a szerzői vagy szomszédos jog jogosultja lenne, azaz megilleti valamennyi, a jogosultakat megillető igény. A közös jogkezelést végző szervezet bíróság előtti igényérvényesítéséhez nem szükséges az általa képviselt jogosultak perben állása, tehát a közös jogkezelő szervezet önmagában, egyedül is felléphet a jogsértés ellen.

Eljáró bíróság

12. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 23. § (1) bekezdés c) pontjában található hatásköri szabály értelmében *szerzői jogi perekben (ideértve a közös jogkezelés körébe tartozó jogok és díjigények érvényesítése iránt indított pereket is) első fokon a megyei bíróságok járnak el.*

Az érvényesíthető igények

13. Az Szjt. 94. § (1) bekezdése értelmében a szerző (akár személyhez fűződő, akár vagyoni) jogainak megsértése esetén – az eset körülményeihez képest – a következő polgári jogi igényeket támaszthatja:
- a) követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;*
 - b) követelheti a jogsértés vagy az azzal közvetlenül fenyegető cselekmények abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;*
 - c) követelheti, hogy a jogsértő - nyilatkozattal vagy más megfelelő módon - adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a jogsértő*

részéről és költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak;

d) követelheti, hogy a jogsértő szolgáltatson adatot a jogsértéssel érintett dolgok vagy szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében részt vevőkről, a jogsértő felhasználásra kialakított üzleti kapcsolatokról;

e) követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését;

f) követelheti a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását, továbbá a kizárólag vagy elsősorban a jogsértéshez használt eszközök és anyagok, valamint a jogsértéssel előállott dolgok lefoglalását, meghatározott személynek történő átadását, kereskedelmi forgalomból való visszahívását, onnan való végleges kivonását, illetve megsemmisítését.

14. Továbbá ugyanezen paragrafus (2) bekezdésének értelmében *mind a személyhez fűződő, mind a vagyoni jogok megsértése esetén a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítést is követelhet a jogosult.*

15. Az (1) bekezdésben felsorolt igényeket a jogosult attól függetlenül érvényesítheti, hogy a bíróság vizsgálná azt, hogy a jogsértő milyen tudatállapotban volt. Vagyis *a jogsértés ténye, annak objektív megállapítása önmagában megalapozza az igények érvényesíthetőségét.* A jogosult a kártérítési igényt a Ptk. alapján érvényesítheti, az Szjt. csak azt rögzíti, hogy a jogosultat kártérítési igény is megilleti. Egy utaló szabállyal azonban a Ptk.-ban szereplő kártérítési szabályokat rendeli alkalmazni. Így tehát kártérítési igénye a jogosultnak csak abban az esetben van, ha a kártérítés valamennyi, a Ptk.-ban meghatározott feltétele fennáll, vagyis az állítólagos jogsértő nem úgy járt el, ahogy az az adott körülmények között általában elvárható. Itt tehát vizsgálni kell a jogsértés szubjektív, a jogsértő tudatára vonatkozó körülményeit is.

16. A 12-13. pontokban felsorolt igények közül a jogosult az eset körülményei szerint *szabadon, akár többet is választhat*. A különböző igények együttes alkalmazhatósága mindenre kiterjed, tehát még a 94. § (1) bekezdés e) pontjában szereplő gazdagodás visszatérítése is érvényesíthető a (2) bekezdésben biztosított kártérítési igénnyel együtt, kumulatív módon.

Jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása

17. A jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása a *követelhető igények egyfajta „minimuma”*, hiszen minden további igénynek is az az előfeltétele, hogy a bíróság állapítsa meg a jogsértés megtörténtét. Ez az igény a kevésbé jelentős jogsértések esetében annak az eszköze is lehet, hogy a jogosult csak azt mondassa ki a bírósággal, hogy ténylegesen megsértették a jogait. Ez a megállapítási igény *akkor is érvényesíthető, ha egyébként a Pp. szerint a megállapítási kereset feltételei hiányoznak, mivel ez az anyagi jogi törvény, és nem csak a Pp. alapján érvényesíthető*.

Jogsértés abbahagyására kötelezés és eltiltás a további jogsértéstől

18. Szintén tipikusan nem önmagában érvényesített igény a jogsértőnek a jogsértés abbahagyására való kötelezése és eltiltása a további jogsértéstől. Ennek az igénynek *különösen nagy jelentősége van akkor, ha ideiglenes intézkedésként kéri*, tekintettel arra, hogy az ilyen tartalmú ideiglenes intézkedés megakadályozza azt is, hogy a jogerős ítéletig folytassa tevékenységét az a személy, akiről a jogosult azt állítja, hogy sérti a jogát. Ez az igény 2006. április 15-e óta arra is kiterjed, ha jogsértés még nem történt, de azzal közvetlenül fenyegető cselekményt észlel a jogosult, illetve

érvényesíthető azzal szemben is, akinek szolgáltatásait a jogsértés elkövetéséhez igénybe vették.

Elégtételadás

19. Különösen személyhez fűződő jogok megsértése esetében népszerű igény, amely arra kötelezi a jogsértőt, hogy nyilatkozattal vagy más megfelelő módon adjon elégtételt (általában egyszerűen nyilvánosan ismerje el a jogsértés tényét). Ez elsősorban *személyes jellegű, morális kompenzáció, amely ugyan lehet nem nyilvános is, de jellemző formája a széles nyilvánosság előtti elégtételadás.*
20. Az elégtételadás egy különleges, újonnan bevezetett formája az, hogy a bíróság *a szerző kérelmére elrendelheti a jogsértő költségére a határozatnak a nyilvánosságra hozatalát.* Nyilvánosságra hozatalnak kell tekinteni az országos napilapban, illetve az internet útján való közzétételt, de nincsenek kizárva egyéb nyilvánosságra hozatali lehetőségek sem.

Adatszolgáltatás

21. A 94. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a jogosult követelheti, hogy a jogsértő szolgáltatson adatot a jogsértéssel érintett dolgok vagy szolgáltatások előállításában, forgalmazásában illetve teljesítésében résztvevőkről a jogsértő felhasználásra kialakított üzleti kapcsolatokról. Ennek az igénynek az érvényesítésével a jogosult tehát a jogsértő révén tudomást szerezhet a „jogsértési láncról”, ami segítséget nyújthat számára jövőbeli jogsértések megelőzésében. 2006. április 15-étől az adatszolgáltatási *igény érvényesíthető olyan személyekkel szemben is, akik maguk nem minősülnek jogsértőnek, de a jogsértésben részt vettek, akár úgy,*

hogy kereskedelmi mértékben a jogsértő árut birtokolták, vagy igénybe vettek jogsértéssel érintett szolgáltatást, akár úgy, hogy ők nyújtottak szolgáltatást, amelynek segítségével a jogsértést megvalósították, vagy közreműködtek a jogsértéssel érintett dolgok előállításában és terjesztésében, vagy jogsértéssel érintett szolgáltatások nyújtásában. Ez a kibővített adatszolgáltatási kötelezettség tehát szemben az eddigi szabályozással, segítséget nyújt a „jogsértési lánc” egyes résztvevőitől nyerhető információk révén a jogosultnak a tényleges jogsértők teljes körének a felkutatásában. (Kereskedelmi mértékűek a cselekmények, ha az érintett dolgok, illetve szolgáltatások jellegéből és mennyiségéből nyilvánvaló, hogy e cselekmények – közvetlenül vagy közvetetten – kereskedelmi vagy más gazdasági előny szerzését szolgálják. Az ellenkező bizonyításáig nem minősülnek kereskedelmi mértékűnek a fogyasztó által jóhiszeműen végzett cselekmények.)

22. A követelhető adatok körét nem határozza meg pontosan a törvény, de ad egy példálódzó felsorolást arra vonatkozóan, hogy mit lehet követelni. Ezek között szerepel a jogsértéssel érintett dolgok, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevők, a jogsértéssel érintett dolgokat birtoklók, valamint a forgalmazásba bevonni kívánt vagy bevont nagy- és kiskereskedők neve és címe; a jogsértéssel érintett dolgok, illetve szolgáltatások előállított, forgalmazott, illetve igénybe vett, valamint megrendelt mennyisége, továbbá az azokért adott, illetve kapott ellenérték. Ez azonban nem zárja ki, hogy más adatokat is követeljen a jogosult.

Gazdagodás visszatérítése

23. A gazdagodás visszatérítésére irányuló igény viszonylag új a szerzői jogban.¹⁵ Szemben a hozzá igen hasonló kártérítéssel, a gazdagodás visszatérítése a jogsértő tudatállapotától függetlenül, a jogsértés objektív ténye alapján követelhető. Lényeges különbség továbbá a két igény között, hogy míg a kártérítésnél a károsultnak, tehát a jogosultnak a kárát kell bizonyítani, addig a gazdagodás visszatérítésénél a jogsértő oldalán felmerült haszon mértéke a bizonyítás tárgya. Ennek a haszonnak legkisebb mértéke annak a jogdíjnak az összege lesz, amelyet jogszerűen engedélyezett felhasználás esetén a jogsértőnek a felhasználásért fizetnie kellett volna. Ez a licencdíj lesz akkor is a visszafizetendő összeg, ha a jogsértőnek a jogsértésből anyagi vesztesége származott volna. Ha azonban a jogsértő a jogsértéssel több hasznot is elért, mint a fizetendő jogdíj, akkor a jogosult a haszon teljes összegét követelheti, függetlenül attól, hogy a mű felhasználásával ő mekkora hasznot tudott volna elérni.

Sérelmes helyzet megszüntetése, az eredeti helyzet visszaállítása

24. *Végül objektív jogkövetkezményként kérheti még a jogosult a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását a jogsértő részéről vagy költségén, továbbá a kizárólag vagy elsősorban a jogsértéshez használt eszközök és anyagok, valamint a jogsértéssel előállott dolgok legfoglalását, meghatározott személynek történő átadását, kereskedelmi forgalomból való visszahívását, onnan való végleges kivonását, illetve megsemmisítését.*

¹⁵ A szabály az 1997-ben elfogadott TRIPS-megállapodás nyomán ugyanabban az évben került be az akkor hatályos, szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvénybe. Ezt a szabályozást vette át a hatályos Szjt. is.

25. A bíróság a szerző kérelmére azt is elrendelheti, hogy a lefoglalt, kereskedelmi forgalomból visszahívott, illetve onnan véglegesen kivont eszközöket, anyagokat, illetve dolgokat *fosszák meg jogsértő mivoltuktól*. A bíróság indokolt esetben a megsemmisítés helyett elrendelheti továbbá az eszközöknek és anyagoknak *a bírósági végrehajtás szabályai szerint történő értékesítését is*; ebben az esetben a befolyó összeg felől ítéletben határoz. A jogsértéshez használt eszközök és anyagok, valamint a jogsértéssel érintett dolgok lefoglalásának ráadásul helye van akkor is, *ha azok nincsenek a jogsértő tulajdonában*, de a tulajdonos a jogsértésről tudott, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna. A bíróság ezeket az intézkedéseket *a jogsértő költségére rendeli el*, kivéve, ha az eset körülményei az ettől való eltérést indokolják. A kereskedelmi forgalomból való visszahívás, az onnan való végleges kivonás, illetve a megsemmisítés elrendelése tárgyában a bíróság a harmadik személyek érdekeinek figyelembevételével, valamint úgy dönt, hogy az elrendelt intézkedés a jogsértés súlyosságával arányban álljon.

Kártérítés

26. Az szerzői jogi törvényben szereplő *polgári jogi jogkövetkezmények közül a kártérítés az egyetlen, amelynek érvényesítéséhez nem elegendő kizárólag a jogsértés objektív tényének megállapítása*. A bíróság akkor fog kártérítést megítélni, ha a jogsértőnek a jogsértő magatartás felróható. Fodítva ez azt is jelenti, hogy a felhasználó mentesül a kártérítési felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Az Szjt. visszautal a kártérítésnél a polgári jog általános rendelkezéseire, így kártérítési igényt a Ptk. szabályai alapján kell megítélni.

Ideiglenes intézkedések

27. Itt kell megemlíteni, hogy úgy, mint a szellemi alkotások területén általában, a szerzői jog területén is kiemelkedő fontosságúak az ideiglenes intézkedések, hiszen a jogsértéseknek a bírósági eljárást lezáró jogerős döntésig folytatásával sokszor helyrehozhatatlan károk keletkezhetnének. Ezek megakadályozására nyújt az ideiglenes intézkedés lehetőséget azzal, hogy gyors és hatásos átmeneti védelmet biztosít a jogosultnak, míg a bírósági eljárás teljes egészében le nem zárul.
28. Ideiglenes intézkedésként valamennyi, a 94. §-ban meghatározott igény érvényesíthető abban az esetben, ha a bíróság úgy találja, hogy az intézkedés nem jár visszafordíthatatlan következménnyel, és a valószínűsített jogsértés kimeríti a Pp.-ben szabályozott, következő feltételeket: az ideiglenes intézkedés elrendelése közvetlenül fenyegető kár elhárítása vagy a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása, illetve a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelme érdekében szükséges, és az intézkedéssel okozott hátrány nem haladja meg az intézkedéssel elérhető előnyöket. A bíróság az ideiglenes intézkedés elrendelését biztosítékadáshoz kötheti. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.
29. Ezen feltételek közül szerzői jogi ügyekben a különös méltánylást érdemlő jogvédelem szükségességét fennállónak kell tekinteni, ha a kérelmező igazolja, hogy a mű szerzői jogi védelem alatt áll, valamint, hogy ő a szerző, a szerző jogutóda vagy a mű olyan felhasználója, illetve a szerzői jogok közös kezelését végző olyan szervezet, amely jogosult saját nevében fellépni a jogsértéssel szemben. Azaz a jogosultság igazolása megalapozza az ideiglenes intézkedés elrendelését is.

30. Míg korábban csak az anyagi jogi igényként fentebb bemutatott igények voltak érvényesíthetők ideiglenes intézkedésként, a legutóbbi törvénymódosítás hatályba lépésétől kezdve (2006. április 15-től) lehet kérni a biztosítási intézkedés elrendelését a bírósági végrehajtásról szóló törvény szabályai szerint, feltéve, hogy a szerző valószínűsítette, hogy a kártérítés, illetve a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítése iránti követelésének későbbi kielégítése veszélyben van, és a jogsértés kereskedelmi mértékű. A biztosítási intézkedés érdekében kérhető a jogsértő kötelezése banki, pénzügyi és kereskedelmi adatainak, illetve iratainak közlésére, illetve bemutatására az előbb említett biztosítási intézkedés elrendelése céljából; biztosíték adása, ha ennek fejében – a jogsértés abbahagyásának követelése helyett – hozzájárul a feltételezett jogsértő cselekmények jogsértő általi folytatásához. Ez utóbbi kérelem hiányában is elrendelhető.
31. Különös jelentőséggel bír az a módosítás, amely a szellemi tulajdoni ügyekben (tehát nem csak a szerzői jogsértések esetén) lehetővé teszi a keresetlevél benyújtása előtti ideiglenes intézkedést is, amelyet a bíróság nemperes eljárásban bírál el. Annak érdekében, hogy ezzel az igen erős eszközzel ne lehessen visszaélni és a jogosult ne kaphasson túlságosan hosszú ideig védelmet egy olyan irat alapján, amely nem tartalmaz túl sok információt az állítólagos jogsértésről, garanciális szabályozási elemek védik az ellenfelet. Ilyen garancia az, hogy az ideiglenes intézkedést elrendelő határozatot az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi a bíróság abban az esetben, ha a szerző a pert a határozat közlésétől számított tizenöt napon belül nem indította meg.
32. A Pp. 156. § (4) bekezdésének értelmében a felek meghallgatása rendkívül sürgős szükség esetében mellőzhető. Az Szjt. alapján

rendkívül sürgős szükség esetének kell tekinteni azt, ha az ideiglenes intézkedés elrendelésével való késedelem helyrehozhatatlan károkat okozna. Ez szintén igen erős védelmi eszközt ad a jogosult kezébe, mivel az ellenfelet mintegy „rajtaütés-szerűen” kötelezi. Éppen ezért ellensúly is kell a rendszerbe: az ellenfél meghallgatásának mellőzésével hozott határozatot az ellenféllel a foganatosításkor kell közölni. A határozat közlését követően az ellenfél kérheti a meghallgatását és az ideiglenes intézkedést elrendelő határozat megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését.

33. Az előzetes bizonyításra lényegében az ideiglenes intézkedéssel azonos szabályok vonatkoznak.

A szerzőség vélelme

34. Az Szjt.-be 2006. április 15-ével bekerült egy, a szerzői minőség valószínűsítését könnyítő szabályrendszer, az ún. szerzőség vélelme. Ez egy többelemű vélelem-rendszer, amelynek minden eleme bizonyítás tárgya lehet, azaz megdönthető.
35. Elsősorban azt kell szerzőnek tekinteni (tehát az ellenkező bizonyításáig), akinek a nevét a művön ilyenként a szokásos módon feltüntették. Ilyen például a könyv borítója, a szobor talapzata, a film főcíme.
36. Gyakran előfordul, hogy a művön nincs feltüntetve a szerző. Ilyenek az anoním művek, de vannak olyan műtípusok is, amelyekre ez nem jellemző (pl. szoftver). Ilyenkor az első vélelem nem segíthet, de igénybe lehet venni a Magyar Szabadalmi Hivatal önkéntes műnyilvántartását. Az ebbe a műnyilvántartásba bevezetett művekről a Hivatal közokiratot állít ki, amely szintén megdönthető

vélelmet keletkeztet. Fontos hangsúlyozni, hogy a nyilvántartásba való bevezetés nem előfeltétele a szerzői jogi védelemnek, tehát az a mű is védelem alatt áll, amely nem szerepel a nyilvántartásban. A védelem fennállásának bizonyításakor azonban igen hasznos eszköz lehet a közokirat, mivel egy ilyen bemutatása a másik félre viszi át a bizonyítás terhét, azaz, hogy aki a közokiratot bemutatta, mégsem szerző.

37. Ugyanez a joghatás fűződik ahhoz a magánokirathoz is, amelyet a közös jogkezelő szervezet a közös jogkezelés alá tartozó művekről, szomszédos jogi teljesítményekről, illetve jogosultakról fenntartott adatbázis alapján állít ki. Ilyen magánokiratot a közös jogkezelést végző szervezet a saját tagja számára, a tag kérésére állíthat ki. Itt meg kell jegyezni, hogy ez a szabály nem érinti a közös jogkezelő szervezet által végzett egyéb nyilvántartási tevékenység nyomán kiadott magánokiratokat. A közös jogkezelő szervezeteknél le lehet tenni, nyilvántartásba lehet venni más műveket is, mint amelyek a tevékenységi körükhöz tartoznak. Az ezekről kiadott magánokiratokhoz azonban értelemszerűen nem kapcsolódik a vélelem, ezek egyszerű okirati bizonyítékként szolgálhatnak egy eljárásban. Ugyanez a sorsa az ügyvédnél, közjegyzőnél letétbe helyezett művekről kiállított okiratoknak is.
38. Amennyiben az előzőekben bemutatott vélelmek egyike sem áll be, az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki a művet először hozta nyilvánosságra.
39. A négyes vélelmi rendszer cascade-elven működik, ami azt jelenti, hogy abban az esetben, ha két vagy több vélelem is beállhatna (pl. létezik egy, az MSZH által kiállított közokirat, és más hozta nyilvánosságra a művet), akkor a rangsorban később álló vélelem csak akkor áll be, ha az előtte lévőt megdöntötték.

A hatásos műszaki intézkedés és a jogkezelési adat megsértése esetén igénybe vehető jogorvoslat

40. Az Szt.-nek A szerzői jog megsértésének következményei c. fejezetében szerepel két olyan igen fiatal jogintézmény, amelyeknek bevezetését éppen a technikai fejlődés indokolta elsősorban, és részben nemzetközi, részben közösségi jogi hatásra kerültek be a magyar szabályozásba. A hatásos műszaki intézkedések és a jogkezelési adatok megsértése esetében alkalmazandó szabályok megalkotásakor Magyarország már megerősítette a WIPO szerződéseket, ismert volt továbbá az Infosoc-irányelv Európai Bizottság által készített tervezete is, amelyet szintén figyelembe vett a jogalkotó. A szabályozás azóta egyetlen nagyobb módosításon ment keresztül akkor, amikor 2004. május 1-jén hatályba lépett a 2003. évi CII. törvény, amely jelentős mértékben átalakította a szabályozást.

41. *A védelem tárgya itt nem maga a szerzői jog, hanem a szerzői jogot védeni kívánó műszaki intézkedés sértetlensége. Abban az esetben, ha szerzői jog is sérül, akkor párhuzamosan a 94. § fent említett igényei és érvényesíthetők, elvileg azonban megtörténhet, hogy a műszaki intézkedést megsértik, de szerzői jog nem sérül (pl. ha magáncélú másolás céljára törik fel a műszaki intézkedést). Ilyenkor a 95. §-ra alapozott igény érvényesíthető csak.*

42. A törvény meghatározza azt is, hogy mely műszaki megoldások állnak védelem alatt. Mindenekelőtt *azok a műszaki intézkedések védettek, amelyek a szerzői jog megsértésének (közvetett) megelőzését, illetve (közvetlen) megakadályozását szolgálják, tehát*

a védelem mind a hozzáférést ellenőrző, mind pedig az egyéb eljárásokat megilleti.

43. A *hatásosság* fogalma elsősorban azt tekinti szempontnak, hogy a műszaki intézkedés ténylegesen alkalmas-e a szerzői jog védelmére. (A szabályozásból következik, hogy az a *műszaki intézkedés, amelyet bárki meg tud kerülni, nem hatásos, de nem kell abszolút megkerülhetetlennek sem lennie a műszaki megoldásnak – ebben az esetben ugyanis nem is lenne szükség a jogi védelemre.*) Fontos az is, hogy a műszaki intézkedés csak akkor élvezhet védelmet, *amennyiben hatását rendeltetésszerű működése közben fejti ki.* Abban az esetben tehát, ha az adott intézkedés olyan cselekményt kíván megakadályozni, amely szerzői jogi szempontból nem releváns (egyszerű műértékelés – pl. a kódolt televízióadások), és ezt sértik meg, értelemszerűen nem lehet hivatkozni a 95. § megsértésére. Meg kell jegyezni, hogy nem szerencsés az, hogy a törvény a 95. § (1) bekezdésében „*a szerzői jog védelmére szolgáló hatásos műszaki intézkedésekről*” beszél, ugyanis a (2) bekezdés szerint eleve csak az az eszköz, termék, alkatrész, eljárás, illetve módszer minősült műszaki intézkedésnek, amely arra szolgál, hogy a szerzői jog megsértését megelőzze vagy megakadályozza. Vagyis a műszaki intézkedés fogalmi eleme a szerzői jog védelme, a szerzői jog fogalomrendszerében nincs tehát olyan műszaki intézkedés, amelynek ne lenne ilyen célja. A védelem csak az olyan megkerülő eszközzel, termékkel, alkatrésszel, szolgáltatással szemben áll fenn, amelynek a hatásos műszaki intézkedés megkerülésén kívül nincs számottevő gazdasági jelentősége, illetve célja, vagy amelyet elsősorban a hatásos műszaki intézkedés megkerülésének lehetővé tétele vagy megkönnyítése céljából állítottak elő, alakítottak át, illetve teljesítettek.

44. A korábbi szabályozáshoz képest talán az egyik legfontosabb változás, hogy a törvény nem csupán a fentebb meghatározott műszaki intézkedéseknek a megkerülését lehetővé tévő eszközök behozatala, gyártása ellen biztosít védelmet, hanem *magát a megkerülést is jogsértőnek minősíti*. Ezen túl is bővült azonban a jogsértő cselekmények köre, mivel jogsértő cselekményként nevesítésre került az előállítás, behozatal, terjesztés, eladás, bérbeadás, eladás vagy bérbeadás céljából történő reklámozás, kereskedelmi céllal való birtoklás, illetve szolgáltatásnyújtás.
45. A hatáskörös műszaki intézkedésekkel kapcsolatban a törvény az egyes jogsértő cselekményekre vonatkozóan a szerzői jogsértés következményeit rendeli alkalmazni. A szabályozási konstrukcióból egyértelmű, hogy a jogalkotó nem tekinti *sui generis* szerzői jogsértésnek a műszaki védelem megsértését, hanem csak (kis eltéréssel) ugyanazokat a jogkövetkezményeket rendeli alkalmazni, mint amelyeket a szerzői jogsértések esetében kell.
46. Az Szjt. 96. §-a tartalmazza a jogkezelési adatok védelmével kapcsolatos rendelkezéseket. Mint ahogyan a műszaki intézkedések megkerülése elleni védelem esetében, 1999-ben a jogkezelési adatok tekintetében is a WCT, a WPPT átütetése volt a cél és az Infosoc-irányelv akkor már ismert tervezete szolgált mintául. A külön törvényi rendelkezés bevezetését az a gyakorlati igény indokolta, hogy a műszaki fejlődés egyre többféle módon teszi lehetővé azt, hogy a műpéldányokhoz különböző adatokat csatoljanak, amelyek tájékoztatják a felhasználót arról, hogy ki és milyen jogokkal bír az adott műpéldány tekintetében, ezek vonatkozásában különösen fontos a megbízhatóság.
47. A Szjt. idézett rendelkezésének második bekezdése a jogkezelési adat definíciójának meghatározását is adja. Ennek értelmében *nem csak a szerzőre, de a szerzői jog egyéb jogosultjaira vonatkozó*

adat is minősülhet jogkezelési adatnak. Az egyéb jogosult fogalmába beletartozónak kell tekinteni a szerző jogutódját és a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezeteit is. Mint arra az Szjt. kommentárja külön felhívja a figyelmet, *ez a védelem független attól, hogy a jogosult kizárólagos joggal rendelkezik-e vagy sem, illetve, hogy a jogkezelési adat védelmében fellépő személy egyébként jogosult lenne-e fellépni a szerzői jog megsértése ellen.* Ezt támasztja alá az is, hogy a védelem nem csupán a jogosult személyére, hanem a felhasználás feltételeit jelölő adatokra is kiterjed. Ezen kívül pedig az Szjt. 99. §-ának utaló szabálya alapján ide kell érteni az őt megillető jogok tekintetében az adatbázis-előállítót is. Érdemes megjegyezni, hogy a magyar jog szerint a jogkezelési adat nem csak elektronikus adat lehet, így ilyennek minősülnek az ún. Artisjus-matricák is.

48. Ezeknek az adatoknak a jogosulatlan megváltoztatása, eltávolítása esetén *a szerzői jog megsértésének következményeit kell alkalmazni,* vagyis becsatolja a 94. §-ban rögzített jogkövetkezmény-rendszert. Ugyancsak ezzel a jogkövetkezménnyel jár olyan művek jogosulatlan terjesztése, terjesztés céljából történő behozatala, illetve nyilvánossághoz közvetítése, amelyről a jogkezelési adatot eltávolították vagy azt megváltoztatták. (A megoldással kapcsolatban joggal merülhet fel az az értelmezési probléma, hogy a művek jogosulatlan terjesztése, terjesztés céljából történő behozatala, nyilvánossághoz közvetítése mindenképp a szerzői jog megsértésének következményeit vonja maga után (de nem a fikció, hanem az általános szerzői jogi szabályok alapján), függetlenül attól, hogy azon szerepel-e jogkezelési adat, vagy eltávolították róla. Véleményünk szerint a jogkezelési adattal kapcsolatos jogsértéseket mindenképp meg kell különböztetni az adott műpéldánnyal kapcsolatos egyéb jogsértésektől, és abban az esetben, ha hamis jogkezelési adattal ellátott műpéldánnyal kapcsolatban szerzői

jogsértés is történik, akkor a cselekmény megvalósítójával szemben érvényesíthető a 94. § (szerzői jogsértés miatt) és a 96. § is (jogkezelési adat megsértése miatt).

49. A jogsértés megállapításának feltétele az, hogy a felsorolt cselekményeket végrehajtó személy rosszhiszeműen cselekedjen, vagyis hogy tudja, vagy elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna, hogy cselekménye lehetővé teszi vagy megkönnyíti a szerzői jog megsértését.
50. Meg kell jegyezni azt is, hogy a hamis jogkezelési adat elhelyezése a műpéldányon – ha ez nem jár az eredeti jogkezelési adat eltávolításával, illetve megváltoztatásával – nem tekinthető a 96. § alapján jogsértésnek, ugyanakkor megfontolandó lenne ennek a bevezetése a magyar jogba.

Az értesítési és eltávolítási eljárás

51. Az interneten elkövetett szerzői jogsértések elleni fellépés egyik legfontosabb jogi eszköze nem az Szjt.-ben, hanem az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ektv.)13. §-ában található ún. *értesítési és eltávolítási eljárás (notice and take down procedure)*. Ez az eljárás korábban a közös jogkezelő egyesületek díjszabásai révén került be a magyar jogba, és onnan került törvényi szinten szabályozásra. Célja, hogy a jogsértő tartalom *az internetről a lehető leggyorsabban (a rendes polgári bírósági úthoz képest jelentősen rövidebb határidőkön belül), és lehetőleg a jogosultat érő kár minimalizálásával tűnjön el*. Mivel a gyorsaság a jogbiztonság sérülését okozhatná, ezért egyelőre az internetes tartalmaknak

csak egy szűkebb körében, a szerzői alkotásoknál és kapcsolódó jogi teljesítményeknél lehet alkalmazni.

52. Az Ektv. azt a személyt tekinti *az eljárás megindítására jogosultnak*, akinek a szerzői jogi törvény által védett szerzői művén, előadásán, hangfelvételén, műsorán, audiovizuális művén, adatbázisán fennálló jogát a szolgáltató által hozzáférhetővé tett információ sérti. (Az Ektv. ebből a szempontból keretjogszabály, mivel azt, hogy ki és milyen jogokkal rendelkezik a szerzői műveken, illetve más teljesítményeken, azt nem mondja meg: ezekben a kérdésekben visszautal az Szjt.-re.)¹⁶
53. Abban az esetben, ha a jogosult azt *észleli*, hogy a művén fennálló jogát valamely interneten elhelyezett tartalom sérti, erről *értesíti* a szolgáltatót, azzal, hogy közli a jogsértés tárgyát és a törvényben meghatározott adatokat. A törvény a jogosult személyes eljárása mellett lehetővé teszi a meghatalmazotti eljárást is: itt meg kell jegyezni, hogy a közös jogkezelő egyesületek eredeti jogosultak, így meghatalmazottként elsősorban az ügyvédi jogérvényesítés jöhet szóba.
54. Az eljárás az értesítést követően úgy folytatódik, hogy a szolgáltató *12 órán belül, tehát igen rövid idő alatt eltávolítja az érintett tartalmat*, illetve legalább biztosítja, hogy ne lehessen hozzáférni. Ez alól abban az esetben kap „felmentést” a szolgáltató, ha ugyanazon információ vonatkozásában ugyanazon jogosult, vagy annak meghatalmazottja értesítése alapján korábban már eljárta, kivéve, ha ezt az újabb eltávolítást bíróság vagy más hatóság rendelte el. A szolgáltató másik kötelezettsége, hogy *3 napon belül felszólítja a tartalom elhelyezőjét* (a tartalomszolgáltatót) arra, hogy 8 napon belül nyújtson be kifogást a tartalom eltávolítása ellen.

¹⁶ Az Ektv. 2005. őszén elhatározott módosítása során várhatóan az értesítés eltávolítási eljárás alkalmazásának lehetséges köre ki fog terjedni a védjegyjog megsértésére is.

55. Az esetek igen nagy (több mint 90)%-ában a felszólítást követően a tartalomszolgáltató eltűnik, és a tartalom többé nem kerül visszahelyezésre az internetre. Abban az esetben azonban, ha a tartalomszolgáltató *arról nyilatkozik, hogy a tartalmat jogszerűen tette hozzáférhetővé, a szolgáltatónak vissza kell helyeznie a tartalmat és egyidejűleg tájékoztatnia kell a jogosultat erről a tényről.* (Értelemszerűen, ha a tartalomszolgáltató elismeri a jogsértést, vagy nem igazolja a jogosultságát megfelelően, a tartalom nem kerül vissza az internetre). Abban az esetben, ha a szolgáltató úgy dönt, hogy visszateszi a tartalmat, erről *tájékoztatást kell küldenie a jogosultnak.* A jogosult ebben a szakaszban mérlegelheti, hogy ragaszkodik-e a jogérvényesítéshez. Ha igen, akkor az értesítés átvételétől számított 10 munkanapon belül az igényét *abbahagyás és eltiltás iránti ideiglenes intézkedés iránti kérelmet is tartalmazó kereset vagy fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtása útján érvényesítheti, vagy büntető feljelentést tehet.* Az eljárás megkezdését kezdeményező beadványának másolatát a benyújtástól számított 3 munkanapon belül megküldheti a szolgáltatónak, a szolgáltató a beadvány másolatának átvételétől számított 12 órán belül a tartalomhoz való hozzáférést ismételten nem biztosítja, illetve ismételten eltávolítja.
56. Meg kell jegyezni, hogy ennek a különleges, kifejezetten az internetes jogsértésekre alkalmazható eljárásnak egyes részletszabályai a jogosult és a szolgáltató által előzetesen kötött szerződés részét is képezhetik, de ez a szerződés csak olyan elemeket tartalmazhat, amelyek nem szerepelnek a törvényben magában. (Ilyen szerződések tipikusan a közös jogkezelő szervezetek kötnek a szolgáltatókkal.)

III. FEJEZET

A SZERZŐI JOG VÉDELME NEK

BÜNTETŐJOGI ESZKÖZEI¹⁷

Bevezető

1. A szerzői és kapcsolódó jogokat sértő cselekményekkel szemben elfogadásának idején a Btk. még csak a *bitorlás* tényállását (329. §) ismerte, a különböző szellemi alkotások védelmét biztosítani hivatott speciális rendelkezések később kerültek be a törvénybe.
2. A szerzői jogi tárgyú tényállások közül a bitorlás jelenleg hatályos szövege az 1999. évi CXX. törvénnyel került be a Btk.-ba, a *szerzői és szomszédos jogok megsértése tényállás* (329/A. §) az 1993. évi XVII. törvénnyel került bevezetésre, jelenlegi szövegét pedig a 2007. évi XXVII. törvény fogadta el.
3. A Btk. szellemi alkotásokkal kapcsolatos tényállásai között külön csoportot képez *a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása* (329/B. §) és a *jogkezelési adat meghamisítása* (329/C. §), amelyek az 1999. évi CXX. törvénnyel kerültek bevezetésre. Az előbbi hatályos szövegét a 2007. évi XXVII. Törvény, az utóbbiét a 2001. évi CXXI. törvény állapította meg. E két tényállás a *Szellemi Tulajdon Világszervezetének* (World Intellectual Property Organization – a továbbiakban: WIPO) 1996-ban elfogadott *Szerzői Jogi Szerződésének* (WIPO Copyright Treaty – a továbbiakban: WCT) és az *Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződésének* (WIPO Performances and Phonograms Treaty – a továbbiakban: WPPT) való megfelelést

¹⁷ A III. FEJEZET szerzője dr. Gyenge Anikó.

szolgálja. E két tényállással kapcsolatban azóta az Európai Unió is kiadott jogszabályt.¹⁸ Ugyan ennek tervezete ismert volt a tényállások eredeti szövegének megalkotásakor, mégis elmondható, hogy később az Európai Tanács szellemi tulajdoni munkacsoportjában elvégzett munka alatt olyan mértékű módosításon ment keresztül, ami indokolta azt, hogy az Szjt. hatásos műszaki intézkedésekre és a jogkezelési adatra vonatkozó szabályait teljes felülvizsgálat alá vegyék. Erre a 2007. évi Btk-módosítás alkalmával került sor.¹⁹

4. A törvény ún. *kerettényállásokat* tartalmaz, ami célszerű szabályozási technika amiatt, hogy a Btk. olyan fogalmak esetében, amelyeket a szerzői jog maga is használ, *ne legyen mód a polgári jogi és büntetőjogi területen az egymástól eltérő értelmezésre, vagyis ahol a Btk. nem ad a szerzői jogtól eltérő fogalmat, ott a szerzői jogi törvény értelmében kell használni az adott kifejezést (BH 2000.288.)*. A jogalkotónak egyértelműen az volt a szándéka, hogy egységes fogalomrendszert hozzon létre. Így például sértettjei ezeknek a bűncselekményeknek csak az egyes szerzői jogok jogosultjai lehetnek: azt pedig, hogy kik minősülnek jogosultnak, az Szjt. határozza meg. A bűncselekmények védett tárgya a szerzői jog maga vagy a hatásos műszaki intézkedés, illetve a jogkezelési adat: ezek jelentését is az Szjt. adja meg, ezektől a Btk. nem tér el. Fontos itt azt is hangsúlyozni, hogy nem csak az anyagi jog, de a büntető eljárási jog is összekapcsolódik az Szjt.-vel, mivel például a Szerzői Jogi Szakértő Testület megkereshető szakértőként nem csak polgári, hanem büntető ügyekben is.

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/29/EK irányelve (2001. május 22.) az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról (a továbbiakban: Infosoc-irányelv).

¹⁹ A 2007-es módosítást megelőzően hatályos szöveg fogalmi zavarai - különösen az iparjogvédelmi tényállások kapcsán - kimerítően foglalkozik Bacher Vilmos (nem publikált) tanulmánya, amelynek rövid összefoglalója *A polgári jogi és büntetőjogi felelősség határai a szellemi tulajdon sérelmére elkövetett cselekmények esetében* címmel hozzáférhető a Hírlevél Szellemi Tulajdon Védelméről 2005/II. számában.

5. Itt újra kell hangsúlyozni azt is, hogy a hatályos, szellemi alkotásokra vonatkozó büntetőjogi rendszer *nem áll fokozati viszonyban* a polgári jogi és a vámjogi szankció-rendszerrel mellett, csak kis mértékben érvényesül a büntetőjog végső eszköz-jellege, a polgári, büntetőjogi és vámjogi jogkövetkezmények gyakran egymás mellett is alkalmazhatók. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a *polgári jogi és a büntetőjogi felelősség feltételeinek vizsgálatát ne kellene külön-külön elvégezni: nem mindenki vonható felelősségre büntetőjogi úton, aki-ről a polgári eljárásban megállapítható, hogy jogsértést követett el.*

A legfontosabb eljárási szabályok

6. A szerzői jogi jogsértések esetében a büntető eljárás lefolytatása a büntető eljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 16. §-ának (1) bekezdésének *h)* pontja alapján első fokon a megyei bíróság hatáskörébe tartozik. Az eljárásban a szerző, illetve más jogosultak a sértett szerepét töltik be.

Bitorlás

7. A bűncselekmény *tárgya* a sértettnek a szellemi alkotásán fennálló vagyoni vagy személyhez fűződő joga. A bitorlás – a többi, szellemi alkotásokkal kapcsolatos tényállással megegyező módon – keret-tényállás, azaz egyes fogalmait nem a Btk., hanem az ágazati törvények adják meg. Így az egyes, védelmet élvező szellemi alkotásokkal kapcsolatban létező személyhez fűződő, illetve vagyoni jogok listája ezekből a törvényekből olvasható ki.
8. A bűncselekmény *elkövetési tárgya* tehát másnak a szellemi alkotása. Meg kell jegyezni, hogy a Ptk. 86. §-ának (2)-(3) bekezdése alapján olyan szellemi alkotások is védelmet élvezhetnek,

amelyeket külön törvény nem nevesít, a *Btk. a nevesítetlen szellemi alkotásokkal kapcsolatban nem tekinti alkalmazandónak a bitorlás tényállását, sőt, még a nevesített szellemi alkotások közül sem valamennyivel kapcsolatban valósítható meg a bitorlás.* A 329. § (2) bekezdése szerint szellemi alkotásnak a bitorlás tekintetében csak *az irodalmi, tudományos és művészeti alkotás, a találmány, a növényfajta, a használati minta, a formatervezési minta, és a mikroelektronikai félvezető termék topográfiája tekintendő.* Vagyis a bűncselekmény nem követhető el a nevesített szellemi tulajdoni oltalmi tárgyak közül sem a védjegyre, sem a földrajzi árujelzőkre, és a kapcsolódó jogokra sem.

9. A Btk. azonban ennél részletesebb definíciót nem ad, vagyis azt, hogy mi minősül például irodalmi, tudományos és művészeti alkotásnak, *az Szjt. alapján kell megítélni.* (Erre vonatkozóan ld. az I. Fejezetben foglaltakat.) Tekintettel arra, hogy a jelen segédanyag csak a szerzői jogi védelem alá eső alkotások védelmével foglalkozik, ezért a továbbiakban a tényállást kifejezetten ezekre az alkotásokra koncentrálni elemezzük, hangsúlyozva, hogy a tényállás elkövetési tárgya egyébként ennél jóval szélesebb kört fed le.
10. A bűncselekmény *passzív alanya* a szellemi alkotás létrehozója (írója, festője, zeneszerzője stb.). A bitorlás két elkövetési magatartással valósítható meg. Egyrészt más szellemi alkotásának sajátkénti feltüntetésével, másrészt ha a hasznosítást attól teszik függővé, hogy annak díjából, a haszonból vagy nyereségéből az elkövetőt részesítsék, illetve hogy jogosultként tüntessék fel. Az előbbi eset a klasszikus plágium, amely nem csak az elkövetési tárgy egészére, hanem egy részére is elkövethető (pl. egy közös műként készült szoftveren az egyik fejlesztő csak a saját nevét tünteti fel, tehát arra a részre vonatkozóan is, amelyet nem ő maga alkotott.) A bitorlásnak ez a megvalósulási formája materiális

bűncselekmény, a befejezettséghez az szükséges, hogy vagyoni hátrány következzen be. A vagyoni hátrány lehet elmaradt haszon és tényleges kár is, a mértéke nem releváns.

11. A második esetkörben *az elkövetés visszaélésszerű, zsaroló jellegű, ahol az elkövető döntési helyzetével visszaélve kér anyagi juttatást, vagy kényszeríti cselekvésre az alkotót.* Ennek az elkövetési magatartásnak a törvény meghatározza az elkövetési módját is, ami nem más, mint a munkakörrel, tisztséggel vagy tagsággal való visszaélés. Itt nem arról van szó tehát, ha a munkaviszonyban létrehozott művet a munkáltató kívánja hasznosítani, hanem azokat az eseteket foglalja magában, amikor a díjban való részesedésnek nincs jogi (pl. szerződéses) alapja. Abban az esetben tehát, ha például egy tanulmány megjelenését a folyóirat szerkesztője attól teszi függővé, hogy a szerzőnek járó tiszteletdíj egy részét megkapja, vagy őt magát is szerzőként tüntessék fel, megvalósul a bitorlás. A visszaélés tartalmát tekintve a szellemi alkotás hasznosításának megakadályozására irányuló fenyegetés, ennek kilátásba helyezése. A bitorlásnak ez a megvalósulási formája immateriális bűncselekmény, vagyis már a magatartás megvalósulásával befejezetté válik.
12. A bitorlás *első* elkövetési magatartásának *alanya bárki* lehet, viszont a *második*, zsarolási típusú megvalósulási formájának az alanya *csak olyan személy tud lenni, akinek bármilyen gazdálkodó szervezetnél a (nem feltétlenül vezető beosztású) munkakörénél fogva kötelezettsége a szellemi alkotásokkal kapcsolatos ügyintézés (pl. szolgálati jelleg tekintetében minősítés).*
13. A bitorlás csak *szándékosan* követhető el. *Halmazatban* állnak a bűncselekmények, ha több sértett ellen követik el a bűncselekményt. Erre lehet példa, ha az újság főszerkesztője a vele munkaviszony-

ban lévő újságírótól a kiadásért járó jogdíjból részesedést kér. (Meg kell jegyezni, hogy a bitorlás ez utóbbi elkövetési magatartással történő megvalósítása a hivatali visszaéléssel, vesztegetéssel, befolyással üzérkedéssel, zsarolással a specialitás viszonyában van, így az alaki halmazat is csak látszólagos.)

Szerzői és szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése

14. A Btk. szellemi alkotásokra vonatkozó tényállásai közül ez az egyetlen, amely *kizárólag a szerzői jog és a kapcsolódó jogok védelmét szolgálja*. (A hatásos műszaki intézkedés megsértését és a jogkezelési adat megghamisítását szankcionáló tényállások tárgya nem maga a szerzői jog, hanem az annak műszaki védelmét, illetve azonosítását szolgáló műszaki megoldás.) Bár tipikusan a jogsértés a vagyoni jogok megsértése esetén irányul haszonszerzésre vagy vagyoni hátrány okozására, ugyanakkor *a tényállás megfogalmazása nem zárja ki, hogy a személyhez fűződő jogok megsértésével is meg lehessen valósítani, és a gyakorlatban is elképzelhető ilyen eset*. (Ezzel kapcsolatban létezik olyan nézet is, amely szerint a tényállásnak a vagyon elleni bűncselekmények közötti elhelyezése *kizárja a személyhez fűződő jogok megsértésével való elkövetést*.) Az, hogy az egyes jogosultakat (szerző, előadóművész, hangfelvétel-előállító, rádió-, televízió-szervezet, filmelőállító, adatbázis-előállító), akik egyben a bűncselekmény *passzív alanyai* is lehetnek, milyen vagyoni illetve személyhez fűződő jogok illetik meg, az Szjt. határozza meg. (Tehát ez a tényállás is kerettényállás, amellyel kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy törvényi tényállása olyan keretdiszpozíció, amelyet az elkövetéskor hatályos rendelkezések töltenek ki tartalommal.²⁰ Ennek értelmében nem

²⁰ BH 2000.288.

csak a kizárólagos jogként, de a díjigényként érvényesíthető vagyoni jogok is ide tartoznak.)

15. Tekintettel arra, hogy bármely szerzői vagyoni jog engedély nélküli gyakorlása lehet jogsértő, ezért a bűncselekmény *elkövetési tárgya sem mindig valamilyen dolog, amelyben a teljesítmény megtestesül, hanem lehet akár egy (immateriális) előadás is*. Sőt, az elkövetési tárgy lehet az üres hordozó is, amelyben a díj megfizetésekor még nem jelenik meg maga a mű – erre vonatkozóan ld. az alább írottakat.
16. A bűncselekmény *elkövetési magatartása* valamely *személyhez fűződő vagy vagyoni jognak* a jogosulttól származó, vagy a törvény alapján biztosított *engedély nélküli gyakorlása*. Ilyen lehet a mű engedély nélküli nyilvánosságra hozatala, de a többszörözése is.
17. A bűncselekmény alapesetében nem szükséges a *befejezettség*hez a tényleges vagyoni előnyszerzés, elegendő a hasznoszerzésre törekvés. Ugyanakkor a második vagylagos fordulat eredménybűncselekmény, mivel a tényállás megvalósulásához szükséges a vagyoni hátrány bekövetkezése.
18. A már említett Bacher-tanulmány megalapozottan mutatott rá arra, hogy ez a tényállás a szerzői jogot az Szjt. bármely rendelkezésével ellentétes magatartás esetében a büntetőtörvényi tényállás alá vonja, és ezáltal lényegileg az egész szerzői jogot kriminalizálja.²¹ Éppen emiatt a Btk. 2007. évi módosítása megszüntette a tényállás gondatlan megvalósításának büntethetőségét. (Megjegyzendő, hogy a hatálybalépés előtt elkövetett bűncselekményekre a korábbi törvény alkalmazandó, így ott még a gondatlan alakzat megvalósulása is tényállásszerű lehet – ugyanakkor a

haszonszerzés végett fordulat azonban *célzatos, aminek értelmében a bűncselekménynek ez a változata a Btk. korábbi szövege alapján is csak szándékosan* valósítható meg. *Minősített esetei* a vagyoni hátrány nagyságától függenek, illetve az üzletszerű elkövetéshez igazodnak.

19. A szerzői jogsértések többsége a sértettek számához igazodik, de a tipikus jogsértő magatartás a hang-, illetve képhordozókkal kapcsolatban valósul meg, és ebben az esetben a sértett a hangfelvétel-, illetve filmelőállító, illetve az előállító jogán a forgalmazó, zenét tartalmazó hordozók esetében pedig emellett a többszörözési jogokat kezelő zenei közös jogkezelő szervezet is. Ezzel a bűncselekménnyel halmazatban állhat a csempészet (Btk. 312. §), a rossz minőségű termék forgalomba hozatala (Btk. 292. §), illetve a hamis termékjelzés (Btk. 296. §).

20. Külön meg kell említeni az *üres hordozókkal kapcsolatos jogsértések megítélésének problémáját*, mivel ez az utóbbi időben sok esetben okoz vitát azzal kapcsolatban, hogy az üres hordozók után fizetendő átalány-díj megfizetésének elmaradása megvalósítja-e a szerzői vagy kapcsolódó jog megsértésének bűncselekményét. Különösnek mondható ez, hiszen a 329/A. § 2007. évi módosításának a törvényhez fűzött miniszteri indokolás szerint a módosítás egyik kiemelt célja az volt, hogy a joggyakorlat számára egyértelművé tegye: az üres hordozó díj meg nem fizetése is megvalósíthatja a tényállást: *„A szerzői vagy a szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértéséről rendelkező 329/A. §-sal kapcsolatban a norma megfogalmazása miatt ellentmondásos bírói gyakorlat alakult ki abban a kérdésben, hogy a kizárólagos engedélyezési jog nélküli díjigény megsértésével is meg lehet-e valósítani a tényállást. A 329/A. § kerettényállás-jellegéből*

²¹ Bacher: i.m. 14. o.

következik, hogy a szerzői jog bármely megsértése a hatálya alá tartozik. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 9. §-ának értelmében a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok – a személyhez fűződő és a vagyoni jogok – összessége. A vagyoni jogok gyakorlási módjai a felhasználás engedélyezésére való kizárólagos jog, illetve a megfelelő díjazásra való jogosultság a felhasználás engedélyezésére való kizárólagos jog nélkül. A jog megsértésének kérdése független a szerzőnek rendelkezésére álló gyakorlási módoktól: a szerzői jog megsértése megvalósul akkor is, ha egy engedélyköteles cselekményhez nem kérték a jogosult engedélyét, és abban az esetben is, ha a díjigényt nem teljesítették. Ezt megerősíti a Szellemi Tulajdon Világszervezetének (WIPO) Magyarországon a 2004. évi XLIX. törvénnyel kihirdetett Szerzői Jogi Szerződésének 12. cikkéhez fűzött közös nyilatkozat is, amely szerint az „e Szerződés vagy a Berni Egyezmény által védett jog megsértésére” történő utalás a kizárólagos jogokat és a díjigényeket is magában foglalja. A Btk. 329/A. § bevezető szövegének átalakítása tehát annak egyértelművé tételét szolgálja, hogy a szerzői vagy a szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése megvalósulhat a díjigény megsértésével is.”

21. Ennek a tényállásnak a megítélésénél tehát abból kell kiindulni, hogy számos szerzői jogot sértő felhasználás esetében nincs konkrét meghatározható műpéldány, hiszen a mű felhasználásának több immateriális módja is ismert, pl. a sugárzás, nyilvánossághoz közvetítés, lehívásra hozzáférhetővé tétel. Az pedig alappal nem vonható kétségbe, hogy ezek a felhasználások is megvalósulhatnak jogsértő módon, egyéb tényállási elemek megvalósulása esetén pedig ütközhetnek a Btk. 329/A. §-ába is. Ebből tehát egyértelműen levonható az a következtetés, hogy a művön fennálló jog egyes esetekben nem azonosítható a konkrét műpéldányon fennálló joggal.

22. A fentiekből következik, hogy *nem lehet megalapozott* egy olyan értelmezés, amely *kizárja a büntetőjogi tényállás megvalósulásának lehetőségét* abból a megfontolásból, hogy *ezekben az esetekben nem mutatható fel – bármilyen okból – konkrét műpéldány*.
23. A téves következtetésre (miszerint az üres hordozó díj meg nem fizetése nem valósítja meg a bűncselekményt) azért lehet eljutni, mert a gyakorlat szerint büntetőjogi oltalom tárgya a „*szoros értelemben vett szerzői alkotás*”. Ez pedig nyilvánvalóan helytelen, mivel a Btk. hatályos 329/A. § (1) bekezdésének bevezető szövege szerint ez a „*szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jog*”. Az alkotás, mint védett tárgy csak a bitorlás (Btk 329. §) esetében állapítható meg. A bűncselekmény tárgya azonban a 329/A. §-ban a szerzői műre/kapcsolódó jogi teljesítményre nézve a szerzői jogi törvényben megállapított vagyoni jog. A Btk. 329/A. § által védeni kívánt érték a szerzői jogi rendszer által a szerző számára biztosított jogok összessége, azok megfelelő érvényesülése. Ezt a tényállás címének, a tényállás szövegének egyszerű nyelvtani értelmezése és ennek megfelelően a dogmatikai elemzése is tükrözi, és ez következik a hozzá fűzött indokolásból is.
24. Igaz ugyan, hogy az Szjt. 1. §-a a szerzői mű védelméről rendelkezik, így dogmatikai szempontból a szerzői jogi oltalom közvetett tárgya a szerzői mű (a kapcsolódó jogi védelem közvetett tárgya a kapcsolódó joggal védett teljesítmény), azonban a védelem közvetlen tárgya nem a mű/teljesítmény, hanem a vele kapcsolatban a szerzőt megillető jog: az Szjt. 9. §-a egyértelműen kimondja, hogy a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok – a személyhez fűződő és a vagyoni jogok – összessége. Sőt, e jogok is csak meghatározott cselekményekre (felhasználás) nézve állnak fenn. (Hasonló a konstrukciója a kapcsolódó jogi védelemnek is.)

25. Fellépni is csak abban az esetben lehet valaki ellen, ha a művel/teljesítménnyel kapcsolatban fennálló, konkrét jogokat sérti meg. (Ad absurdum vezetve az érvelést, ha az elvont művet megsérti valaki, például elégeti egy mű kéziratát, de az a cselekmény egyik szerzői jogosultságot sem sérti, akkor nem lehet szerzői jogsértésről beszélni.) A Btk. tényállás szóhasználatából egyértelműen következik, hogy a védett jogi tárgy ebben az esetben a szerzői jogi oltalom közvetlen tárgya, a szerzői/kapcsolódó jogi vagyoni jogok összessége. Ez pedig a Btk. szövegében megfelelő egyértelműséggel tükröződik.
26. A törvény szövegéből és az Indokolásból ráadásul egyértelműen az a jogalkotói szándék állapítható meg, hogy a büntetőjogi tényállás *valamennyi szerzői joggal* összefüggésben megvalósulhat (az indokolás kifejezetten azt jelzi, hogy ennek egyértelművé tétele volt a jogalkotói szándék). A korlátozásnak, egyes szerzői jogok kivételének semmilyen alkotmányos megfontolás nem képezhetné alapját, sőt, kifejezetten sérelmes lenne, ha éppen azok a jogsértések maradnának ki a büntetőjogi szankció alkalmazhatósága köréből, amelyek ma talán a legnagyobb gyakorisággal és igen jelentős károkat okozva fordulnak elő.
27. Ennek a kérdésnek a kapcsán vitatott az is, hogy *mi minősül a szerző, illetve a szomszédos jogi jogosult jogának, mivel az egyéb feltételek fennállása esetén ezek bármelyikének megsértése megvalósítja a 329/A. §-ban foglalt tényállást*. A szerzői jog tartalmát pedig – ahogy már fentebb kifejtettük – az Szjt. szabályai alapján lehet meghatározni. Az Szjt. 9. §-ának értelmében a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok – a személyhez fűződő és a vagyoni jogok – összessége. Ebből az következik, hogy *egyéb feltételek fennállása esetén a szerző valamennyi (akár személyhez*

fűződő, akár vagyoni) jogának megsértése megvalósíthatja a Btk. 329/A. §-ában meghatározott tényállását.

28. A szerző vagyoni jogainak gyakorlási módjait (és így közvetve a vagyoni jogok típusait) az Szjt. 16. §-a határozza meg. Ennek (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.
29. A törvény *eltérő rendelkezésének* minősül a 16. § (5) bekezdése, amelynek első mondata szerint a törvényben meghatározott esetekben a szerzőt a mű felhasználásáért megfelelő díjazás illeti meg anélkül, hogy a felhasználás engedélyezésére kizárólagos joga volna.
30. A *vagyoni jogoknak tehát két gyakorlási módja* ismert az Szjt.-ben: az egyik a *kizárólagos jog*, amelynek alapján a szerző maga döntheti el, hogy ad-e engedélyt a felhasználásra és ezért milyen ellenszolgáltatást kér, illetve a *díjigény*, amikor a törvény maga adja meg az engedélyt a felhasználásra, de a szerzőnek fennmarad a díjazáshoz való joga (ún. díjigénye). (Az egyébként a törvény III. fejezetének a címéből is kétségtelenül levezethető, hogy a díjigények a vagyoni jogok, és így a szerzői jogok egyik fajtájának tekinthetők, amelyeknek a gyakorlási módja adja a sajátosságát.)
31. Az Szjt. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rádió- és a televízió-szervezetek műsorában sugárzott, a saját műsort vezeték útján a nyilvánossághoz közvetítők műsorába belefoglalt, valamint a kép- vagy hanghordozón forgalomba hozott művek szerzőit, előadómű-

vészi teljesítmények előadóművészeit, továbbá filmek és hangfelvételek előállítóit műveik, előadóművészi teljesítményeik, illetve filmjeik és hangfelvételeik magáncélú másolására tekintettel megfelelő díjazás illeti meg.

32. Az Szjt. 20. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a szerzőket és egyes szomszédos jogi jogosultakat illető díjigény a fentebb kifejtettek alapján ezen jogosultak szerzői, illetve szomszédos jogai, azon belül pedig a vagyoni jogai közé tartozik, ennek következtében pedig az egyéb tényállási elemek fennállása esetében minden kétséget kizáróan megvalósítható velük összefüggésben is a Btk. 329/A. §-ában foglalt bűncselekménye. Sőt, e bűncselekmény két előfeltétele, nevezetsen a jog megsértése, és egyben a vagyoni hátrány okozása mindig együtt valósul meg a törvény szerint járó díj meg nem fizetésével.

33. Alapvetően téves ez a megközelítés amiatt is, mivel keveri a szerzői jog elvont mű-fogalmát a konkrét műpéldányéval. Még abban az esetben is, ha a Btk. tényállása alapján a büntetőjogi oltalom tárgya a „szoros értelemben vett szerzői alkotás” lenne (de ismételjük: ez nem így van), az akkor sem jelentené azt, hogy a bűncselekmény csak akkor valósulhat meg, ha azt fizikai műpéldányon követik el vagy annak eredményeként fizikai műpéldány jön létre. A mű, a szerzői alkotás ugyanis elvont fogalom, míg a műpéldány annak csak egyik, fizikai megvalósulása. Az, hogy a mű nem azonos a műpéldánnyal, következik abból is, hogy a művek általában nem csak fizikai hordozón érzékelhetők: például a zeneműveket lehet nyilvánosan előadni, sugározni, vezetékes úton továbbközvetíteni, lehívásra hozzáférhetővé tenni: ezekben a felhasználási esetekben a műből nem képződik fizikai műpéldány. Megjegyezhető, hogy a hibás gyakorlat elterjedésének eredménye az lenne, hogy valamennyi átalány díjigény kikerülne a tényállás

hatálya alól, ami kifejezetten káros amiatt is, mert a kizárólagos jogok megsértése esetén is kikezdi azok büntetőeljárásban való érvényesíthetőségét. Ha ugyanis minden esetben megkövetelnénk a fizikai műpéldány létezését ahhoz, hogy megvalósuljon a Btk. 329/A. §-ában foglalt tényállás, annak az lenne az eredménye, hogy e tényállás alapján nem csak egyes átalánydíj jellegű díjigények, hanem bizonyos kizárólagos vagyoni jogok megsértése is kívül esne a hatályán: ilyen lenne például a fent említett sugárzás, nyilvános előadás, a vezetékes úton történő továbbközvetítés is.

34. Azt is hangsúlyozni kell, hogy a Btk. tényállása nem tesz különbséget díjigény és díjigény között. A sugárzás után fizetendő díjigény teljesítésének elmulasztása csak olyan szempont szerint különbözik az üres hordozó díjigény teljesítésének elmulasztásától, amely a Btk. tényállása alá besorolás tekintetében nem releváns. A különbség az, hogy a felhasználás fejében a fizetési kötelezettséget a jogalkotó a sugárzási díj esetében a felhasználóra, az üres hordozó díj esetében pedig a felhasználás feltételét nyújtó személyre telepíti. Ennek gyakorlati indoka az érvényesíthetőség biztosítása: a sugárzás esetében általában nagy, könnyen megtalálható szervezetek a felhasználók, az üres hordozók esetében viszont a magánszemélyek, akik körében lehetetlen lenne a többszörözési jog érvényesítése. Emiatt telepíti a jogalkotó a fizetési kötelezettséget a közvetítő személyre: az üres hordozó gyártójára, behozójára, importőrére. Hangsúlyozandó, hogy az üres hordozó díjigény esetében is van felhasználás, ez a magáncélú másolás [Szt. 35. § (1) bekezdés], amelyet a „végfelhasználó” valósít meg. (Egyébként a kimutatható felhasználás nélküli díjfizetési kötelezettség a szerzői jog alapelveivel lenne ellentétes.) Tekintettel arra, hogy a többszörözésért, mint felhasználásért járó jogdíj ezektől a személyektől, a „végfelhasználóktól” igen nehezen lenne beszédhető, továbbá szükséges a magánszférára is tekintettel lenni, a jogalkotó azt a –

nemzetközileg elismert és bevett – szabályozási technikát alkalmazta, hogy a díjfizetési kötelezettséget a többszörözésre alkalmas hordozók gyártóira, behozóira illetve első forgalomba hozóira telepítette. E díj a felhasználás fejében jár, amelynek megtörténtét vélelmezzük. A jogsértés – figyelemmel arra, hogy a konkrét felhasználás, a magáncélú másolás egyébként szabad felhasználás – így akkor tud megvalósulni, ha ezért a felhasználásért a díjfizetésre kötelezett elmulasztja a fizetési kötelezettségét. Vagyis a két felhasználási cselekmény között csupán annyi a különbség, hogy a sugárzás esetében a kötelezett a felhasználás tényleges megvalósítója, az üres hordozó díj esetében pedig a hordozó gyártója, importőre.

Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása

35. A Bkt.-ba az új Szjt. születésével egyidőben, 1999-ben bekerült tényállás bevezetését ugyanaz indokolta, ami a műszaki intézkedések megsértésével kapcsolatos szerzői jogi szabályok bevezetésének oka is volt. Amellett, hogy meg kellett teremteni az összhangot a WCT-ből és a WPPT-ből fakadó nemzetközi kötelezettségekkel, az Szjt.-hez készült miniszteri indokolás értelmében *„hosszabb távon is megfelelő választ kell adni azokra a kihívásokra, amelyeket a technikai fejlődés támaszt – elsősorban a digitális technika és a távközlés korszerű módszereinek terjedése folytán – a szerzői joggal szemben”*. Tekintettel arra, hogy mindkét szerződés a megfelelő jogi védelmet követelte csak meg, de arra vonatkozóan semmiféle utalást sem tartalmazott, hogy mit kell a „megfelelő” védelem alatt érteni, a magyar jogalkotó úgy döntött, hogy a műszaki intézkedések megsértésével szemben komplex, a polgári jog és a büntetőjog eszközrendszerét is igénybe vevő (és

ezáltal – elsőre legalábbis – meglehetősen szigorú) védelmi rendszert alkot.

36. A szabály 2001-es módosítása csupán az Szjt.-hez való igazítást szolgálta, mivel abban a 2001. évi LXXVII. törvény nyomán új jogosulti kör (az adatbázis-előállító) jelent meg. Így a védelem már nem csak a szerzők és a szomszédos jogi jogosultak (előadó-művészek, hangfelvétel-előállítók, rádió- és televíziószervezetek, filmelőállítók) teljesítményeit védő műszaki intézkedésekre terjed ki, hanem egy felsőbb szintű fogalmat képezve a kapcsolódó jogi jogosultakra, amely körbe a felsorolt szomszédos jogi jogosultakon kívül az adatbázis-előállítók is beletartoznak.
37. A bűncselekmény *tárgya* a szerzői és kapcsolódó jogok védelmét szolgáló műszaki intézkedések sérthetetlensége, közvetve pedig a szerzői és kapcsolódó jogok védelme. Gyakori az a félreértés, hogy e tényállásnak is maga a szerzői vagy kapcsolódó jog sérthetetlensége tárgya, de a szabályozás célja, hogy a jogszerű felhasználásokat garantálni kívánó műszaki intézkedések megsértésével szemben lehessen fellépni. A műszaki intézkedés kijátszását megvalósító személy pedig nem valósít meg automatikusan szerzői jogsértést is, mivel tipikus esetben nem a műszaki intézkedés megkerüléséhez szükséges eszköz készítője, forgalmazója az, aki ténylegesen többszörözi, terjeszti a műszaki intézkedéssel védett művet.
38. A bűncselekmény *elkövetési tárgya* a műszaki intézkedés megkerüléséhez szükséges eszköz, termék, berendezés vagy felszerelés. Azt, hogy mi lehet elkövetési tárgy, alapvetően meghatározza a műszaki intézkedés, amelynek a megkerüléséhez felhasználják (pl. egy hozzáférést akadályozó kód esetében a dekóder lehet a megkerülést szolgáló eszköz). Emiatt nem lehet

haszontalan itt megvizsgálni azt sem, hogy mi minősül műszaki intézkedésnek. Erre vonatkozóan a Btk. csak a visszautal az Szjt.-re, amelynek a 95. § (2) bekezdése kimondja, hogy műszaki intézkedés minden olyan eszköz, alkatrész vagy technológiai eljárás, illetve módszer, amely arra szolgál, hogy a szerzői jog jogosultja által nem engedélyezett cselekményeket – rendeltetésszerű működése révén – megelőzze, illetve megakadályozza.

39. Mivel fogalmilag a műszaki intézkedés szerzői jogilag releváns, de jogosulatlan cselekményeket akadályoz meg, ebből az is következik, *ha a műszaki megoldás csak szerzői jogilag irreleváns cselekményeket tud megakadályozni (pl. egyszerű műérzékelés), abban az esetben nem lehet műszaki intézkedésről beszélni (eltekintve attól, hogy hatásos, vagy nem hatásos), vagyis a megkerülésével kapcsolatos cselekmények sem fognak jogsértőnek minősülni.*
40. Itt azt is szükséges megemlíteni, hogy a „szerző engedélyével” végzett fordulatot szintén az Szjt. alapján kell értelmezni, amibe bele kell érteni a szerzői jog egyéb jogosultjait is (2001. óta a szomszédos jogi jogosultak mellett az adatbázis-előállítókat, valamennyi jogosult esetleges jogutódját és a közös jogkezelést végző egyesületet is). Ez a kör egybeesik a bűncselekmény lehetséges sértetti körével is. (Ma már egyértelmű, hogy ha az Szjt.-ben biztosított szabad felhasználásokat kívánja megakadályozni a műszaki intézkedés, abban az esetben sem lehet jogszerű a megkerülés és az azt előkészítő cselekmények. Az Szjt. 95/A. §-a meghatározza azoknak a szabad felhasználásoknak a körét, amelyeket a jogosultnak lehetővé kell tennie abban az esetben is, ha műszaki intézkedést alkalmaz.) Még ebben az esetben sem a műszaki intézkedés feloldása, csupán a szabad felhasználás lehetővé tétele lehet a kedvezményezett igényének a tárgya.

41. Az *elkövetési magatartás* a műszaki intézkedés kijátszása, amely a törvényben meghatározott módokon valósulhat meg. Ebből következően büntetendő cselekmény a műszaki intézkedés megkerüléséhez szükséges eszköz, termék, berendezés vagy felszerelés készítése, előállítása (tehát gyártása), átadása (birtokba adása), forgalombahozatala (több, meg nem határozható személy részére történő átadása), a vele való kereskedés (haszonszerzési célzatú rendszeres értékesítés).
42. A törvény *sui generis* tettesi bűncselekményként, a kijátszás külön esetköreként rendel büntetni *egyes bűnsegédi magatartásokat* is, mégpedig azokat, amelyek a megkerüléshez szükséges vagy ezt megkönnyítő gazdasági, műszaki, szervezési ismeretet másnak a rendelkezésére bocsátásával valósulnak meg. E megoldás mögött az a megfontolás húzódik, hogy gyakran a műszaki intézkedés megkerülését nem egy materiálisan érzékelhető eszközzel valósítják meg, hanem csak egy immateriális ismeret szükséges a megkerülés megvalósításához (pl. egy kód, jelszó ismerete).
43. Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a Btk. 2007-es módosítása óta a műszaki intézkedés *megkerülése a hatályos szabályozás alapján önmagában is büntetendő cselekmény*. Ebből következően, ha a megkerülés nem valósít meg egyben szerzői jogsértést is, már akkor is büntetendő. (Ez a felfogás megfelel az Szjt. újabb megközelítésének, amely már polgári jogi szankciót rendel a megkerüléshez is. Ez azonban csak a legutóbbi, ezt a tárgykört érintő módosítás eredményeképpen van így, így 2004. május 1-je után már a megkerülés önmagában is jogsértő, de csak polgári jogi eszközökkel szankcionálható.)
44. A bűncselekmény *alanya* bárki lehet. Az elkövetés *célzatos*, az elkövetési magatartást a műszaki intézkedés megkerülése céljából

kell tanúsítani. (A materiális jogsértő cselekményeket kétszeresen is célzatosan kell elkövetni: a magatartásnak a megkerülést kell céloznia és haszonszerzésre kell irányulnia.) Abban az esetben tehát, ha a műszaki intézkedés megkerülését lehetővé tevő eszközt nem kifejezetten erre a célra gyártják, az eszköznek csak egy „mellékhatása” az, hogy meg lehet vele kerülni a műszaki intézkedést, de a fő cél teljesen más, abban az esetben az elkövetés nem büntetendő. (Ez megfelel annak az igénynek, hogy a műszaki intézkedések megsértése elleni védelem ne akadályozza a műszaki fejlődést, tehát többek között ne legyenek szankcionálva azok a megoldások, amelyeknek számottevő gazdasági jelentősége nem a jogsértés lehetővé tételéből fakad.²²) Ezzel függ össze az is, hogy az elkövetés csak szándékos lehet és ezen belül is csak egyenes szándékkal követhető el (ami egyértelműen következik a „megkerülése céljából” fordulatból). A megkerüléssel megvalósuló elkövetési magatartás nem igényel különösebb magyarázatot, ide tartozik bármely kijátszás, kódfeltörés.

45. A bűncselekmény elkövetésének *minősített esetét* jelenti az üzletszerűség, amelyet a Btk. 137. § (1) bekezdésének 9. pontja szerint az valósít meg, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. Ebből fakadóan a sorozatszerű készítés és előállítás, átadás, ismeretátadás minősített esetet jelent, ugyanakkor kérdéses, hogy a forgalomba hozatal, kereskedés nem per definitionem üzletszerűséget feltételez-e. Ebből pedig az következik, hogy ilyen eszközt, terméket, berendezést, felszerelést forgalomba hozza, vagy ezekkel kereskedik, az mindenképp a bűncselekmény minősített esetét valósítja meg.

²² Ezzel a kérdéskörrel kapcsolatban érdemes megjegyezni, hogy az USA-ban a *SONY Corporation of America vs. Universal City Studio* ügyben az eljáró bíróság 1984-ben hozott ítéletében a videomagnók kapcsán kimondta, hogy nem állapítható meg a szerzői jogok ún.

46. A törvény szűk körben *büntethetőséget megszüntető okot* is meghatároz. Csak a készítő és az előállító esetében (az összes többi cselekmény elkövetője tekintetében tehát nem!) a hatóság tudomására jutást megelőzően felfedi a tevékenységét a hatóság előtt, és az elkészített, illetve előállított dolgot a hatóságnak átadja, valamint lehetővé teszi a készítésben illetőleg előállításban részt vevő más személyek kilétének megállapítását.

Jogkezelési adat meghamisítása

47. A jogkezelési adat meghamisításának tényállása a műszaki intézkedés kijátszásához hasonlóan a WCT és a WPPT hatására került be a Btk.-ba azzal a céllal, hogy *a jogosultak számára a technika fejlődése révén lehetővé vált és egyre szélesebb körben alkalmazott azonosítási mechanizmusok védelmet kapjanak*. A jogkezelési adatok tekintetében a nemzetközi és a közösségi jogalkotó is csak a megfelelő jogi védelem biztosítását írta elő a tagállamok számára, így a magyar jogalkotó a széleskörű felhatalmazásnak eleget téve itt is komplett védelmi rendszert épített ki: az Szjt. alapján érvényesíthető polgári jogi szankciórendszer mellett önálló tényállásban rendelte büntetni büntetőjogilag is a jogkezelési adatokkal kapcsolatos egyes magatartásokat.

48. A szabály eddigi *egyetlen módosítása* azt a célt szolgálta, hogy az Szjt.-be bekerült új jogosulti csoport, *az adatbázis-előállítók javára is kiterjedjen a szabály*. A magyar jognak az Infosoc-irányelvvel történt összehangolásakor azonban nem történt felülvizsgálat. (Tehát a szabályozás eredeti kialakítása és későbbi

contributory (kb. tevőleges) megsértése olyan technikai eszköz forgalmazása esetén, amelyik alkalmas lényeges nem-jogsértő felhasználásra is.

módosítása számos ponton hasonlóságot mutat a műszaki intézkedésekre vonatkozó szabályozás történetével.)

49. A Btk. e tényállása is *kerettényállás*, ami különösen abban nyilvánul meg, hogy a jogkezelési adat fogalmára nem ad az Szjt.-től eltérő, önálló definíciót, hanem visszautal a szerzői jogi törvény 96. §-ában foglalt fogalmára.
50. A bűncselekmény *tárgya* a jogkezelési adat sérthetetlensége, közvetve pedig a szellemi alkotásokhoz fűződő személyhez fűződő, illetve vagyoni jogok, amelyekkel kapcsolatban a jogkezelési adat információkat hordoz.
51. A bűncselekmény *elkövetési tárgya* a jogkezelési adat, ami az Szjt. 96. §-ának második bekezdése szerint a jogosultaktól származó minden olyan adat, amely a művet, a szerzőt vagy a műre vonatkozó jogok más jogosultját azonosítja, vagy a felhasználás feltételeiről tájékoztat, ideértve az ilyen adatokat megjelenítő számokat vagy jelzéseket is, feltéve, hogy az adatokat a mű példányához kapcsolják, illetve a mű nyilvánosságához történő közvetítésével összefüggésben jelenítik meg. Ez az adat tájékoztatást nyújt tehát a művel kapcsolatban fennálló akár személyhez fűződő, akár vagyoni jogokról.
52. Meg kell jegyezni, hogy az Szjt. értelmében a védelem *nem szűkül az elektronikus jogkezelési adatokra*, bármilyen jogkezelési adat ide tartozhat (ennek értelmében pl. az üres hordozókon megjelenő ún. Artisjus-matrica is jogkezelési adatnak minősül). Tehát a védelem szempontjából lényegtelen a jogkezelési adat formátuma, illetve az, hogy azt milyen módon kapcsolták a mű egyes példányaihoz, a védelem ilyen típusú feltétel nélkül is megilleti azokat.

53. A jogkezelési adat azonosíthatja a művet, de a művel kapcsolatos jogosultakra vonatkozóan is tartalmazhat információkat. Az Szjt. fogalma a szerzõn kívül kifejezett utalást tartalmaz a szerzõi jog egyéb jogosultjaira is. Az egyéb jogosult fogalmába a szomszédos jog jogosultjain túl érteni kell a szerzõ jogutódját és a szerzõi és szomszédos jogok közös kezelését végzõ egyesületeket is. Mint arra az Szjt. kommentárja külön felhívja a figyelmet, *a védelem független attól, hogy a jogosult kizárólagos joggal rendelkezik-e vagy sem, illetve, hogy egyébként jogosult lenne-e fellépni a szerzõi jog megsértése ellen.* Ezt támasztja alá az is, hogy a védelem nem csupán a jogosult személyére, hanem a felhasználás feltételeit jelölõ adatokra is kiterjedt. Ezen kívül pedig az Szjt. 99. §-ának utaló szabálya alapján ide kell érteni az õt megilletõ jogok tekintetében az adatbázis-elõállítót is. Ez a kör lehet tehát a bûncselekmény sértettje.
54. Meg kell jegyezni, hogy a Btk. azon fordulata, miszerint „a felhasználásával összefüggésben megjelenített” jogkezelési adatokkal kapcsolatos jogsértések szankcionálhatók csak, fõlõsleges fordulat, ugyanis a jogkezelési adat fogalmából fakad, hogy azt a felhasználással összefüggésben jelenítik meg, így elegendõ lett volna csak a fogalomra való utalás.
55. A bûncselekmény elkövetési magatartása a *meghamisítás, amely történhet eltávolítással vagy megváltoztatással.* Eltávolítás minden olyan tevékenység, amelynek eredményeként az adat megszûnik láthatóvá lenni a hordozón. Megváltoztatásnak pedig az adat meghamisítását kell tekinteni.
56. A jogkezelési adattal kapcsolatos jogsértéseket mindenképp meg kell különböztetni az adott mûpéldánnyal kapcsolatos egyéb

jogsértésektől. Abban az esetben, ha a meghamisítás olyan adatot érint, amely valamely szerzői jog (pl. a név feltüntetéséhez való jog) gyakorlását is jelenti egyben, a bűncselekmény a szerzői jog megsértése bűncselekménnyel halmazatban állhat, ha e bűncselekmény egyéb tényállási törvényi feltételei is megvalósulnak. A jogkezelési adat megsértése azonban jelentheti olyan adat eltávolítását vagy megváltoztatását is, amely nem valósít meg önálló szerzői jogi megsértést (pl. a jogszerű felhasználás időtartamára vonatkozó utalás).

57. Abban a polgári jogi és a büntetőjogi szabályozás egyértelműen közösséget mutat, hogy *nem szankcionálható a hamis jogkezelési adat feltüntetése egy olyan hordozón, amelyen azt megelőzően ilyen nem szerepelt.*

58. A bűncselekmény *alanya* bárki lehet. A bűncselekmény csak *egyenés szándékkal* követhető el, mivel *célzatos*: a célzata pedig a *haszonszerzésre törekvés*. Itt meg kell jegyezni, hogy a bűncselekménynek jelenleg *nincs minősített esete*, ugyanakkor a műszaki intézkedés kijátszásához hasonlóan erre szükség lenne abban az esetben legalább, ha a bűncselekményt üzletszerűen követik el.

IV. FEJEZET

A SZERZŐI JOG VÉDELME NEK VÁMJOGI ESZKÖZEI²³

Bevezető

1. A szerzői és szomszédos jogokat sértő árukkal kapcsolatban vámjogi eszközök alkalmazását az 1997. augusztus 1. napján hatályba lépett 128/1997. (VII. 24.) Korm. Rendelet (a továbbiakban: 1997-es rendelet) vezette be hazai jogunkba.²⁴ Az 1997-es rendelet a Tanács 3295/94/EK rendeletén, valamint a TRIPS-megállapodáson alapult.²⁵ Az 1997-es rendelet tárgyi hatálya ugyanakkor annyiban tágabb volt a nemzetközi jogforrásokénál, hogy nemcsak a szerzői és szomszédos jogokat sértő kalóz árukkal szemben biztosította vámintézkedések megtételének lehetőségét, hanem az ún. párhuzamos import keretében vámkezelni kívánt nem hamis (kalóz) termékek esetében is.
2. Az 1997-es Rendelet alapján benyújtott – vámintézkedések megtétele iránti – kérelmeket a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságának Vám- és Adó Főosztálya bírálta el. A szakma által erősen bírált jogszabály-módosítást követően 2004. január 1-től az Országos Parancsnokság említett osztályát a 17-es számú Vámhivatal váltotta fel.

²³ A IV. FEJEZET szerzője dr. Bérczes László.

²⁴ 128/1997. (VII. 24.) Korm. rendelet a szellemi tulajdonjogok megsértésével szemben a vámigazgatási eljárásban alkalmazható intézkedésekről (Magyar Közlöny 1997. évi 67. szám).

²⁵ A Tanács 3295/94/EK (2004. december 22.) rendelete a hamisított és kalóz áruk szabad forgalomba bocsátását, kivitelét, újrakivitelét, vagy felfüggeztő eljárás alá vonását tiltó intézkedések megállapításáról. (Hivatalos Lap 341., 1994. december 30.) A TRIPS-megállapodás az 1C melléklete a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) létrehozásáról szóló Marrakeshi Egyezménynek, melyet 1994. április 15-én írtak alá (Magyarországon kihirdette az 1998. évi IX. törvény. Magyar Közlöny 1998. évi 17. szám).

3. A fenti jogszabály-módosítást követően egy újabb furcsa jogszabály került kibocsátásra: 2004. május 1. napján lépett hatályba a 98/2004. (IV. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 2004-es rendelet),²⁶ amelyet az európai uniós csatlakozás előtt csupán néhány nappal fogadott el a kormány. A jogszabály meghozatala azért váltott ki meglepetést a szakmában, mivel a 2004-es rendeletet annak a már említett 3295/94/EK tanácsi rendeletnek a végrehajtására szánták, amely már csak két hónapig volt hatályban, ugyanis a 2003-as év folyamán már elfogadásra került a 2004. július 1-ével hatályba lépő 1383/2003/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: *Alaprendelet*).²⁷
4. Ugyanakkor a 2004-es rendelet elvitathatatlan érdeme, hogy a 17-es számú Vámhivatal helyett egy magasabb szintű szervet, a Vám- és Pénzügyőrség Közép-Magyarországi Regionális Parancsnokságát jelölte ki a szellemi tulajdonjogot sértő árukkal kapcsolatos vámintézkedési kérelmeket elbíráló szervként.
5. 2004. júniusában az Igazságügyi Minisztérium szervezésében megkezdődtek az Alaprendelet hazai végrehajtási rendeletének megalkotására irányuló egyeztetések. Az új végrehajtási rendeletet eredetileg 2004. július 1-jével, az Alaprendelettel azonos napon kívánta hatályba léptetni a kormány, azonban a rendelet kibocsátására végül csak 2004. decemberének végén került sor a 371/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) formájában.²⁸ A Kormányrendelet 2005. január

²⁶98/2004. (IV. 27.) Korm. rendelet az egyes szellemi tulajdonjogokat sértő áruknak a Közösségbe történő behozatalára, valamint a Közösségből történő kivitelére és újrakivitelére vonatkozó intézkedések végrehajtási szabályainak megállapításáról. (Magyar Közlöny 2004. évi 57. szám).

²⁷A Tanács EK 1383/2003/EK rendelete (2003. július 22.) az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről. (Hivatalos Lap L 196 2003. augusztus 2.)

²⁸ 371/2004. (XII. 26.) Korm. Rendelet az egyes szellemi tulajdonjogokat sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről. (Magyar Közlöny 2004. évi 201. szám)

1. napján lépett hatályba, és nem csupán az Alaprendelet, hanem az időközben a Bizottság által elfogadott, az Alaprendelet közösségi végrehajtására szolgáló 1891/2004/EK rendelet (a továbbiakban: Bizottsági Rendelet) hazai végrehajtási, pontosabban illesztési szabályait is tartalmazza.²⁹

6. A jelenlegi vámszabályozás tehát sokszintű jogalkalmazást igényel: az Alaprendelet mellett alkalmazandó a Bizottsági rendelet és a Kormányrendelet is. Ezek közül az első és a második közösségi jogforrás, míg a harmadik belső jogforrás. Azokban a kérdésekben pedig, amelyeket ezek a normák nem rendeznek, az általános vámjogi szabályok alkalmazandók (itt szintén létezik közösségi és magyar jogforrás is).

A szerzői és kapcsolódó jogokra vonatkozó közösségi szabályozás tárgya és hatálya

A vámigazgatási intézkedések alkalmazásának lehetőségei az áruforgalomban

7. A hazai vámszervek a szerzői jogokat és kapcsolódó jogokat (a továbbiakban együtt: szerzői jogok) sértő áruknak egyrésztől a *behozatala, kivitele* illetőleg *újra-kivitele* során, másrésztől pedig a vámszabad területre beléptetett vagy vámszabad raktárban *betárolt*, szerzői jogot sértő áruk ellenőrzése során jogosultak intézkedni. Következésképpen *tranzitárúk* esetében az Alaprendelet, illetőleg a Kormányrendelet nem alkalmazható. A gyakorlatban az intézkedések túlnyomó többségére behozatali vámeljárással (*termékimport*) során kerül sor.

²⁹ A Bizottság 1891/2004/EK rendelete (2004. október 21.) az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló 1383/2003/EK tanácsi rendelet végrehajtási rendelkezéseinek elfogadásáról. (Hivatalos Lap L 328 2004. október 30.)

8. Az Alaprendelet a szerzői jogot sértő árukat „kalóz áruk” néven határozza meg, és olyan másolt vagy másolatokat magukban foglaló árukat ért alattuk, amelyeket a szerzői jog vagy szomszédos jogok jogosultjának engedélye nélkül állítottak elő. Kalóz árunak minősülnek tehát egyrészt a klasszikus szerzői jogi jogsértéseket tárgyasító termékek (pl. illegálisan másolt hanghordozó, videokazetta, DVD, illegális szoftvermásolat), másrészt azon fogyasztási cikkek is (pl. ruházati termékek, játékok, mobiltelefon előlapok, stb.), amelyeken valamely film- vagy rajzfilmalkotásból ismert jellegzetes szereplő vagy figura látható.
9. A vámhatóság nem csak magukat a szerzői jogokat sértő árukat jogosult az Alaprendelet szerint feltartóztatni, hanem az olyan öntőformákat, illetőleg mintákat is, amelyeket kifejezetten a szerzői jogot sértő áruk gyártásához terveztek, vagy ilyen célból alakítottak át.

Áruk, amelyekkel szemben nem alkalmazható az Alaprendelet

Párhuzamos import keretében beérkező áruk

10. Az Alaprendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerint a jogszabály nem alkalmazható olyan szerzői jog vagy kapcsolódó jog által védett árukra, amelyeket a jogosult hozzájárulásával gyártottak, de a jogosult nem járult hozzá azoknak a Magyarországra történő behozatalához. Az ilyen árukkal szemben tehát a vámhatóság intézkedése nem kérhető, a jogosult kénytelen jogait – ha ezek a közösségi jogkimerülés keretei között egyáltalán fennállnak, pl. Közösségen kívüli import esetében – a hagyományos polgári

peres eljárás keretében érvényesíteni. Ez a rendelkezés visszalépés az 1997-es rendelet szabályozásához képest, amely a jogosulatlan párhuzamos importtal szemben is lehetővé tette a vámhatóság fellépését.

11. Nem alkalmazható az Alaprendelet az olyan árukkal kapcsolatban sem, amelyeket az érintett jogosulttal kötött megállapodástól eltérő feltételek mellett gyártottak. Az ilyen, ún. "túlgyártott" termékek importőrével szemben szintén csak a hagyományos polgári peres eljárás keretében lehet fellépni. Ez súlyos hiányossága az Alaprendeletnek, ugyansí a jogosult által megadott engedély határait túllépő előállítás ugyanolyan jogsértés, mint az engedély nélküli hasznosítás /felhasználás, sőt, gyakran egy korlátozott hatályú engedély hivatott leplezni a kalóz cselekményeket.

Az utas személyes poggyászában található áruk

12. Az Alaprendelet szintén nem alkalmazható, ha az utas személyes poggyásza nem kereskedelmi jellegű árukat tartalmaz a vámmentes értékhatáron belül, és nincsenek arra utaló konkrét jelek, hogy az áruk kereskedelmi jellegű forgalom tárgyát képezik. A "nem kereskedelmi jelleg" megítélése rendszerint az illetékes intézkedő pénzügyőr mérlegelésétől függ. A kézirat lezárásakor (2005. augusztus 31.) a vámmentes értékhatár 175 euró.

A vámhatósági intézkedés iránti kérelem

A vámhatóság hivatalból történő eljárása

13. A jogsértő árukkal kapcsolatos intézkedések közel egyharmadának megtételére azt megelőzően kerül sor, hogy az érintett jog jogosultja előterjesztette volna a vámhatósági intézkedés iránti kérelmet.
14. Az Alaprendelet szerint, ha a vámhatóság – azelőtt, hogy a jogosult kérelmet nyújtott volna be – kellően alapos okkal azt feltételezi, hogy az érintett áruk szellemi tulajdonjogot sértenek, akkor felfüggesztheti azok kiadását, vagy három munkanapra lefoglalhatja azokat, lehetővé téve, hogy a jogosult a jogszabály szerinti kérelmet előterjeszthesse. A Kormányrendelet szerint ezt követően a vámhatóság értesíti a jogosultat, ha az ismert, vagy a személye megállapítható. Ha a jogosult személye nem állapítható meg, a vámhatóság a közös jogkezelést végző szervezetet keresi meg, amely három munkanapon belül köteles a vámhatóságot tájékoztatni a jogosult személyéről. A jogosult a vámhivatal értesítésétől számított három munkanapon belül köteles benyújtani – és a benyújtást igazolni – a vámintézkedés iránti kérelmét, ellenkező esetben a vámhivatal a vám eljárás felfüggesztését, illetőleg a közvetlen vámfelügyeletet megszünteti, és az árukat vámkezelemi.
15. A gyakorlatban sok gondot okoznak az olyan esetek, amikor a jogosult külföldi és magyarországi képviselőjének kilétét nem sikerül megállapítani. Ugyancsak problémát okoz, hogy a szerzői jogok esetében nem létezik olyan adatbázis, mint az iparjogvédelmi jogok esetében, amelyben maga a vámhivatal munkatársa is rövid kutatás után megállapíthatja a jogosult kilétét.

16. A tapasztalatok alapján a vámhivatalok a hivatalból történő intézkedés lehetőségével minden olyan esetben éltek és élnek, amikor a szerzői jogi oltalommal védett áruk feladója vagy címzettje nem a vámhatóság által ismert jogosult, vagy annak leányvállalata, illetőleg ismert licenc-partnere. Ezekben az esetekben a vámhivatal azonnal felveszi a kapcsolatot a jogosult ismert magyarországi képviselőjével annak érdekében, hogy az megerősítse vagy megcáfolja a vámhivatal gyanúját.
17. Természetesen a hivatalból történő intézkedések túlnyomó többsége olyan szállítmányokat érint, amelyek feladási vagy célországa a "nagy kockázatú országok" (távol-keleti, dél- és kelet-európai, dél-amerikai országok) közé tartozik.
18. Gyanús szállítmány észlelésekor a vámhivatal a jogosultat vagy annak képviselőjét (a továbbiakban együtt: *jogosult*) először – rendszerint telefonon – tájékoztatja a gyanúnak vélt áru jellegéről és mennyiségéről, valamint az ügyletben érintett felek kilétéről (feladó, címzett, importőr, exportőr, szállítmányozó, stb.). A jogosult ezt követően a gyanús árukat megvizsgálhatja, azokról fotókat készíthet, és mintát vehet; sőt, ha a vámhivatal rendelkezik digitális fényképezőgéppel, akkor rendszerint a telefonon történő értesítéssel egyidejűleg meg is küldi a kérdéses áruk fotóit a jogosult részére. A vámhivatalok az eljárás megindítása érdekében rendszerint írásbeli megerősítést kérnek a jogosultaktól arról, hogy az adott szállítmányban található áruk szellemi tulajdonjogot sértenek.
19. Természetesen azt követően, hogy a jogosult előterjesztette a vámintézkedések megtétele iránti kérelmét, a keresetindításra biztosított 10+10 napos határidő ugyanúgy megilleti, mint azt a

jogosultat, akinek a vámhatóság intézkedése iránti kérelme már a gyanús szállítmány észlelését megelőzően elfogadásra került. (Lásd részletesebben alább.)

20. A legtöbb hivatalból indított eljárás során a magyar vámszervek amellet, hogy lehetővé teszik a jogosult részére a vámintézkedések megtétele iránti kérelem előterjesztését és a polgári peres eljárás megindítását, egyidejűleg büntető feljelentést is tesznek ismeretlen tettes ellen. Valójában tehát az Alaprendelet és a Kormányrendelet biztosította védelem mellett a szellemi tulajdonjogok jogosultjai a büntetőjog szabályaira is támaszkodhatnak jogaik védelme érdekében. Következésképpen az illetékes vámhivatal bűncselekmény alapos gyanúja esetén az adott szállítmányt büntetőeljárás keretében lefoglalhatja és az illetékes regionális nyomozóhivatal felé feljelentést tehet. Ugyanakkor, ha a feljelentést az adott vámhivatal saját kezdeményezésére nem tenné meg, a jogosult maga is megteheti a feljelentést és kérheti, hogy a kérdéses árukat az illetékes hatóság büntetőeljárás keretében foglalja le. Büntetőeljárás indítása esetén az illetékes vámhivatal rendszerint ún. eseti szaktanácsadói véleményt szerez be annak alátámasztására, hogy a kérdéses áruk jogsértőek, és csak ennek beérkezését követően teszi meg a feljelentést. Az eseti szaktanácsadói véleménynek nem kell szükségszerűen az adott szerzői jog jogosultjától származnia, bármilyen szakértő kiadhatja, akit vagy amelyet az adott vámhivatal elfogad.

A vámhatósági intézkedés iránti kérelem benyújtása és elintézése

A kérelem benyújtására jogosultak köre

21. Az Alaprendelet 2. cikkének (2) bekezdése szerint a vámhatósági intézkedés iránti kérelmet nem csupán a szerzői jog eredeti jogosultja terjeszthet elő, hanem az is, akit a jogosult szerződésben felhatalmaz a szerzői jogi jogsértéssel szembeni fellépésre, továbbá mindezek képviselője.
22. Az illetékes vámszerv gyakorlata szerint, ha a kérelmet nem a szerzői jog jogosultja terjeszti elő, csatolni kell a jogosult nyilatkozatának eredeti példányát, amelyben a jogosult kifejezetten felhatalmazást ad a kérelem előterjesztésére. A gyakorlatban ugyanakkor elenyésző a száma azon kérelmeknek, amelyeket nem a szellemi tulajdon jogosultja vagy annak jogi képviselője terjesztett elő.

A kérelem előterjesztésére vonatkozó jogosultság igazolása

Szerzői jogok jogosultja esetében

23. Mivel a szerzői jogokat a legtöbb országban nem lajstromozzák, ezért a hazai vámszervek rugalmasan kezelnek bármilyen olyan bizonyítékot, amely alátámasztja a kérelmező jogosultságát, ugyanakkor nagy segítséget jelent, ha például a kérelmező csatolni tudja az Amerikai Egyesült Államok (ahol létezik szerzői jogi lajstromozás) Szerzői Jogi Hivatalának lajstromkivonatát.

Felhatalmazott használó esetében

24. A felhatalmazott használónak a felhatalmazást tartalmazó okmány benyújtásával kell bizonyítania a kérelem előterjesztésére vonatkozó jogosultságát, továbbá természetesen csatolnia kell a szerzői jog jogosultjának jogosultságát alátámasztó bizonyítékokat (lásd 16. pont). Ilyen felhatalmazás lehet egy szerződés, vagy a jogosult által kiállított külön nyilatkozat, amely tartalmazza a kérelem előterjesztésére vonatkozó kifejezett felhatalmazást. A vámhatóság rendszerint eredeti példány csatolását írja elő, azonban szerződések esetében a hiteles másolat is elfogadható. Mindenesetben szükséges azonban a nyilatkozat vagy a megfelelő szerződési rendelkezés magyar nyelvű fordítását is csatolni.

Képviselők esetében

25. A jogosult vagy a felhatalmazott használó (jogi) képviselőn keresztül is benyújthatja a kérelmet. Ilyen esetben – a 16. illetve 17. pontokban írottakon túl – eredeti példányban szükséges csatolni a (jogi) képviselőnek az intézkedés iránti kérelem előterjesztésére vonatkozó meghatalmazását, amelyet külföldi meghatalmazó estében magyar nyelven is be kell nyújtani.

A kérelem elbírálására illetékes vámszerv és a kérelem formai követelményei

Illetékes vámszerv

26. Az Alaprendelet 5. cikkének (2) bekezdése alapján a Kormányrendelet a kérelmek elbírálására a Vám- és Pénzügyőrség

Közép-Magyarországi Regionális Parancsnokságát (a továbbiakban: *Parancsnokság*) jelölte ki. A Parancsnokságon 2004. május 1-ét követően kifejezetten ezen feladat ellátására felállításra került a Szellemi Tulajdonvédelmi Osztály (a továbbiakban: *Osztály*). Az Osztály országos hatáskörrel felügyeli a Vám- és Pénzügyőrség helyi és regionális szerveinek szellemi tulajdonjogvédelemmel kapcsolatos tevékenységét, oktatási feladatokat lát el, továbbá kapcsolatot tart a brüsszeli székhelyű uniós központi szervvel.

27. Az említett osztály elérhetőségei az alábbiak:

Vám- és Pénzügyőrség Közép-Magyarországi Regionális Parancsnoksága

Szellemi Tulajdonjog-védelmi Osztály

1143 Budapest, Hungária krt. 112-114.

Telefon: (1) 470-41-55 és (1) 470-41-00

Fax: (1) 470-42-53

E-mail: szto.vpkmrp@mail.vpop.hu

Az intézkedés iránt kérelem alaki előírásai

28. Az intézkedés iránti kérelmet postai úton vagy kézbesítő útján lehet előterjeszteni. A kérelem elektronikus úton történő előterjesztése nem kötelező, de nagyban segíti az Osztály munkáját, ha a kérelem és mellékletei e-mail formájában is benyújtásra kerülnek. A kérelmet a Bizottsági Rendelet mellékletét képező formanyomtatványon magyar nyelven kell benyújtani.
29. A kérelemhez mellékelni kell a kérelmező (magyar nyelvre is lefordított) nyilatkozatát, amelyben a kérelmező felelősséget vállal arra az esetre, ha a jogsértés megállapítására irányuló eljárás az

ő cselekménye vagy mulasztása miatt megszakad, vagy a kérdéses árukról megállapítást nyer, hogy nem sértenek szerzői jogot. A nyilatkozatban emellett az aláírónak kötelezettséget kell vállalnia az áruk közvetlen vámfelügyelet alatt tartása illetőleg megsemmisítése során felmerült valamennyi költség megfizetésére. Emellett csatolni kell a kérelemhez a 15-17. pontokban említett iratokat. Célszerű továbbá csatolni fényképeket az eredeti és jogsértő termékekről valamint bármilyen további olyan adatot közölni a vámhatósággal, amely megkönnyíti a gyanús szállítmányok felismerését (pl. hazai hivatalos forgalmazó adatai, eredeti áruk szokásos feladójának és hazai címzettjének adatai, az eredeti áruk országba beérkezésének vagy kivitelének jellemző útvonalai, szállítási módok, szállításban közreműködők adatai, stb.). A kérelmet és mellékleteit két példányban kell előterjeszteni.

Az intézkedés iránti kérelem elbírálása

30. A kérelem elbírálására tekintettel a korábbi és a jelenlegi szabályozás szerint sem kell díjat fizetni a Magyar Állam részére. Az 1997-es rendelet szerint benyújtott kérelmek esetében korábban a kérelmezőnek biztosítékot kellett letétbe helyeznie. A biztosíték összege az érintett áruk értékének 5%-a volt, vagy ha ezt nem lehetett megállapítani (ez volt a gyakoribb eset), akkor annyiszor 60.000 Ft volt, ahány hónapra (de legfeljebb 6 hónapra) kérték az intézkedések megtételét. A 2004. július 1-jén hatályba lépett szabályozás a biztosíték intézményét megszüntette és helyébe a kötelezettségvállaló nyilatkozat lépett. A korábbi szabályozásra tekintettel letétbe helyezett biztosítékokat a Vám- és Pénzügyőrség a kötelezettségvállaló nyilatkozat benyújtását követően visszautalja a letétbe helyezők részére.

31. A kérelmeket az illetékes vámszerv az Alaprendeletben előírt harminc munkanapos elintézési határidőnél rendszerint lényegesebben gyorsabban bírálja el. A kérelmet elutasító döntés ellen a kérelmező fellebbezést nyújthat be a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságához. A fellebbezés elutasítása esetén pedig az elutasító határozat bírósági felülvizsgálata kérhető.
32. A kérelem alapján az intézkedések – ha a kérelmező rövidebb időszakot nem határoz meg – egy éves időtartamra kerülnek elrendelésre, az egy év lejárta előtt pedig kérhető azok meghosszabbítása. A meghosszabbítási kérelmet – melyet korlátlan alkalommal lehet előterjeszteni – szintén a már említett formanyomtatványon kell benyújtani.

A vámhatóság és a bíróságok eljárása

A vámhatóságok eljárásának szabályai

Ténybeli háttér

33. Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásával, 2004. május 1-jétől a magyarországi vámigazgatás jelentős szerkezeti változáson ment keresztül, amelynek következtében a szlovén, osztrák és szlovák határoknál működő vámhivatalok száma és szerepe lényegesen lecsökkent. 2004. május 1-ig a határokon történő vámintézkedések mintegy 15-25 %-a a szlovák határnál történt.
34. A kalóz termékek jelentős része (elsősorban a kicsi, könnyű és viszonylag magas egységárú termékek, mint például videojáték és más szoftver, műsoros DVD-lemez) légi úton érkezik az

országba a Budapest Ferihegyi Nemzetközi Repülőtéren keresztül (a kereskedelmi forgalmat ellenőrző 1. számú Repülőtéri Vámhivatal részesedése a határvámhivatalok felderítéseiből mintegy 15-20 % nagyságú).

35. A legnagyobb mennyiségű jogsértő árut jelenleg az ukrán, román, szerb és horvát határoknál működő vámhivatalok tartóztatják fel (40-50 %-a vámintézkedéseknek). Emellett jelentős a szerepe a felderítésben a Budapesten és térségében működő vámhivataloknak is (25-35 %-a vámintézkedéseknek). Az intézkedések egy kisebb része történik más, nagyobb városok vámhivatalaiban (5-10%-a a felderítéseknek).

Értesítés a vámhivatal intézkedéséről

36. Ha a vámhivatal gyanús szállítmányt észlel, azonnal értesíti a jogosultat vagy annak képviselőjét (a továbbiakban együtt: *jogosult*) a vámintézkedések iránti kérelemben megadott telefonszámon vagy e-mail címen (*informális* értesítés). Ha a gyanút a jogosult igazolja, a vámhivatal az adott szállítmányt határozattal közvetlen vámfelügyelet alá veszi vagy lefoglalja, amely határozat egy példányát az értesítése mellékleteként megküldi a jogosult részére (*formális* értesítés).
37. A vámfelügyeletet vagy lefoglalást elrendelő határozat egy példányát a vámhivatal azonnal kézbesíti az áru bejelentőjének vagy birtokosának (vagy ezek képviselőjének), aki a határozattal szemben jogorvoslattel élhet.
38. Valamennyi formális értesítés faxon vagy e-mailben történik először, de a jogszabály által előírt határidők rendszerint a postai úton történő kézbesítéssel kezdődnek meg, kivéve, ha az adott

vámhivatal a határozatában úgy rendelkezik, hogy a határidők kezdete a faxon vagy e-mailben történő értesítéshez kötődik.

A vámhivatal által a jogosult részére adható információk köre

39. Az intézkedésről történő értesítéskor a vámhivatal az Alaprendelet szerint a jogosultat tájékoztatja az áruk mennyiségéről, jellegéről, továbbá – az adatvédelmi szabályok betartatása mellett – az áruk címezettjének, feladójának, bejelentőjének vagy birtokosának nevééről és címéről, valamint az áruk származásáról és eredetéről.

A gyanús áruk megvizsgálása

40. A jogosult az informális értesítést követően a kérdéses árukat megvizsgálhatja. Annak a rugalmasságnak, hogy ezen vizsgálatra sok esetben még a formális határozat meghozatala előtt sor kerülhet, az érintett valamennyi fél (jogosult, vámhivatal, áru birtokosa) azon közös érdeke az oka, hogy elkerülhető legyen a nem jogsértő áruk szükségtelen feltartóztatása, illetőleg lefoglalása. Gyakorlatban erre a vizsgálatra az informális értesítést követő 24 órán belül sort kell keríteni, különben a vámhivatal kénytelen az árut formális határozattal vámfelügyelet alá venni. Természetesen a jogosult a formális értesítést követően is megvizsgálhatja a kérdéses árukat.
41. A gyanús áruk megvizsgálását a vámhivatalok rendszerint oly módon teszik lehetővé, hogy e-mailen digitális fotókat küldenek az árurol a jogosult részére. Ha a vámhivatalnak nincs digitális fényképezőgépe vagy a digitális fotókból nem dönthető el egyértelműen az adott áru jogsértő mivolta, a vámhivatal lehetőséget biztosít arra, hogy a jogosult a helyszínen

vizsgálhassa meg az árut, de arra is lehetőséget ad a jogszabály, hogy a jogosult kifejezett kérésére a vámhivatal a gyanús árukból mintát adjon át vagy küldjön meg a jogosult részére. Utóbbi esetben az áruk megőrzése és későbbi visszajuttatásával kapcsolatos felelősség a jogosultat terheli.

Egyszerűsített eljárás

42. Az Alaprendelet kétségtől legnagyobbat vívmánya az egyszerűsített eljárás bevezetése (11. cikk). Az egyszerűsített eljárás lényege, hogy bizonyos feltételek fennállása esetén nincs szükség arra, hogy hosszadalmas bírósági eljárás keretében kerüljön elrendelésre a jogsértő áruk megsemmisítése, hanem a megsemmisítést a vámhivatal maga is elrendelheti, akár a gyanús áruk feltartóztatásától számított egy hónapon belül is. Ennek köszönhetően a vámszervek raktárkapacitása gyorsan felszabadul és a bíróságok leterheltsége sem növekszik.
43. Az egyszerűsített eljárás lényege, hogy az illetékes vámhivatal a szerzői jog jogosultjának hozzájárulásával vámfelügyelet alatt megsemmisítheti a szerzői jogot sértő árukat anélkül, hogy szükséges lenne bírósági eljárás keretében meghatározni, vajon történt-e szerzői jogsértés.
44. Az egyszerűsített eljárás azonban csak akkor alkalmazható, ha egyrészt a jogosult a vámhivatal értesítésének kézhezvételétől számított tíz munkanapon belül (amely határidő kérelemre további tíz munkanappal meghosszabbítható) írásban tájékoztatja a vámhivatalt, hogy a kérdéses áruk jogsértőek, másrészt pedig az áruk bejelentője, birtokosa vagy tulajdonosa írásban hozzájárul a jogsértő áruk megsemmisítéséhez. Ezen utóbbi hozzájárulást megadottnak kell tekinteni, ha az áru bejelentője, birtokosa

vagy tulajdonosa az említett határidő alatt nem tiltakozik kifejezetten a megsemmisítés ellen, vagy egyáltalán nem nyilatkozik, illetőleg, ha részére a vámhivatal vámfelügyeletet elrendelő határozata nem volt kézbesíthető. Az új szabályozás nagy előnye tehát, hogy a jogsértő passzivitását is szankcionálja, azaz a jogsértő áruk megsemmisítéséhez történő hozzájárulásnak tekintendő, ha a jogsértő fél (aki számos esetben “eltűnik”, miután kiderül, hogy valamilyen probléma van a szállítmánnyal) nem reagál a vámhivatal határozatára, vagy pedig egyszerűen elérhetetlen.

45. Az említett egyszerűsített eljárás jogszabályi bevezetése előtt már általános gyakorlat volt, hogy a vámintézkedések közel 50%-a esetében az érintett felek peren kívül megállapodtak és nem volt szükség bírósági eljárás megindítására, mert a peren kívüli megállapodás kiterjedt a jogsértő áruk megsemmisítésére (vagy egyes esetekben karitatív célú felhasználására) is. Az új szabályozással ugyanakkor tovább növekedhet azon vámintézkedések aránya, amelyeket követően bírósági eljárás nélkül is elrendelhető a jogsértő áruk megsemmisítése, hiszen így módon már nem csak a jogsértő fél együttműködése, hanem passzivitása, illetőleg elérhetetlensége is a gyors megoldást segíti elő. Így csupán akkor szükséges polgári peres eljárás megindítása, ha az érintett áruk bejelentője, birtokosa vagy tulajdonosa kifejezetten elutasítja a peren kívüli megoldást.
46. A Kormányrendelet 8. §-ának (3) bekezdése szerint az egyszerűsített eljárás keretében elrendelt megsemmisítés költségeit a vámhatóság először a jogsértő áruk bejelentőjétől (birtokosától vagy tulajdonosától) kéri, és csak azt követően kötelezhető a szerzői jogok jogosultja ezen költségek megtérítésére, ha az áruk

bejelentője (birtokosa vagy tulajdonosa) ezen költségeket 15 napon belül nem fizeti meg.

47. Ugyanakkor, ha az illetékes vámhivatal vagy a jogosult feljelentése alapján büntetőeljárás indul (amelyre a lehetőséget nem az Alaprendelet, hanem a magyar büntetőjogi és büntető eljárásjogi szabályok teremtik meg), a büntetőügyben eljáró bíróság rendeli el a jogsértő áruk megsemmisítését, amely megsemmisítés költségeit – legalábbis elvileg – az állam fedezi, és bűnügyi költségként kísérelhető meg a beszedése akkor, ha az elkövető ismertté vált. Azonban az említett büntetőjogi út semmiképpen nem azonosítható a fentiekben részletezett egyszerűsített eljárással, már csak azért sem, mert az efféle büntetőeljárások – attól függően, hogy mely országrészben indulnak meg – 6-18 hónapig is eltarthatnak.

Eljárás abban az esetben, ha az egyszerűsített eljárás nem alkalmazható

Az szerzői jog megsértésének bíróság által történő megállapítására irányuló eljárások

48. **Polgári jogi út.** A polgári peres eljárások lefolytatására az alperes (rendszerint az áruk bejelentője, birtokosa vagy tulajdonosa) székhelye szerint illetékes megyei bíróság jogosult. Mindazonáltal fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy nincs tudomásunk olyan polgári peres eljárásról, amely vámhatósági intézkedést követően indult volna szerzői jog megsértése tárgyában. A szerzői jog megsértésének polgári jogi vonatkozásaival részletesen a II. Fejezet foglalkozik.

49. **Büntetőjogi út.** Amennyiben az egyszerűsített eljárás keretében történő vitarendezés meghiúsul, vagy egyszerűen az egyszerűsített eljárás lefolytatása helyett, büntető feljelentés is tehető a Vám- és Pénzügyőrség területileg illetékes regionális nyomozóhivatalánál, hiszen a kalóz termékek gyártása illetőleg forgalmazása bűncselekmény is. A nyomozóhivatal illetékességét azon vámhivatal alapozza meg, amely a jogsértő szállítmányt feltartóztatta. A feljelentést rendszerint az adott vámhivatal teszi meg, ugyanakkor a jogosult is megteheti. Egyes vámhivatalok a feljelentés megtétele előtt eseti szaktanácsadói véleményt szereznek be rendszerint a jogosult segítségével, hogy megfelelő bizonyítékkal támasszák alá a bűncselekményt megalapozó gyanújukat.
50. Valójában semmilyen jogszabály nem rendelkezik arról, hogy mely esetekben kell megkísérelni az egyszerűsített eljárás lefolytatását és mely esetekben választandó a büntetőjogi út, ezért a helyes megoldás kimunkálása a gyakorlatra vár. A büntetőeljárás kétségtelen előnye a jogosult szemszögéből, hogy semmilyen költségvonzata (raktározási díj, megsemmisítési költség) nincs. További előnye a büntetőeljárásnak, hogy megindításának formai követelményei nem olyan szigorúak, mint a polgári eljárásnak. Szerzői jog megsértésének megállapítása iránt polgári pert csak az adott jog jogosultja (esetleg a szerződéssel feljogosított felhasználó az erre előírt törvényi feltételek esetében) indíthat, míg büntetőfeljelentést bárki, például a szerzői jogi jogosultak érdekvédelmi szerve is tehet.
51. Ugyanakkor hátránya a büntetőeljárásnak, hogy a jogosult jogai korlátozottabbak, mint a polgári perben, ezért kevésbé tudja ellenőrzése alatt tartani az eljárás alakulását, továbbá rendszerint arra sincs lehetőség a büntetőeljárás keretében, hogy a jogosult a

felmerült költségeit, illetőleg esetleges kárát érvényesítse a jogsértővel szemben.

52. A vámhivatalok intézkedését követően indított büntetőeljárások túlnyomó többsége az eljárás megszüntetésével, de a jogsértő termékek elkobzásának elrendelésével zárul. A megszüntetések oka rendszerint az, hogy a terhelt (általában a szállítóeszköz vezetője vagy az importőr cég képviselője) büntetőjogi felelőssége nem bizonyítható azzal a védekezéssel szemben, hogy a terheltnek nem volt tudomása arról, hogy jogsértő termékek találhatóak a szállítmányban, "mivel ő nem ezeket rendelte meg, és nem is tudja, hogyan kerülhettek ilyen áruk a szállítmányba".
53. Az ilyen eljárások keretében elkobozni rendelt termékek többnyire megsemmisítésre kerülnek, azonban az egyes elkobzott dolgok közérdekű felhasználásáról szóló 2000. évi. XIII. törvény³⁰ szerint a jogosult hozzájárulása mellett lehetőség van arra, hogy megsemmisítés helyett a jogsértő termékek jótékony célú felhasználásra kerüljenek akár változatlan formájukban, akár pedig a jogsértő jellegüktől történő megfosztásukat követően. Nyilvánvalóan ez utóbbi lehetőségre kalóz videokazetták vagy DVD-lemezek esetében nincsen lehetőség, azonban például filmjeleket vagy szereplőket ábrázoló ruházati termékek esetében igen. A büntetőeljárás során elkobozni rendelt ilyen áruk jogsértő jellegtől történő megfosztásának költségeit az állam, illetőleg a karitatív szervek fedezik. A szerzői jogok megsértésének büntetőjogi vonatkozásaival részletesen a III. Fejezet foglalkozik.

³⁰ Magyar Közlöny 2000. évi 20. szám.

Az eljárás megindítására vonatkozó határidők

54. Az Alaprendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerint az érintett áruk vámfelügyelet alá vételéről szóló értesítés kézhezvételétől számított tíz munkanapon belül a jogosult köteles a vámhivatalnál igazolni, hogy eljárást indított annak megállapítására, hogy megvalósult-e szellemi tulajdonjog megsértése. Ez az időtartam szükség esetén 10 munkanappal meghosszabbítható.
55. Ugyan az Alaprendelt nem mondja ki, de az említett eljárás alatt a polgári peres eljárás megindítása értendő, hiszen a büntető-eljárást rendszerint a vámhivatal indítja meg hivatalból. A per megindítását követően a közvetlen vámfelügyelet alá vett áruk bírósági lefoglalásáról az illetékes bíróság ideiglenes intézkedéssel határoz.
56. Amennyiben a jogosult a rendelkezésre álló határidőn belül nem indít polgári pert, a vámhivatal az érintett árukat a vámkezelési indítványnak megfelelően vámkezeli (kivéve persze azt az esetet, ha bűncselekmény alapos gyanúja miatt feljelentés megtételére kerül sor).

Az áruk tárolása

57. A Kormányrendelet 6. §-a egyértelműen a jogosultat kötelezi arra, hogy a közvetlen vámfelügyelet érvényesítése céljából beraktározott áru tekintetében a raktározási díjat, továbbá az áru megsemmisítésének költségét megfizesse. A közösségi vámjog végrehajtásának részletes szabályairól szóló 15/2004 (IV. 5.) PM rendelet 58. § (1) bekezdése értelmében a vámhatóság által üzemeltetett vámraktárban raktározott áruk raktározásáért fizetendő díj megkezdett 100 kg-onként és naponként 1.000 Ft.

58. Ugyanakkor, ha büntetőeljárás megindítására kerül sor, a raktározási és megsemmisítési költségek már az államkincstárt terhelik.

A szerzői jogot sértő áruk megsemmisítése

59. Ha a polgári bíróság állapítja meg valamely termék vonatkozásában a szerzői jog megsértését, egyúttal elrendeli az ilyen termékeknek a jogsértő költségén történő megsemmisítését. Mivel a legtöbb hasonló perben az alperes a per végére “eltűnik”, de legalábbis fizetéseképtelenné válik, átlagosan a perek mintegy egyötödében lehet sikeresen, azaz ténylegesen az alperes költségén végrehajtani az említett rendelkezést. Az esetek többségében a jogosult kénytelen ezen költségeket megtéríteni, ha azt szeretné, hogy a vámhatóság raktárkapacitása felszabaduljon, annak érdekében, hogy a szellemi tulajdonvédelemmel kapcsolatos tevékenységet ne gátolja a vámraktárak telítettsége.
60. A büntetőeljárás keretében elkobozni rendelt áruk megsemmisítését az illetékes megyei bíróság gazdasági hivatalának kellene végrehajtania, azonban a bíróságok szűkös költségvetése nem teszi lehetővé, hogy ezen feladatok maradéktalanul végrehajtásra kerüljenek, ezért gyakori, hogy ezekben az esetekben is a jogosult fedezi a megsemmisítés költségeit – amennyiben persze a már említett karitatív célú felhasználás nem lehetséges.

Következtetések

61. Felismerve a magyar vámszervek megnövekedett felelősségét a szellemi tulajdonvédelem területén – hiszen csatlakozásunkat követően az országhatár jelentős része egyben az Európai Unió délkeleti határává is vált –, annak érdekében, hogy a jogsértő áruknak az Európai Unióba történő beáramlása hatékony akadályba ütközzön, a Vám- és Pénzügyőrség szervezetén belül egy új részleg került felállításra, amelynek elsődleges feladata a vámszervek szellemi tulajdonvédelemmel kapcsolatos tevékenységének irányítása és felügyelete. Emellett, köszönhetően a magyar vámszervek rugalmasságának (különösen az intézkedések iránti kérelmek feldolgozása valamint a hivatalból indított eljárások során), általánosságban elmondható, hogy a magyar vámszervek és a jogtulajdonosok egymással jól együtt tudnak működni.
62. Ugyanakkor a vámintézkedések sikerét súlyosan fenyegeti a vámszerveket általánosságban jellemző forráshiány, különösen a raktározás és szállítás terén. Ezen fenyegetés rövid távon odavezethet, hogy fizikailag akadályozza meg a szellemi tulajdonjogokat sértő áruk jövőbeni felderítését, ugyanis megfelelő raktárkapacitás hiányában a lefoglalt termékeket egyszerűen nem lehet elhelyezni. Ugyan már, több mint nyolc éve tartozik a vám- és pénzügyőrség feladatkörébe a szellemi tulajdonjogot sértő áruk határainkon áthaladó forgalmának ellenőrzése, ezen viszonylagosan új feladatkör teljesítéséhez nem rendelkezik megfelelő többlet költségvetéssel.
63. A jelen fejezet szerzője reméli, hogy ezen írást nem csak a szellemi tulajdonjogok védelmével hivatásszerűen foglalkozók olvassák el, hanem olyan politikusok és felelős pénzügyőri

illetőleg közigazgatási vezetők, akik elhivatottságot éreznek a szellemi tulajdonvédelem iránt, és akik tudnak és akarnak tenni annak érdekében, hogy a jelenlegi rendszer hiányosságainak kiküszöbölésével a magyar vám- és pénzügyőrség az európai uniós társszervek mezőnyében a szellemi tulajdonjogok védelme terén elért előkelő helyezését továbbra is megtarthassa.

Külön köszönet Almási Gyula századosnak, a Vám- és Pénzügyőrség Közép-Magyarországi Regionális Parancsnoksága Szellemi Tulajdonvédelmi Osztálya vezetőjének a jelen fejezet elkészítéséhez nyújtott értékes segítségéért.

V. FEJEZET

VÁLOGATOTT JOGSZABÁLYOK, JOGSZABÁLY-RÉSZLETEK

I. 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról

A technikai fejlődéssel lépést tartó, korszerű szerzői jogi szabályozás meghatározó szerepet tölt be a szellemi alkotás ösztönzésében, a nemzeti és az egyetemes kultúra értékeinek megóvásában; egyensúlyt teremt és tart fenn a szerzők és más jogosultak, valamint a felhasználók és a széles közönség érdekei között, tekintettel az oktatás, a művelődés, a tudományos kutatás és a szabad információhoz jutás igényeire is; gondoskodik továbbá a szerzői jog és a kapcsolódó jogok széles körű, hatékony érvényesüléséről. Az Országgyűlés e szempontokra figyelemmel - összhangban a Magyar Köztársaságnak a szellemi tulajdon védelme terén fennálló nemzetközi kötelezettségeivel és az Európai Közösség jogszabályaival - a következő törvényt alkotja:

ELSŐ RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. Fejezet

BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

A szerzői jogi védelem tárgya

1. § (1) Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.
(2) Szerzői jogi védelem alá tartozik - függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e - az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen:
- a) az irodalmi (pl. szépirodalmi, szakirodalmi, tudományos, publicisztikai) mű,
 - b) a nyilvánosan tartott beszéd,
 - c) a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció (a továbbiakban: szoftver) akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtája, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is,
 - d) a színmű, a zenés színmű, a táncjáték és a némajáték,
 - e) a zenemű, szöveggel vagy anélkül,
 - f) a rádió- és a televíziójáték,
 - g) a filmalkotás és más audiovizuális mű (a továbbiakban együtt: filmalkotás),
 - h) a rajzolás, festés, szobrászat, metszés, könyvmás útján vagy más hasonló módon létrehozott alkotás és annak terve,
 - i) a fotóművészeti alkotás,
 - j) a térképmű és más térképészeti alkotás,
 - k) az építészeti alkotás és annak terve, valamint az épületegyüttes, illetve a városépítészeti együttes terve,
 - l) a műszaki létesítmény terve,
 - m) az iparművészeti alkotás és annak terve,
 - n) a jelmez- és díszletterv,
 - o) az ipari tervezőművészeti alkotás,

p) a gyűjteményes műnek minősülő adatbázis.

(3) A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értéktételestől.

(4) Nem tartoznak e törvény védelme alá a jogszabályok, az állami irányítás egyéb jogi eszközei, a bírósági vagy hatósági határozatok, a hatósági vagy más hivatalos közlemények és az ügyiratok, valamint a jogszabállyal kötelezővé tett szabványok és más hasonló rendelkezések.

(5) A szerzői jogi védelem nem terjed ki a sajtótermékek közleményeinek alapjául szolgáló tényekre vagy napi hírekre.

(6) Valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek.

(7) A folklór kifejeződései nem részesülnek szerzői jogi védelemben. E rendelkezés nem érinti a népművészeti ihletésű, egyéni, eredeti jellegű mű szerzőjét megillető szerzői jogi védelmet.

(8) Az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók, a rádió- és a televízió-szervezetek, a filmelőállítók, valamint az adatbázis-előállítók teljesítményei az e törvényben meghatározott védelemben részesülnek.

A törvény hatálya

2. § Olyan műre, amely először külföldön került nyilvánosságra, az e törvényben meghatározott védelem csak akkor terjed ki, ha a szerző magyar állampolgár, vagy ha a szerzőt nemzetközi egyezmény, illetőleg viszonyosság alapján a védelem megilleti.

3. § Azokban a kérdésekben, amelyeket ez a törvény nem szabályoz, a Polgári törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni.

A szerzői jog

4. § (1) A szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta (szerző).

(2) Szerzői jogi védelem alatt áll - az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül - más szerző művének átdolgozása, feldolgozása vagy fordítása is, ha annak egyéni, eredeti jellege van.

Közös művek

5. § (1) Több szerző közös művére, ha annak részei nem használhatók fel önállóan, a szerzői jog együttesen és - kétség esetén - egyenlő arányban illeti meg a szerzőtársakat; a szerzői jog megsértése ellen azonban bármelyik szerzőtárs önállóan is felléphet.

(2) Ha a közös mű részei önállóan is felhasználhatók (összekapcsolt művek), a saját rész tekintetében a szerzői jogok önállóan gyakorolhatók. Az összekapcsolt művekből álló, együtt alkotott közös mű valamely részének más művel való összekapcsolásához az eredeti közös mű valamennyi szerzőjének hozzájárulása szükséges.

6. § (1) Az együttesen létrehozott műre (pl. nemzeti szabványra) a szerzők jogutódjaként azt a természetes vagy jogi személyt, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságot illeti meg a szerzői jog, amelynek kezdeményezése és irányításával a művet létrehozták, és amely azt a saját nevében nyilvánosságra hozta.

(2) Együttesen létrehozottnak minősül a mű, ha a megalkotásában együttműködő szerzők hozzájárulásai olyan módon egyesülnek a létrejövő egységes műben, hogy nem lehetséges az egyes szerzők jogait külön-külön meghatározni.

Gyűjteményes mű

7. § (1) Szerzői jogi védelemben részesül a gyűjtemény, ha tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jellegű (gyűjteményes mű). A védelem a gyűjteményes művet megilleti akkor is, ha annak részei, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi védelemben.

(2) A gyűjteményes mű egészére a szerzői jog a szerkesztőt illeti, ez azonban nem érinti a gyűjteménybe felvett egyes művek szerzőinek és szomszédos jogi teljesítmények jogosultjainak önálló jogait.

(3) A gyűjteményes mű szerzői jogi védelme nem terjed ki a gyűjteményes mű tartalmi elemeire.

Név nélkül vagy felvett néven nyilvánosságra hozott mű

8. § Ha a művet név nélkül vagy felvett néven hozták nyilvánosságra, a szerzői jogokat a szerző fellépéséig az gyakorolja, aki a művet először hozta nyilvánosságra.

A szerzői jogok keletkezése, a szerzői jogok a vagyoni forgalomban

9. § (1) A szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok - a személyhez fűződő és a vagyoni jogok - összessége.

(2) A szerző személyhez fűződő jogait nem ruházhatja át, azok másként sem szállhatnak át és a szerző nem mondhat le róluk.

(3) A vagyoni jogok - a (4)-(6) bekezdésekben foglaltak kivételével - nem ruházhatók át, másként sem szállhatnak át és azokról lemondani sem lehet.

(4) A vagyoni jogok örökölhettek, róluk halál esetére rendelkezni lehet.

(5) A vagyoni jogokat öröklés útján megszerző személyek azokról egymás javára rendelkezhetnek.

(6) A vagyoni jogok a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel átruházhatók, illetve átszállnak. A jogszerző - a jogok átruházására irányuló szerződés eltérő kikötése hiányában - a vagyoni jogokkal a továbbiakban rendelkezhet.

II. Fejezet

SZEMÉLYHEZ FÜZŐDŐ JOGOK

A mű nyilvánosságra hozatala

10. § (1) A szerző határoz arról, hogy műve nyilvánosságra hozható-e.

(2) A mű nyilvánosságra hozatala előtt annak lényeges tartalmáról csak a szerző hozzájárulásával szabad a nyilvánosság számára tájékoztatást adni.

(3) A felhasználási szerződés alapján - ellenkező kikötés hiányában - megadottnak kell tekinteni a szerző hozzájárulását ahhoz, hogy a felhasználó a mű tartalmáról a felhasználás céljának megfelelő módon a nyilvánosság számára tájékoztatást adjon.

(4) A szerző halála után fellelt művet - ha a szerző vagy jogutódja ellenkező nyilatkozatot nem tett vagy az ellenkezőjét másképp nem bizonyítják - úgy kell tekinteni, hogy a szerző azt nyilvánosságra hozatalra szánta.

11. § A szerző alapos okból, írásban visszavonhatja a mű nyilvánosságra hozatalához adott engedélyét, a már nyilvánosságra hozott művének további felhasználását pedig megtilthatja; köteles azonban a nyilatkozat időpontjáig felmerült kárt megtéríteni. Ez nem érinti a munkáltató jogát a mű felhasználására, továbbá nem akadályozza a vagyoni jogok átruházása esetén a jogszerzőt az átruházott vagyoni jogokon alapuló felhasználásban.

A név feltüntetése

12. § (1) A szerzőt megilleti a jog, hogy művén és a művére vonatkozó közleményen - a közlemény terjedelmétől és jellegétől függően - szerzőként feltüntessék. A szerzőt a mű részletének átvétele, idézése vagy ismertetése esetén is meg kell jelölni. A szerző a neve feltüntetéséhez való jogot a felhasználás jellegétől függően, ahhoz igazodó módon gyakorolhatja.

(2) Az át- vagy feldolgozáson, illetve a fordításon az alapul szolgáló mű szerzőjének nevét is fel kell tüntetni.

(3) A szerző jogosult művét nevének megjelölése nélkül vagy felvett néven is nyilvánosságra hozni. A szerző a nevének feltüntetésével nyilvánosságra hozott mű újabb jogszerű felhasználása esetén is megkívánhatja, hogy a művet a továbbiakban nevének feltüntetése nélkül használják fel.

(4) A szerző követelheti, hogy e minőségét senki se vonja kétségbe.

A mű egységének védelme

13. § A szerző személyhez fűződő jogát sérti művének mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása vagy más olyan megváltoztatása vagy megcsorbítása, amely a szerző becsületére vagy hírnevére sérelmes.

A személyhez fűződő jogok gyakorlása

14. § (1) A szerző halála után az e törvényben szabályozott személyhez fűződő jog megsértése miatt a védelmi időn (31. §) belül az léphet fel, akit a szerző irodalmi, tudományos vagy művészi hagyatékának gondozásával megbízott - ilyennek hiányában pedig vagy ha a megbízott nem intézkedik, az, aki a szerzői vagyoni jogokat öröklési jogcímen megszerezte.

(2) A védelmi idő eltelte után a szerző emlékének megsértése címén az érintett közös jogkezelő szervezet (85-93. §) vagy szerzői érdek-képviselői szervezet is felléphet olyan magatartás miatt, amely a védelmi időn belül sértene a szerző jogát arra, hogy a művén vagy a művére vonatkozó közleményen szerzőként feltüntessék.

15. § A szerző meghatározott személyhez fűződő jogainak védelmében a felhasználó is felléphet, ha ahhoz a szerző a felhasználási szerződésben kifejezetten hozzájárult.

III. Fejezet

VAGYONI JOGOK

A vagyoni jogokra vonatkozó általános szabályok

16. § (1) A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.

(2) A szerző engedélye szükséges a mű sajátos címének felhasználásához is.

(3) A szerzőt megilleti a műben szereplő jellegzetes és eredeti alak kereskedelmi hasznosításának és az ilyen hasznosítás engedélyezésének kizárólagos joga is.

(4) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek - eltérő megállapodás hiányában - a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia. A díjazásról a jogosult csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le. Ha a törvény a felhasználási szerződés érvényességét megszabott alakhoz köti, a díjazásról való lemondás is csak a megszabott alakban érvényes.

(5) A törvényben meghatározott esetekben a szerzőt a mű felhasználásáért megfelelő díjazás illeti meg anélkül, hogy a felhasználás engedélyezésére kizárólagos joga volna. A törvény kizárhatja az ilyen díjazásról való lemondás jogát; a szerző ilyen rendelkezés hiányában is csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le a díjazásról.

(6) Jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény vagy az arra jogosult szerződéssel engedélyt nem ad, vagy ha a felhasználó jogosultságának határait túllépve használja fel a művet.

(7) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a felhasználó köteles a szerzőt vagy jogutódját, illetve a közös jogkezelő szervezetet (85-93. §) a felhasználás módjáról és mértékéről tájékoztatni.

17. § A mű felhasználásának minősül különösen:

a) a többszörözés (18-19. §),

b) a terjesztés (23. §),

c) a nyilvános előadás (24-25. §),

d) a nyilvánossághoz közvetítés sugárással vagy másként (26-27. §),

e) a sugárzott műnek az eredetihez képest más szervezet közbeiktatásával a nyilvánossághoz történő továbbközvetítése (28. §),

f) az átdolgozás (29. §),

g) a kiállítás (69. §).

A többszörözés joga

18. § (1) A szerző kizárólagos joga, hogy a művét többszörözze, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Többszörözés:

a) a mű anyagi hordozón való - közvetlen vagy közvetett - rögzítése, bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, valamint

b) egy vagy több másolat készítése a rögzítésről.

(2) A mű többszörözésének minősül különösen a nyomtatással megvalósuló mechanikai, filmes vagy mágneses rögzítés és másolatkészítés, a hang- vagy képfelvétel előállítása, a sugárzás vagy a vezeték útján a nyilvánossághoz történő közvetítés céljára való rögzítés, a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön, valamint a számítógépes hálózaton átvitt művek anyagi formában való előállítása. Az építészeti alkotások esetében többszörözés a tervben rögzített alkotás kivitelezése és utánépítése is.

19. § (1) A hangfelvétel-előállító, valamint a multimédia mű létrehozója és az elektronikus adatbázis összeállítója követelheti, hogy a már nyilvánosságra hozott nem színpadi zeneműveknek és zeneszövegeknek, valamint az ilyen színpadi zeneművekből vett részleteknek hangfelvételen, videofelvételen, digitális hordozón terjesztett multimédia műben vagy elektronikus adatbázisban való újabb többszörözését és példányonkénti terjesztését megfelelő díjazás ellenében számára is engedélyezzék. A felhasználási szerződést az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezettel kell megkötöni.

(2) Az átdolgozási jogra és e jog gyakorlására az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem alkalmazható.

20. § (1) A rádió- és a televízió-szervezetek műsorában sugárzott, a saját műsort vezeték útján a nyilvánossághoz közvetítők műsorába belefoglalt, valamint a kép- vagy hanghordozón forgalomba hozott művek szerzőit, előadó-művészi teljesítmények előadóművészeit, továbbá filmek és hangfelvételek előállítóit műveik, előadó-művészi teljesítményeik, illetve filmjeik és hangfelvételeik magáncélú másolására tekintettel megfelelő díjazás illeti meg.

(2) Az (1) bekezdésben említett díjat az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet állapítja meg a többi jogosult közös jogkezelő szervezeteivel egyetértésben. A díj megállapításakor figyelembe kell venni, hogy az érintett művek, előadó-művészi teljesítmények, valamint filmek és hangfelvételeik esetében alkalmaznak-e a szerzői jog, illetve az ahhoz kapcsolódó jogok védelmére szolgáló hatásos műszaki intézkedést (95. §). A díjat az üres kép- és hanghordozó gyártója, külföldi gyártás esetén pedig a jogszabály szerint vám fizetésére kötelezett személy, vagy - vámfizetési kötelezettség hiányában - egyetemlegesen a hordozót az országba behozó személy és az azt belföldön először forgalomba hozó személy köteles az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezethez a vámkezelés befejezésétől, vámfizetési kötelezettség hiányában pedig a forgalomba hozataltól vagy - ha ez a korábbi - a forgalomba hozatali céllal történő raktáron tartás megkezdésétől számított nyolc napon belül megfizetni. A jogdíj megfizetéséért az adott hordozó összes belföldi forgalmazója is egyetemlegesen felel.

(3) A díjfizetési kötelezettség nem terjed ki:

a) az export céljából történő forgalomba hozatalra, továbbá

b) a kizárólag olyan készülékhez (pl. stúdióberendezéshez, diktafonhoz) használható kép- és hanghordozókra, amelyeket rendeltetésszerű felhasználás esetén nem használnak művek, előadóművészi teljesítmények, illetve hangfelvételek másolatainak magáncélú készítésére.

(4) Hanghordozók esetében a befolyt díjnak a költségek levonása után fennmaradt összegéből - ha az érintett közös jogkezelő szervezetek évente március 31-ig másként nem állapodnak meg - negyvenöt százalék a zeneszerzőket és az írókat, harminc százalék az előadóművészeket, huszonöt százalék a hangfelvétel-előállítókat illeti meg.

(5) Képfelhordozók esetében a befolyt díjnak a költségek levonása után fennmaradt összegéből - ha az érintett közös jogkezelő szervezetek évente március 31-ig másként nem állapodnak meg - tizenhárom százalék a filmelőállítókat, huszonkét százalék a filmalkotások mozgóképi alkotóit, négy százalék a képzőművészeket, az iparművészeket és a fotóművészeti alkotások szerzőit, tizenhat százalék a filmírókat, húsz százalék a zeneszerzőket és a zeneszöveg-írókat, valamint huszonöt százalék az előadóművészeket illeti meg.

(6) Az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet a díjnak azt a részét, amely az általa a felosztást illetően nem képviselt szerzőknek és szerzői jogi jogosultaknak, az előadóművészeknek és a hangfelvétel-előállítóknak jár, a jogosultak közös jogkezelő szervezeteinek utalja át.

(7) A jogosultak díjigényüket csak közös jogkezelő szervezeteik (85-93. §) útján érvényesíthetik, díjukról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le.

21. § (1) Az olyan művek szerzőit, valamint az olyan műveket könyvként vagy folyóiratban kiadókat, amelyeket fénymásolással vagy más hasonló módon, papíron vagy más hasonló hordozón (a

továbbiakban együtt: reprográfiával) többszöröznek, a magáncélú másolásra tekintettel megfelelő díjazás illeti meg. A díjat a reprográfiára szolgáló készülék gyártójának, külföldön gyártott készülék esetében pedig a jogszabály szerint vám fizetésére kötelezett személynek, vagy - vámfizetési kötelezettség hiányában - egyetemlegesen a készüléket az országba behozó személynek és az azt belföldön először forgalomba hozó személynek kell a 20. § (2) bekezdésének harmadik mondatában meghatározott határidőn belül megfizetnie. A jogdíj megfizetéséért az adott készülék összes belföldi forgalmazója is egyetemlegesen felel. E díjon felül a reprográfiára szolgáló készüléket ellenérték fejében üzemeltető is köteles díjat fizetni. Mindkét díjat a közös jogkezelő szervezetnek kell befizetni.

(2) Azoknak a készülékeknek a felsorolását, amelyek reprográfiára szolgálnak, külön jogszabály állapítja meg.

(3) Az (1) bekezdésben említett díjat a közös jogkezelő szervezet állapítja meg. A díj megállapításakor figyelembe kell venni különösen a készülék használati módját, teljesítményét, az ellenérték fejében történő üzemeltetés esetében pedig a működés helyét is.

(4) Az (1) bekezdésben említett díj mértéke legfeljebb a reprográfiára szolgáló készülék gyártói kibocsátási árának 2%-a, illetve külföldön gyártott készülék esetében pedig legfeljebb a jogszabály szerinti vám alapjának 2%-a.

(5) A díjfizetési kötelezettség nem terjed ki a készülék export céljából történő forgalomba hozatalára.

(6) A befolyt díjnak a költségek levonása után fennmaradt összegéből negyven százalék a könyv- és folyóirat-kiadókati illeti meg. A fennmaradó hatvan százalékból a szakirodalmi, tudományos művek szerzőit huszonöt, a többi irodalmi mű szerzőit huszonöt, a képzőművészeket és a fotóművészeket tíz százalék illeti meg. A díjakat e felosztási arányok szerint a jogosultak közös jogkezelő szervezeteinek kell átutalni.

(7) Az (5) bekezdésben meghatározott felosztási arányokat akkor kell alkalmazni, ha az érintett közös jogkezelő, illetve érdekvédelmi szervezetek évente március 31-ig másként nem állapodnak meg.

(8) A szerzők és a kiadók díjigényüket csak közös jogkezelő szervezeteik útján érvényesíthetik, díjukról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le.

22. § (1) Aki a 20. §-ban meghatározott üres kép- vagy hanghordozót, vagy a 21. §-ban meghatározott készüléket üzletszerűen gyárt, vámfizetési kötelezettség nélkül az országba behoz, vagy az így behozott hordozót először belföldi forgalomba hozza, illetve, aki ilyen kép- vagy hanghordozó vagy készülék behozatala miatt jogszabály szerint vám fizetésére kötelezett, minden naptári hónap tizedik napjáig, de legkésőbb a 20. § (2) bekezdésében meghatározott fizetési határidőn belül köteles tájékoztatni a közös jogkezelő szervezetet a forgalomba hozott vagy behozott mennyiségről, továbbá a hordozó vagy a készülék fajtájáról. A közös jogkezelő szervezet további felvilágosítást kérhet a forgalomba hozatali adatokról és a beszerzési forrásokról; a reprográfiára szolgáló készüléket ellenérték fejében üzemeltetőtől pedig a megfelelő díj megállapításához szükséges adatok szolgáltatását kérheti.

(2) Az (1) bekezdésben szabályozott tájékoztatási, felvilágosítási és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének - akár részleges - elmulasztása esetén az egyébként járó díjazáson felül, a közös jogkezelő szervezet többletköltségeinek fedezésére költségátalányt kell fizetni, amelynek összege a fizetendő díj összegével egyezik meg.

A terjesztés joga

23. § (1) A szerző kizárólagos joga, hogy a művét terjessze, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Terjesztésnek minősül a mű eredeti példányának vagy többszörözött példányainak a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele forgalomba hozatallal vagy forgalomba hozatalra való felkínálással.

(2) A terjesztés magában foglalja különösen a műpéldány tulajdonjogának átruházását és a műpéldány bérbeadását, valamint a műpéldálynak az országba forgalomba hozatali céllal történő behozatalát. A terjesztés jogának megsértését jelenti a mű jogsértéssel előállított példányának kereskedelmi céllal történő birtoklása is, ha a birtokos tudja vagy neki az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellene, hogy a példány jogsértéssel állt elő.

(3) Filmalkotás, hangfelvételben foglalt mű, valamint szoftver esetében a terjesztés joga kiterjed a mű egyes példányainak a nyilvánosság részére történő haszonkölcsönbe adására is.

(4) A bérbeadással történő terjesztés joga az építészeti, az iparművészet és az ipari tervezőművészet körében csak a tervekhez vonatkozik.

(5) Ha a műpéldányt a jogosult vagy az ő kifejezett hozzájárulásával másvalaki adásvétellel vagy a tulajdonjog más módon történő átruházásával az Európai Gazdasági Térségben forgalomba hozta, a terjesztés joga az így forgalomba hozott műpéldány tekintetében - a bérbeadás, a haszonkölcsönbeadás és a behozatal joga kivételével - a továbbiakban nem gyakorolható.

(6) Ha a szerző a filmalkotásra vagy a hangfelvételben foglalt műre vonatkozó bérbeadási jogát a film vagy a hangfelvétel előállítójára ruházta, vagy egyébként engedélyezte számára e jog gyakorlását, a mű bérbeadással történő terjesztése ellenében továbbra is megfelelő díjazást követelhet a film vagy a

hangfelvétel előállítójától. E díjról a szerző nem mondhat le, díjigényét azonban csak közös jogkezelő szervezet (85-93. §) útján érvényesítheti.

(7) A (3) bekezdésben nem említett műveknek - az építészeti, iparművészeti és ipari tervezőművészeti alkotások esetében azok terveinek - a nyilvánosság számára történő haszonkölcsönbe adása esetén a szerzőket megfelelő díjazás illeti meg. E díjigény csak közös jogkezelés útján érvényesíthető, a jogosultak díjokról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le.

A nyilvános előadás joga

24. § (1) A szerző kizárólagos joga, hogy művét nyilvánosan előadja, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Előadás a mű érzékelhetővé tétele jelenlévők számára.

(2) Előadás különösen

a) a mű előadása közönség jelenlétében személyes előadóművészi teljesítménnyel, így például a színpadi előadás, a hangverseny, a szavalóest, a felolvasás („élő előadás”);

b) a mű érzékelhetővé tétele bármilyen műszaki eszközzel vagy módszerrel, így például a filmalkotás vetítése, a közönséghez közvetített vagy (műpéldányon) terjesztett mű hangszóróval való megszólaltatása, illetve képernyőn való megjelenítése.

(3) Nyilvános az előadás, ha az a nyilvánosság számára hozzáférhető helyen vagy bármely más helyen történik, ahol a felhasználó családján és annak társasági, ismerősi körén kívüli személyek gyűlnek vagy gyűlhetnek össze.

25. § (1) Az írók, a zeneszerzők és a szövegírók képviselőit a már nyilvánosságra hozott zenemű és irodalmi mű nyilvános előadásának engedélyezésére és az ennek fejében fizetendő díj mértékére vonatkozóan az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet köt szerződést a felhasználóval, kivéve, ha a szerző a 91. § (2) bekezdésében szabályozott nyilatkozatot tett.

(2)

(3) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezések nem alkalmazhatók a színpadra szánt irodalmi művek és zenedrámái művek vagy jeleneteik, illetve keresztmetszeteik, valamint a szakirodalmi művek és a nagyobb terjedelmű nem színpadra szánt szépirodalmi művek (pl. regények) előadására.

(4) Az (1) bekezdésben szabályozott esetekben a tervezett felhasználást és a már megkezdett felhasználás megváltoztatását a felhasználó köteles az (1) bekezdésben említett közös jogkezelő szervezetnek előzetesen bejelenteni. Ez a szervezet a felhasználást a helyszínen ellenőrizheti.

(5) A személyes előadóművészi teljesítménnyel megvalósuló nyilvános előadás jogdíját - a vendéglátó-ipari zeneszolgáltatás jogdíja kivételével - az előadástól számított három napon belül kell megfizetni. Egyéb esetekben a díjfizetéssel legalább negyedéves időszakra - ennél rövidebb időnyellegű üzemeltetés esetén pedig az üzemeltetés teljes időtartamára - kell előzetesen jogot szerezni a felhasználásra.

(6) Ha a felhasználó nem tesz eleget a (4) bekezdésben szabályozott bejelentési kötelezettségének és ennek következtében a közös jogkezelő szervezet csak az ellenőrzés során szerez tudomást a felhasználásról, a közös jogkezelő szervezet ellenőrzési költségeinek fedezésére az egyébként járó díjazáson felül költségátalányt kell fizetni, amelynek összege a fizetendő díj összegével egyezik meg.

A mű nyilvánossághoz való közvetítésének joga

26. § (1) A szerző kizárólagos joga, hogy a művét sugárzással a nyilvánossághoz közvetítse, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Sugárzás a mű érzékelhetővé tétele távollévők számára hangoknak, képeknek és hangoknak, vagy technikai megjelenítésüknek vezeték vagy más hasonló eszköz nélkül megvalósuló átvitelével.

(2) A mű sugárzásának minősül a műhold útján történő sugárzás is, ha a sugárzott műsor a nyilvánosság körében közvetlenül fogható. A műhold útján sugárzott műsor a nyilvánosság körében közvetlenül foghatónak minősül, ha a rádió- vagy televízió-szervezet felelősségével és ellenőrzése alatt műsort hordozó jeleket juttatnak el a műholdhoz, majd onnan a Földre megszakítatlan közvetítés útján azzal a céllal, hogy a jeleket a nyilvánosság vehesse. Műhold útján történő sugárzás esetén a felhasználás helye az Európai Gazdasági Térségnek kizárólag az a tagállama, amelyből a rádió- vagy televízió-szervezet felelősségével és ellenőrzése alatt a műsort hordozó jeleket eljuttatják a műholdhoz, majd onnan a Földre megszakítatlan közvetítés útján azzal a céllal, hogy a jeleket a nyilvánosság vehesse. Arra a műhold útján történő sugárzásra, amelynek felhasználási helye az előző szabály alapján az Európai Gazdasági Térségen kívüli állam, a műholdas műsorsugárzásra és a vezeték útján történő továbbközvetítésre alkalmazandó szerzői jogra és a szerzői joghoz kapcsolódó jogokra vonatkozó

egyes szabályok összehangolásáról szóló 93/83/EGK tanácsi irányelv 1. cikke (2) bekezdésének d) pontjában foglaltakat kell alkalmazni.

(3) Sugárzásnak minősül a kódolt sugárzás is, amely a nyilvánosság körében csak azt követően fogható közvetlenül, hogy a műsort hordozó jeleket - az eredeti rádió- vagy televízió-szervezettel kötött megállapodás alapján, a tőle vagy a hozzájárulásával mástól beszerzett eszközzel (kódoldóval) - a nyilvánossághoz közvetítő szervezet arra alkalmassá teszi. Az ilyen felhasználásért az eredeti rádió- vagy televízió-szervezet és a kódoldót alkalmazó, nyilvánossághoz közvetítő szervezet egyetemlegesen felel.

(4) A mű sugárzásának minősül az is, ha a sugárzott műsor jeleit a nyilvánossághoz közvetítő szervezet kódolja és a mű zavartalan érzékelése a nyilvánosság tagjai számára csak az e szervezettel kötött külön megállapodás alapján, a tőle vagy a hozzájárulásával mástól beszerzett kódoldóval lehetséges.

(5) Kódolt a sugárzás, ha a műsort hordozó jeleket bármilyen módon átalakítják, hogy a hozzáférést a nyilvánosság valamely szűkebb körére korlátozzák.

(6) Az ismételt sugárzást lehetővé tevő rögzítéshez a szerző külön engedélye szükséges. A felvétel minden egyes felhasználásáért díjazás jár.

(7) Saját műsornak a nyilvánossághoz vezeték útján vagy bármely más hasonló eszközzel vagy módon történő közvetítésére a sugárzásra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

(8) A szerzőnek az is kizárólagos joga, hogy művét - másként, mint sugárzással vagy a (7) bekezdésben szabályozott módon - a nyilvánossághoz közvetítse, és hogy erre másnak engedélyt adjon. E joga kiterjed különösen arra az esetre, amikor a művet vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy teszik a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférést helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

27. § (1) Az írók, a zeneszerzők és a szövegírók képviselőitében - a színpadra szánt irodalmi művek és a zenedrámai művek vagy jeleneteik, illetve keresztmetszeteik, valamint a szakirodalmi művek és a nagyobb terjedelmű nem színpadra szánt szépirodalmi művek (pl. regények) felhasználása kivételével - a már nyilvánosságra hozott művek sugárzásának engedélyezésére és az ennek fejében fizetendő díjak mértékére vonatkozóan az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet köt szerződést a felhasználóval.

(2) Műhold útján történő sugárzás esetén az (1) bekezdés akkor alkalmazható, ha

a) a műsort ugyanaz a rádió- vagy televízió-szervezet egyidejűleg földi sugárzás útján is közvetíti a nyilvánossághoz, és

b) a szerző nem tett a 91. § (2) bekezdésében szabályozott nyilatkozatot.

(3) A zeneszerzők és a szövegírók képviselőitében - a zenedrámai művek vagy jeleneteik, illetve keresztmetszeteik kivételével - a már nyilvánosságra hozott nem színpadi zeneművek és zeneszövegek, valamint az ilyen színpadi zeneművekből vett részletek tekintetében a 26. §-ban szabályozott egyéb - az (1) és a (2) bekezdésben nem említett - felhasználások engedélyezésére és az ennek fejében fizetendő díjak mértékére vonatkozóan az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet köt szerződést a felhasználóval, kivéve, ha a szerző a 91. § (2) bekezdésében szabályozott nyilatkozatot tett.

28. § (1) A szerző kizárólagos joga, hogy a sugárzással nyilvánossághoz közvetített művét sugárzással továbbközvetítse, és hogy erre másnak engedélyt adjon.

(2) A szerzőnek az is kizárólagos joga, hogy a rádió- vagy televízió-szervezet, illetve a saját műsort a nyilvánossághoz vezeték útján vagy másként közvetítő műsorában sugárzott, illetve közvetített művének sugárzással, vezeték útján vagy egyéb módon - az eredetihez képest más szervezet közbeiktatásával - a nyilvánossághoz történő egyidejű, változatlan és csonkítatlan továbbközvetítésére engedélyt adjon.

(3) A jogosultak a (2) bekezdésben meghatározott jogukat csak közös jogkezelés útján gyakorolhatják, díjukról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le. A díjakat az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet állapítja meg a többi jogosult közös jogkezelő szervezeteivel egyetértésben. A továbbközvetítő szervezet a megállapított díjat az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezetnek köteles befizetni.

(4) A befolyt díjnak a költségek levonása után fennmaradó összegéből - ha az érintett közös jogkezelő szervezetek évente március 31-ig másként nem állapodnak meg - tizenhárom százalék a filmgyártókat, tizenkilenc százalék a filmalkotások mozgóképi alkotóit, három százalék a képzőművészeket, az iparművészeket és a fotóművészeti alkotások szerzőit, tizennégy százalék a filmírókat, tizenöt és fél százalék a zeneszerzőket és zeneszöveg-írókat, huszonhat és fél százalék az előadóművészeket, valamint kilenc százalék a hangfelvétel-előállítókat illeti meg.

(5) Az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet a díjakból az általa a felosztást illetően nem képviselt műtípusok szerzőinek és szerzői jogi jogosultjainak, valamint az előadóművészeknek és a hangfelvétel-előállítóknak járó részt a jogosultak közös jogkezelő szervezeteinek utalja át.

(6) A magyar közszolgálati műsorszolgáltató rádió- vagy televízió-szervezet műsorában sugárzott, vezetéken vagy másként közvetített művek továbbközvetítéséért járó díjakat a Műsorszolgáltatási Alapból kell megfizetni; erről az Alap kezelője gondoskodik.

Az átdolgozás joga

29. § A szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve hogy erre másnak engedélyt adjon. Átdolgozás a mű fordítása, színpadi, zenei feldolgozása, filmre való átdolgozása, a filmalkotás átdolgozása és a mű minden más olyan megváltoztatása is, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre.

Munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban létrehozott mű

30. § (1) Eltérő megállapodás hiányában a mű átadásával a vagyoni jogokat a szerző jogutódjaként a munkáltató szerzi meg, ha a mű elkészítése a szerző munkaviszonyból folyó kötelessége.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés alapján megszerzett vagyoni jogok a munkáltató személyében bekövetkezett jogutódlás esetén átszállnak a munkáltató jogutódjára.

(3) A szerzőt megfelelő díjazás illeti meg, ha a munkáltató a felhasználásra másnak engedélyt ad vagy a művel kapcsolatos vagyoni jogokat másra átruházza.

(4) A szerző a munkáltató jogszerzése esetén is jogosult marad arra a díjazásra, amely e törvény alapján a felhasználás jogának átruházását követően is megilleti.

(5) Ha a mű elkészítése a szerzőnek munkaviszonyból folyó kötelessége, a mű átadása a nyilvánosságra hozatalhoz való hozzájárulásnak minősül. A mű visszavonására irányuló szerzői nyilatkozat (11. §) esetén a munkáltató köteles a szerző nevének feltüntetését mellőzni. Ugyancsak mellőzni kell a szerző kérésére nevének feltüntetését akkor is, ha a művön a munkáltató a munkaviszonyból eredő jogaival élve változtat, de a változtatással a szerző nem ért egyet.

(6) A szerző munkaviszonyból folyó kötelessége teljesítéseként megalkotott művel kapcsolatos jognyilatkozatokat írásba kell foglalni.

(7) A munkaviszonyból folyó kötelesség teljesítéseképpen elkészített műre vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell, ha közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló vagy szolgálati viszonyban foglalkoztatott személy, vagy munkaviszony jellegű jogviszony keretében foglalkoztatott szövetkezeti tag alkotta meg a művet.

A védelmi idő

31. § (1) A szerzői jogok a szerző életében és halálától számított hetven éven át részesülnek védelemben.

(2) A hetvenéves védelmi időt a szerző halálát követő év első napjától, szerzőtársak esetében az utoljára elhunyt szerzőtárs halálát követő év első napjától kell számítani.

(3) Ha a szerző személye nem állapítható meg, a védelmi idő a mű első nyilvánosságra hozatalát követő év első napjától számított hetven év. Ha azonban ez alatt az idő alatt a szerző jelentkezik, a védelmi időt a (2) bekezdés szerint kell számítani.

(4) Több részben nyilvánosságra hozott mű esetében az első nyilvánosságra hozatal évét részenként kell számítani.

(5) Az együttesen létrehozott mű védelmi ideje a mű első nyilvánosságra hozatalát követő év első napjától számított hetven év.

(6) A filmalkotás védelmi idejét az utoljára elhunyt szerzőjének halálát követő év első napjától kell számítani.

(7) Ha a védelmi időt nem a szerző, illetve az utoljára elhunyt szerző vagy szerzőtárs halálát követő év első napjától kell számítani, és a művet a létrehozását követő év első napjától számított hetven éven belül nem hozzák nyilvánosságra, a mű a továbbiakban nem részesülhet szerzői jogi védelemben.

32. § A szerző vagyoni jogaihoz igazodó terjedelmű jogi védelem illeti meg azt, aki a védelmi idő vagy a 31. § (7) bekezdésében meghatározott időtartam lejártát követően jogszerűen nyilvánosságra hoz valamely korábban még nyilvánosságra nem hozott művet. E védelem időtartama az első nyilvánosságra hozatalt követő év első napjától számított huszonöt év.

IV. Fejezet

A SZABAD FELHASZNÁLÁS ÉS A SZERZŐI JOG MÁS KORLÁTJAI

Általános szabályok

33. § (1) A szabad felhasználás körében a felhasználás díjtalan, és ahhoz a szerző engedélye nem szükséges. Csak a nyilvánosságra hozott művek használhatók fel szabadon e törvény rendelkezéseinek megfelelően.

(2) A felhasználás a szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezések alapján is csak annyiban megengedett, illetve díjtalan, amennyiben nem sérelmes a mű rendes felhasználására és indokolatlanul nem károsítja a szerző jogos érdekeit, továbbá amennyiben megfelel a tisztesség követelményeinek és nem irányul a szabad felhasználás rendeltetésével össze nem férő célra.

(3) A szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezéseket nem lehet kiterjesztően értelmezni.

(4) E fejezet rendelkezéseinek alkalmazása szempontjából az iskolai oktatás célját szolgálja a felhasználás, ha az az óvodai nevelésben, az általános iskolai, középiskolai, szakmunkásképző iskolai, szakiskolai oktatásban, az alapfokú művészetoktatásban vagy a felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőfokú oktatásban a tantervnek, illetve a képzési követelményeknek megfelelően valósul meg.

A szabad felhasználás esetei

34. § (1) A mű részletét - az átvévő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven - a forrás, valamint az ott megjelölt szerző megnevezésével bárki idézheti.

(2) Nyilvánosságra hozott irodalmi vagy zenei mű részlete, vagy kisebb terjedelmű ilyen önálló mű szemléltetés érdekében iskolai oktatási célra, valamint tudományos kutatás céljára a forrás és az ott megjelölt szerző megnevezésével a cél által indokolt terjedelemben átvethető, feltéve, hogy az átvévő művet nem használják fel üzletszerűen. Átvételnek minősül a mű olyan mértékű felhasználása más műben, amely az idézést meghaladja.

(3) A (2) bekezdésben említett átvévő mű nem üzletszerű többszörözéséhez és terjesztéséhez nem szükséges a szerző engedélye, ha az ilyen átvévő művet az irányadó jogszabályoknak megfelelően tankönyvvé vagy segédkönyvvé nyilvánítják, és a címdoldalon az iskolai célt feltüntetik.

35. § (1) Természetes személy magáncélra a műről másolatot készíthet, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja. E rendelkezés nem vonatkozik az építészeti műre, a műszaki létesítményre, a szoftverre és a számítástechnikai eszközzel működtetett adatbázisra, valamint a mű nyilvános előadásának kép- vagy hanghordozóra való rögzítésére. Kotta reprográfiával [21. § (1) bek.] magáncélra és a (4) bekezdés *b*)-*d*) pontjában szabályozott esetekben sem többszörözhető.

(2) Teljes könyv, továbbá a folyóirat vagy a napilap egésze magáncélra is csak kézírással vagy írógéppel másolható.

(3) Nem minősül szabad felhasználásnak - függetlenül attól, hogy magáncélra történik-e -, ha a műről más személlyel készíttetnek másolatot számítógépen, illetve elektronikus adathordozóra.

(4) Nyilvános szolgáltatásokat nyújtó könyvtár, iskolai oktatás célját szolgáló [33. § (4) bek.] intézmény, muzeális intézmény, levéltár, valamint kép- és hangarchívum - vállalkozási tevékenységen kívüli - belső intézményi célra a célnak megfelelő módon és mértékben készíthet a műről másolatot, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja, és

a) tudományos kutatáshoz szükséges,

b) saját példányról archiválásként tudományos célra vagy a nyilvános könyvtári ellátás céljára készül,

c) megjelent mű kisebb részéről, illetve újság- vagy folyóirat cikkről készül, vagy

d) külön törvény azt kivételes esetben, meghatározott feltételekkel megengedi.

(5) Könyvként kiadott mű egyes részei, valamint újság- és folyóiratcikkek az iskolai oktatás céljára egy-egy iskolai osztály létszámának megfelelő, illetve a köz- és felsőoktatási vizsgákhoz szükséges példányszámban többszörözhetők.

(6) Szabad felhasználás a mű járulékos vagy közbenső - a felhasználásra irányuló műszaki folyamat elválaszthatatlan és lényeges részét képező, önálló gazdasági jelentőség nélküli - időleges többszörözése, ha kizárólag az a célja, hogy lehetővé tegye

a) az átvitelt harmadik személyek között hálózaton, köztes szolgáltató által, vagy

b) a műnek a szerző által engedélyezett, illetve e törvény rendelkezései alapján megengedett felhasználását.

(7) Szabad felhasználás a saját műsorának sugárzásához jogszerűen felhasználható műről a rádió- vagy televízió-szervezet által saját eszközeivel készített ideiglenes rögzítés. Ha a sugárzás engedélyezésére kötött szerződés másként nem rendelkezik, e rögzítést a rögzítés elkészítésének időpontjától számított három hónapon belül meg kell semmisíteni, illetve törölni kell. E rögzítések közül azonban azok a - külön törvényben meghatározott - rögzítések, amelyeknek rendkívüli dokumentációs értéke van, közgyűjteménynek minősülő kép-, illetve hangarchívumban korlátlan ideig megőrizhetők.

(8) Az (1), a (4) és az (5), valamint a (7) bekezdésben szabályozott szabad felhasználási esetek nem érintik a 20-22. §-okban foglaltak alkalmazását.

36. § (1) Nyilvánosan tartott előadások és más hasonló művek részletei, valamint politikai beszédek tájékoztatás céljára - a cél által indokolt terjedelemben - szabadon felhasználhatók. Ilyen felhasználás esetén a forrást - a szerző nevével együtt - fel kell tüntetni, hacsak ez lehetetlennek nem bizonyul. Az említett művek gyűjteményes kiadásához a szerző engedélye szükséges.

(2) Napi eseményekhez kapcsolódó, időszerű gazdasági vagy politikai témákról megjelentetett cikkek vagy e témákról sugárzott művek a sajtóban szabadon többszörözhetők, nyilvánossághoz közvetíthetők - ideértve a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételt [26. § (8) bek.] is -, feltéve, hogy a szerző nem tett az ilyen felhasználást megtiltó nyilatkozatot. Ilyen felhasználás esetén a forrást - a szerző nevével együtt - fel kell tüntetni.

(3) A televíziós műsorszolgáltatásban bármely képzőművészeti, fotóművészeti, építészeti, iparművészeti vagy ipari tervezőművészeti alkotás díszletként szabadon felhasználható. Ilyen felhasználás esetén a szerző nevének feltüntetése sem kötelező.

(4) A díszlet és jelmez céljára készült műveknek a televíziós műsorszolgáltatásban való felhasználásához a szerző engedélye és nevének feltüntetése szükséges.

37. § Egyes művek az időszerű, napi eseményekről való tájékoztatás céljára - a cél által indokolt terjedelemben - szabadon felhasználhatók. Ilyen felhasználás esetén a forrást - a szerző nevével együtt - fel kell tüntetni, hacsak ez lehetetlennek nem bizonyul.

38. § (1) Ha az előadás jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja, és a közreműködők sem részesülnek díjazásban, a művek előadhatók a következő esetekben:

a) színpadi mű esetében műkedvelő művészeti csoportok előadásán, kiadott szöveg vagy jogosan használt kézirat alapján, feltéve, hogy ez nem ütközik nemzetközi szerződésbe,

b) iskolai oktatás céljára és iskolai ünnepélyeken,

c) szociális és időskori gondozás keretében,

d) nemzeti ünnepeken tartott ünnepségeken,

e) egyházak vallási szertartásain és egyházi ünnepségein,

f) magánhasználatra, valamint alkalomszerűen tartott zártkörű összejövetelen.

(2) Jövedelemfokozás célját szolgálja a felhasználás, ha alkalmas arra, hogy a felhasználó (pl. üzlet, szórakozóhely) vevőkörét vagy látogatottságát növelje, vagy pedig, ha az üzlethelyiséget látogató vendégek vagy más fogyasztók szórakoztatását szolgálja. Jövedelemszerzésnek minősül különösen a belépődíj szedése, akkor is, ha egyéb elnevezés alatt történik. Díjazásnak minősül a fellépéssel kapcsolatban ténylegesen felmerült és indokolt költségeket meghaladó térítés is.

(3) Nem minősül iskolai oktatási célú előadásnak az iskolai táncmulatság.

(4) Zártkörű a gazdálkodó szervezetek, továbbá a gazdálkodó szervezetnek nem minősülő jogi személyek által kizárólag tagjaik, tisztségviselőik, munkavállalóik részére rendezett összejövetel is.

(5) A felhasználásra vonatkozó eltérő megállapodás hiányában a nyilvános szolgáltatásokat nyújtó könyvtárak, iskolai oktatás célját szolgáló [33. § (4) bek.] intézmények, muzeális intézmények, levéltárak, valamint kép- és hangarchívumok gyűjteményeinek részét képező művek az ilyen intézmények helyiségeiben ezzel a céllal üzembe állított számítógépes terminálok képernyőjén tudományos kutatás vagy egyéni tanulás céljára a nyilvánosság egyes tagjai számára szabadon megjeleníthetők, és ennek érdekében - külön jogszabályban meghatározott módon és feltételekkel - a nyilvánosság említett tagjaihoz szabadon közvetíthetők, ideértve a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételt is, feltéve, hogy az ilyen felhasználás jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja.

39. § A nyilvános szolgáltatásokat nyújtó könyvtárak a mű egyes példányait szabadon haszonkölcsönbe adhatják. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a szoftverre és a számítástechnikai eszközökkel működtetett adatbázisra.

40. § A szabad felhasználás körében többszörözött példányok - a könyvtárközi kölcsönzés kivételével - nem terjeszthetők a szerző engedélye nélkül.

41. § (1) A mű nem üzletszerű felhasználása a szabad felhasználás körébe tartozik, ha az kizárólag a fogyatékos személyek - fogyatékosságukkal közvetlenül összefüggő - igényeinek kielégítését szolgálja, és nem haladja meg a cél által indokolt mértéket.

(2) Bírósági, továbbá államigazgatási vagy más hatósági eljárásban a mű bizonyítás céljára, a célnak megfelelő módon és mértékben felhasználható.

V. Fejezet

A FELHASZNÁLÁSI SZERZŐDÉSEK

A felhasználási szerződések általános szabályai

42. § (1) Felhasználási szerződés alapján a szerző engedélyt ad művének a felhasználására, a felhasználó pedig köteles ennek fejében díjat fizetni.

(2) A felhasználási szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg. A felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény vagy más jogszabály az eltérést nem tiltja.

(3) Ha a felhasználási szerződés tartalma nem állapítható meg egyértelműen, a szerző számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

43. § (1) A felhasználási szerződés csak kifejezett kikötés esetén ad kizárólagos jogot. Kizárólagos felhasználási engedély alapján csak a jogszerző használhatja fel a művet, a szerző további felhasználási engedélyt nem adhat, és maga is csak akkor marad jogosult a mű felhasználására, ha ezt a szerződésben kikötötték.

(2) A kizárólagos felhasználási engedélyt tartalmazó szerződés megkötése előtt adott nem kizárólagos felhasználási engedély fennmarad, kivéve, ha a szerző és a felhasználásra nem kizárólagos jogot szerző felhasználó közötti szerződés eltérően rendelkezik.

(3) A felhasználási engedély korlátozható valamely területre, időtartamra, felhasználási módra és a felhasználás meghatározott mértékére.

(4) Jogszabály vagy a szerződés eltérő rendelkezése hiányában a felhasználási engedély a Magyar Köztársaság területére terjed ki és időtartama a szerződés tárgyát képező műhöz hasonló művek felhasználására kötött szerződések szokásos időtartamához igazodik.

(5) Ha a szerződés nem jelöli meg azokat a felhasználási módokat, amelyekre az engedély vonatkozik, illetve nem határozza meg a felhasználás megengedett mértékét, az engedély a szerződés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges felhasználási módra és mértékre korlátozódik.

44. § (1) Semmis a felhasználási szerződésnek az a kikötése, amellyel a szerző meghatározatlan számú jövőbeli művének felhasználására ad engedélyt.

(2) A szerződés megkötésekor ismeretlen felhasználási módra vonatkozó felhasználási engedély érvényesen nem adható. A felhasználásnak a szerződés megkötését követően kialakuló módszere nem tekinthető a szerződés megkötésekor még ismeretlen felhasználási módnak pusztán azért, mert a korábban is ismert felhasználási mód megvalósítását hatékonyabban, kedvezőbb feltételekkel vagy jobb minőségben teszi lehetővé.

45. § (1) A felhasználási szerződést - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - írásba kell foglalni.

(2) Nem kötelező a szerződés írásba foglalása napilapban vagy folyóiratban történő közzétételre kötött szerződés esetén.

(3) Ha a 26. § (8) bekezdésében szabályozott módon történő nyilvánossághoz közvetítést maga a szerző gyakorolja, a felhasználási szerződést írásba foglaltnak kell tekinteni, ha a műre a szerző elektronikus úton kötött és rögzített szerződéssel enged további felhasználást.

46. § (1) A felhasználó az engedélyt harmadik személyre csak akkor ruházhatja át, illetve csak akkor adhat harmadik személynek további engedélyt a mű felhasználására, ha azt a szerző kifejezetten megengedte.

(2) A felhasználási engedély a felhasználó gazdálkodó szervezet megszűnése vagy szervezeti egységének kiválása esetén a szerző beleegyezése nélkül átszáll a jogutódra.

(3) Ha a felhasználó a szerző beleegyezése nélkül ruházza át a jogait, illetve ad további felhasználási engedélyt, vagy ha a felhasználási engedély a szerző beleegyezése nélkül száll át, a felhasználó és a jogszerző egyetemlegesen felelnek a felhasználási szerződés teljesítéséért.

47. § (1) A felhasználási engedély csak kifejezett kikötés esetén terjed ki a mű átdolgozására.

(2) A mű többszörözésére adott engedély csak kifejezett kikötés esetén ad a felhasználónak jogot arra, hogy a művet kép- vagy hangfelvételen rögzítse, illetve, hogy azt számítógéppel vagy elektronikus adathordozóra másolja.

(3) A mű terjesztésére adott engedély csak kifejezett kikötés esetén ad a felhasználónak jogot arra, hogy a műpéldányokat forgalomba hozatal céljából behozza az országba.

(4) A mű többszörözésére adott engedély - kétség esetén - kiterjed a többszörözött műpéldányok terjesztésére is. Ez nem vonatkozik a műpéldányoknak az országba forgalomba hozatal céljából történő behozatalára.

48. § A polgári jog általános szabályai szerint a bíróság akkor is módosíthatja a felhasználási szerződést, ha az a szerzőnek a felhasználás eredményéből való arányos részesedéshez fűződő lényeges jogos érdekét azért sérti, mert a mű felhasználása iránti igénynek a szerződéskötést követően bekövetkezett jelentős növekedése miatt feltűnően nagyra válik a felek szolgáltatásai közötti értékkülönbség.

49. § (1) A jövőben megalkotandó műre vonatkozó szerződés alapján átadott mű elfogadásáról a felhasználó a mű átadásától számított két hónapon belül köteles nyilatkozni. Ha a művet a felhasználó kijavításra visszaadta, a határidő a kijavított mű átadásától számít. Ha a felhasználó az elfogadásra nyitva álló határidőn belül nem nyilatkozik, a művet elfogadottnak kell tekinteni.

(2) Ha a szerződés jövőben megalkotandó műre szól, a felhasználó jogosult az elkészült művet indokolt esetben - megfelelő határidő tűzésével - a szerzőnek kijavítás végett ismételtén is visszaadni.

(3) Ha a szerző a kijavítást alapos ok nélkül megtagadja vagy határidőre nem végzi el, a felhasználó a szerződéstől díjfizetés kötelezettsége nélkül elállhat.

(4) Ha a mű javítás után sem alkalmas a felhasználásra, a szerzőt csak mérsékelt díjazás illeti meg.

50. § Ha a szerző a mű felhasználásához hozzájárult, a felhasználáshoz elengedhetetlen vagy nyilvánvalóan szükséges, a mű lényegét nem érintő változtatásokat köteles végrehajtani. Ha e kötelezettségének nem tesz eleget, vagy nem tud eleget tenni, a felhasználó a változtatásokat hozzájárulása nélkül is végrehajthatja.

51. § (1) A szerző felmondhatja a kizárólagos felhasználási engedélyt tartalmazó szerződést, ha

a) a felhasználó nem kezdi meg a mű felhasználását a szerződésben meghatározott vagy - ennek hiányában - az adott helyzetben általában elvárható időn belül; vagy

b) a felhasználó a szerzővel megszerzett jogait nyilvánvalóan a szerződés céljának megvalósítására alkalmatlan módon vagy nem rendeltetésszerűen gyakorolja.

(2) Ha a felhasználási szerződést határozatlan vagy öt évnél hosszabb időtartamra kötötték, a szerző az (1) bekezdésben szabályozott felmondási jogát csak a szerződés megkötésétől számított két év eltelte után gyakorolhatja.

(3) A felmondás jogát a szerző csak azt követően gyakorolhatja, hogy a teljesítésre a felhasználónak megfelelő határidőt szabott és az eredménytelenül telt el.

(4) Az (1) bekezdésben szabályozott felmondási jogáról a szerző előzetesen nem mondhat le; gyakorlását szerződéssel csak a szerződéskötést vagy - ha ez a későbbi - a mű átadását követő legfeljebb ötéves időtartamra lehet kizárni.

(5) Felmondás helyett a szerző - a felhasználásért fizetendő díj arányos csökkentése mellett - megszüntetheti az engedély kizárólagosságát.

52. § (1) Ha a felhasználási szerződést jövőben megalkotandó művekre úgy kötik meg, hogy a jövőbeli műveket csak fajtájuk vagy jellegük szerint jelölik meg, a szerződés megkötésétől számított öt év elteltével és azt követően újabb öt-öt év elteltével bármelyik fél hat hónappal felmondhatja a szerződést.

(2) A szerző az (1) bekezdésben szabályozott felmondási jogról előzetesen nem mondhat le.

53. § (1) Ha a szerző alapos okból visszavonja a mű nyilvánosságra hozatalához adott engedélyét vagy a már nyilvánosságra hozott művének további felhasználását ilyen okból megtiltja, a felhasználási szerződést felmondhatja.

(2) A felmondási jog gyakorlásának feltétele, hogy a szerző adjon biztosítékot a nyilatkozat időpontjáig felmerült kár megtérítésére.

(3) Ha a felhasználási szerződésnek az (1) bekezdésben szabályozott okból történő felmondását követően a szerző ismét hozzá kíván járulni a mű nyilvánosságra hozatalához vagy további felhasználásához, a korábbi felhasználót előfelhasználói jog illeti meg.

(4) Az előfelhasználási jogra az elővásárlási jogra irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

54. § A felhasználási szerződés a jövőre nézve megszűnik a szerződésben megállapított idő elteltével vagy a szerződésben meghatározott körülmények bekövetkeztével, valamint akkor is, ha a védelmi idő eltelt.

55. § A felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell a szerzői vagyoni jogok átruházására irányuló szerződésekre, valamint az előadóművészi teljesítmények felhasználására vonatkozó szerződésekre is.

Kiadói szerződés

56. § (1) Kiadói szerződés alapján a szerző köteles a művet a kiadó rendelkezésére bocsátani, a kiadó pedig jogosult azt kiadni, valamint forgalomba hozni és köteles a szerzőnek díjat fizetni.

(2) A kiadás joga - kétség esetén - a mű magyar nyelvű kiadására vonatkozik. A szerződés alapján gyakorolható kiadási jog - a gyűjtemények, valamint a napilapok és folyóiratok számára készült művek kivételével - kizárólagos.

57. § (1) Irodalmi mű kiadásánál képek alkalmazásához a szerző beleegyezése szükséges.

(2) Ha a szerző beleegyezett abba, hogy művét képek alkalmazásával (illusztrációkkal) adják ki, az egyes képek felhasználásához való hozzájárulását csak alapos okból tagadhatja meg.

MÁSODIK RÉSZ

EGYES MŰFAJOKRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

VI. Fejezet

A SZÁMÍTÓGÉPI PROGRAMALKOTÁS (SZOFTVER)

58. § (1) Az 1. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezést alkalmazni kell a szoftver csatlakozó felületének alapját képező ötletre, elvre, elgondolásra, eljárásra, működési módszerre vagy matematikai műveletre is.

(2) A 4. § (2) bekezdésében foglaltakat alkalmazni kell a szoftvernek az eredeti programnyelvétől eltérő programnyelvre történő átírására is.

(3) A szoftverre vonatkozó vagyoni jogok átruházhatók.

(4) A szerző munkaviszonyból folyó kötelessége teljesítéseként elkészített szoftverre a 30. § (3)-(4) bekezdésében foglalt rendelkezések nem vonatkoznak.

59. § (1) Eltérő megállapodás hiányában a szerző kizárólagos joga nem terjed ki a többszörözésre, az átdolgozásra, a feldolgozásra, a fordításra, a szoftver bármely más módosítására - ideértve a hiba kijavítását is -, valamint ezek eredményének többszörözésére annyiban, amennyiben e felhasználási cselekményeket a szoftvert jogszerűen megszerző személy a szoftver rendeltetésével összhangban végzi.

(2) A felhasználási szerződésben sem zárható ki, hogy a felhasználó egy biztonsági másolatot készíthessen a szoftverről, ha az a felhasználáshoz szükséges.

(3) Aki a szoftver valamely példányának felhasználására jogosult, a szerző engedélye nélkül is megfigyelheti és tanulmányozhatja a szoftver működését, továbbá kipróbálhatja a szoftvert annak betáplálása, képernyőn való megjelenítése, futtatása, továbbítása vagy tárolása során abból a célból, hogy a szoftver valamely elemének alapjául szolgáló elgondolást vagy elvet megismerje.

60. § (1) A szerző engedélye nem szükséges a kód olyan többszörözéséhez vagy fordításához, amely elengedhetetlen az önállóan megalkotott szoftvernek más szoftverekkel való együttes működtetéséhez szükséges információ megszerzése érdekében, feltéve, hogy

a) e felhasználási cselekményeket a jogszerű felhasználó vagy a szoftver példányának felhasználására jogosult más személy, vagy az ő megbízottjuk végzi;

b) az együttes működtetéshez szükséges információ az a) pontban említett személyek számára nem vált könnyen hozzáférhetővé;

c) e felhasználási cselekmények a szoftvernek azokra a részeire korlátozódnak, amelyek az együttes működtetés biztosításához szükségesek.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazása útján megszerzett információ

a) nem használható fel az önállóan megalkotott szoftverrel való együttes működtetésen kívüli célra;

b) mással nem közölhető, kivéve, ha az önállóan megalkotott szoftverrel való együttes működtetés ezt szükségessé teszi;

c) nem használható fel a kifejezési formájában lényegében hasonló másik szoftver kifejlesztéséhez, előállításához és forgalomba hozatalához, sem pedig a szerzői jog megsértésével járó bármely más cselekményhez.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben szabályozott cselekményekre a 33. § (2) bekezdését értelemszerűen alkalmazni kell.

(4) A 34. § (2) bekezdése és a 38. § (1) bekezdése a szoftverre nem alkalmazható. A 49. § (1) bekezdésében szabályozott határidő szoftver esetében négy hónap.

(5) Nem kötelező a szoftver felhasználására vonatkozó szerződés írásba foglalása a szoftver műpéldányának a kereskedelmi forgalomban történő megszerzése esetén.

VII. Fejezet

ADATBÁZIS

60/A. § (1) E törvény alkalmazásában adatbázis: önálló művek, adatok vagy egyéb tartalmi elemek valamely rendszer vagy módszer szerint elrendezett gyűjteménye, amelynek tartalmi elemeihez - számítástechnikai eszközökkel vagy bármely más módon - egyedileg hozzá lehet férni.

(2) Az adatbázisra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell az adatbázis működtetéséhez, illetve tartalmának megismeréséhez szükséges dokumentációra is.

(3) Az adatbázisra vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a számítástechnikai eszközökkel hozzáférhető tartalmú adatbázis előállításához vagy működtetéséhez felhasznált szoftverre.

61. § (1) Szerzői jogi védelemben részesül a gyűjteményes műnek (7. §) minősülő adatbázis.

(2) Az adatbázisra vonatkozó vagyoni jogok átruházhatók.

(3) A szerző munkaviszonyból folyó kötelessége teljesítéseként összeállított adatbázisra a 30. § (3)-(4) bekezdésében foglalt rendelkezések nem vonatkoznak.

62. § (1) Nem szükséges a szerző engedélye ahhoz, hogy a - gyűjteményes műnek minősülő - adatbázist jogszerűen felhasználó személy az adatbázis tartalmához való hozzáféréshez és az adatbázis tartalmának rendeltetésszerű felhasználásához szükséges cselekményeket elvégezze.

(2) Ha csak az adatbázis valamely részének felhasználására szereztek jogot, az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést az adatbázis e részére kell alkalmazni.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben szabályozott cselekményekre a 33. § (2) bekezdését értelemszerűen alkalmazni kell.

(4) Semmis a felhasználási szerződésnek az a kikötése, amely eltér az (1) és a (2) bekezdésben foglaltaktól.

(5) Nem kötelező az adatbázis felhasználására vonatkozó szerződés írásba foglalása az adatbázis műpéldányának a kereskedelmi forgalomban történő megszerzése esetén.

VIII. Fejezet

A REKLÁMOZÁS CÉLJÁRA MEGRENDELTE MŰ

63. § (1) A reklámozás céljára megrendelt műre vonatkozó vagyoni jogok a felhasználóra átruházhatók.

(2) E vagyoni jogok átruházására irányuló szerződés létrejötte szempontjából lényeges kérdésnek minősül különösen a felhasználás módja, mértéke, földrajzi területe, időtartama, a reklám hordozójának meghatározása, valamint a szerzőnek járó díjazás.

(3) E művekre a közös jogkezelés nem terjed ki.

(4) Előzetesen meglévő műnek reklámozás céljára történő felhasználása esetén a szerző és a felhasználó megállapodhatnak abban, hogy a művet - kizárólag az (1)-(3) bekezdésben foglaltak alkalmazása és a reklámozásban történő felhasználás szempontjából - reklámozás céljára megrendelt műnek tekintik. E megállapodás a közös jogkezelő szervezettel (85-93. §) szemben csak akkor válik hatályossá, ha arról a szerző a szervezetet írásban értesíti.

IX. Fejezet

FILMALKOTÁSOK ÉS MÁS AUDIOVIZUÁLIS MŰVEK

Általános szabályok

64. § (1) Filmalkotás az olyan mű, amelyet meghatározott sorrendbe állított mozgóképek hang nélküli vagy hanggal összekapcsolt sorozatával fejeznek ki, függetlenül attól, hogy azt milyen hordozón rögzítették. Filmalkotásnak minősül különösen a filmszínházi vetítésre készült játékfilm, a televíziós film, a reklám- és a dokumentumfilm, valamint az animációs és az ismeretterjesztő film.

(2) A filmalkotás szerzői a film céljára készült irodalmi és zeneművek szerzői, a film rendezője és mindazok, akik a film egészének kialakításához szintén alkotó módon járultak hozzá. E rendelkezés nem érinti a filmben felhasznált egyéb művek szerzőinek e törvényben biztosított jogait.

(3) A film előállítója (a továbbiakban: előállító) az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki vagy amely saját nevében kezdeményezi és megszervezi a film megvalósítását, gondoskodva ennek anyagi és egyéb feltételeiről.

65. § (1) A filmalkotás akkor befejezett, ha végleges változatát a szerzők és az előállító ilyenként elfogadják. Ezt követően a végleges változatot egyik fél sem változtathatja meg egyoldalúan.

(2) A befejezett film hozzáadással, elhagyással vagy kicseréléssel való módosításához vagy bármilyen más megváltoztatásához a szerzők és az előállító engedélye szükséges.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben szabályozott jogok gyakorlásakor - a szerzők közötti eltérő megállapodás hiányában - a rendező képviseli a többi szerzőt.

(4) Az előállító - az (1)-(2) bekezdésben szabályozott jogok kivételével - a szerzők személyéhez fűződő jogainak a védelmében is felléphet.

(5) A filmalkotásokra nem alkalmazhatók a munkaviszonyból folyó kötelesség teljesítéseként megalkotott művekre vonatkozó általános szabályok (30. §).

A megfilmesítési szerződés

66. § (1) A filmalkotás létrehozására kötött szerződés (a továbbiakban: megfilmesítési szerződés) alapján a szerző - kivéve a szöveges vagy a szöveg nélküli zenemű szerzőjét - ellenkező kikötés hiányában átruházza az előállítóra a filmalkotás felhasználására és a felhasználás engedélyezésére való jogot.

(2) A felhasználás jogának átruházása nem terjedhet ki a 20. §-ban, a 23. § (6) bekezdésében és a 28. §-ban szabályozott vagyoni jogokra.

(3) A szerzőt minden egyes felhasználási mód tekintetében külön-külön díjazás illeti meg. A felhasználáshoz kapcsolódó bevételnek minősül az a támogatás is, amelyet az előállító a film megvalósításához kap. A díj megfizetésére az előállító köteles.

(4) Az előállító a szerződés alapján öt megillető jogokat más - akár belföldi, akár külföldi - természetes vagy jogi személlyel együttesen is gyakorolhatja.

(5) Az előállító évente legalább egyszer köteles a filmalkotás felhasználásához kapcsolódó bevételeiről a szerzőnek felhasználási módonként írásban elszámolni.

(6) Ha az előállító a mű elfogadásától számított négy éven belül a megfilmesítést nem kezdi meg, vagy megkezdi ugyan, de ésszerű határidőre nem fejezi be, a szerző felmondhatja a szerződést és arányos díj megfizetését követelheti. A szerzőt ilyen esetben a felvett előleg megilleti, a művel pedig szabadon rendelkezik.

(7) Ha a szerződést a film céljára jövőben megalkotandó műre kötik meg, az előállító köteles a mű átvételétől számított hat hónapon belül a szerzőt írásban értesíteni arról, hogy a művet elfogadja-e vagy annak kijavítását igényli. A mű kijavításra való visszaadása esetén a kijavítás elvégzésére megfelelő határidőt kell tűzni. A kijavított mű elfogadásáról az átvételtől számított három hónapon belül köteles az előállító nyilatkozni. A mű, illetőleg a kijavított mű elfogadására vonatkozó nyilatkozattételi kötelezettség elmulasztása esetén a művet elfogadottnak kell tekinteni.

(8) A szerző az előállítás befejezésétől számított tíz éven belül ugyanarra a műre csak az előállító hozzájárulásával köthet újabb megfilmesítési szerződést. Ez a korlátozás kiterjed a rajz- vagy bábfilmekben szereplő jellegzetes alakra, valamint - a felek megállapodása esetén - a szerzőnek a film céljára készített és felhasznált művével azonos témájú másik művére is.

X. Fejezet

KÉPZŐMŰVÉSZETI, FOTÓMŰVÉSZETI, ÉPÍTÉSZETI, IPARMŰVÉSZETI ÉS IPARI TERVEZŐMŰVÉSZETI ALKOTÁSOK, MŰSZAKI LÉTESÍTMÉNYEK TERVEI

Személyhez fűződő jogok

67. § (1) A mű jogosulatlan megváltoztatásának minősül az építészeti alkotás vagy a műszaki létesítmény tervének a szerző hozzájárulása nélkül történő olyan megváltoztatása, amely a külső megjelenést vagy a rendeltetésszerű használatot befolyásolja.

(2) A tervezőnek joga van meghatározni, hogy az épületen vagy a műszaki létesítményen a nevét és a tervezés idejét hol és hogyan tüntessék fel. E jogát azonban csak a tulajdonos, illetve a használó vagy az üzemeltető jogainak és törvényes érdekeinek indokolatlan vagy aránytalan sérelme nélkül gyakorolhatja.

(3) A szerző nevét abban az esetben kell a látképen feltüntetni, ha azon egy meghatározott képzőművészeti, építészeti, iparművészeti vagy ipari tervezőművészeti alkotás, vagy műszaki létesítmény bemutatása szerepel. Ilyen alkotások tudományos ismeretterjesztő előadás, illetőleg iskolai oktatás céljára [33. § (4) bek.] történő felhasználásakor ugyancsak meg kell jelölni a szerzőt.

(4) Építészeti vagy műszaki alkotás tervének változatlan újabb felhasználása esetén csak az eredeti terv szerzőjét kell feltüntetni.

(5) A 34. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés képzőművészeti, fotóművészeti és iparművészeti alkotások felhasználására nem alkalmazható.

(6) A mű használója köteles tűrni, hogy a művet az arra jogosultak bemutassák és arról felvételeket készítsenek, ha ez méltányos érdekeit nem sérti.

A szabad felhasználás esetei

68. § (1) A szabadban, nyilvános helyen, állandó jelleggel felállított képzőművészeti, építészeti és iparművészeti alkotás látképe a szerző hozzájárulása és díjazás nélkül elkészíthető és felhasználható.

(2) Tudományos ismeretterjesztő előadás, továbbá iskolai oktatás céljára [33. § (4) bek.] képzőművészeti, építészeti, iparművészeti és ipari tervezőművészeti alkotás képe, valamint a fotóművészeti alkotás a szerző hozzájárulása és díjazás nélkül felhasználható.

A kiállítás joga

69. § (1) A képzőművészeti, fotóművészeti, iparművészeti és ipari tervezőművészeti alkotás tulajdonosa köteles a művet a szerzői jog gyakorlása végett időlegesen a szerző rendelkezésére bocsátani, ha ez méltányos érdekét nem sérti.

(2) Képzőművészeti, fotóművészeti, építészeti és iparművészeti alkotás kiállításához a szerző beleegyezése szükséges. A közgyűjteményben őrzött mű kiállításához nincs szükség a szerző beleegyezésére és azért a szerzőt díjazás sem illeti meg.

(3) A mű kiállítása esetén a szerző nevét fel kell tüntetni.

A követő jog

70. § (1) Eredeti műalkotás tulajdonjogának műkereskedő közreműködésével történő visszatérő átruházásakor szerzői díjat kell fizetni. E rendelkezést csak a műalkotás tulajdonjogának első - a szerző részéről történő - átruházását követően kell alkalmazni. E díjazásról nem lehet lemondani.

(2) E § alkalmazásában eredeti műalkotás a képzőművészeti alkotás (pl. kép, kollázs, festmény, rajz, metszet, nyomat, litográfia, szobrászati alkotás), az iparművészeti alkotás (pl. falikárpit, kerámia, üveg tárgy) és a fotóművészeti alkotás, feltéve, hogy azt maga a szerző készítette, vagy olyan másolat, amely eredetinek minősül. Eredetinek minősül a másolat, ha korlátozott számban a szerző maga készítette, vagy az ő irányításával készült. A sorszámmal, a szerző kézjeggyel ellátott, vagy más alkalmas módon a szerző által megjelölt műpéldányt ilyen másolatnak kell tekinteni.

(3) E § alkalmazásában műkereskedőnek minősül a műalkotásokat forgalmazó természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság.

(4) A szerzői díj mértéke a műalkotás - adót és más köztartozást (pl. kulturális járulékot) nem tartalmazó - pénzben kifejezett vagy kifejezhető ellenértékének (a továbbiakban: vételárának)

a) 5 százaléka a vételárnak az 50 000 eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó részében;

b) 3 százaléka a vételárnak az 50 000,01 és 200 000 eurónak megfelelő forintösszeg közötti részében;

c) 1 százaléka a vételárnak a 200 000,01 és 350 000 eurónak megfelelő forintösszeg közötti részében;

d) 0,5 százaléka a vételárnak a 350 000,01 és 500 000 eurónak megfelelő forintösszeg közötti részében;

e) 0,25 százaléka a vételárnak az 500 000 eurónak megfelelő forintösszeg feletti részében.

(5) A díj mértéke nem haladhatja meg a 12 500 eurónak megfelelő forintösszeget.

(6) A díjfizetési kötelezettség nem terjed ki az (1) bekezdésben szabályozott átruházásra, ha az adót és más köztartozást (pl. kulturális járulékot) nem tartalmazó vételár nem haladja meg az 5000 forintot.

(7) A forintösszeg számításánál a Magyar Nemzeti Banknak a szerződéskötés szerinti naptári negyedév első napján érvényes hivatalos devizaárfolyama irányadó.

(8) Ha muzeális intézmény nem műkereskedőtől szerzi meg az eredeti műalkotás tulajdonjogát, az (1) bekezdésben meghatározott szerzői díjat nem kell megfizetni, feltéve, hogy a muzeális intézmény működése jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja.

- (9) A szerzői díjat a műkereskedő fizeti meg a képzőművészeti és iparművészeti alkotásokra vonatkozó szerzői jogok közös kezelését végző szervezetnek. Ha a tulajdonjog átruházását eredményező ügyletben több műkereskedő működik közre, a műkereskedők a díj megfizetéséért egyetemlegesen felelnek. Ilyen esetben egymás között a kötelezettség a műkereskedők közül - ha eltérően nem állapodnak meg - az eladót terheli. Ha az ügyletben közreműködő műkereskedők közül egyik sem vesz részt eladóként az átruházásban, eltérő megállapodás hiányában a kötelezettség közülük a vevőt terheli.
- (10) A műkereskedő a szerzői díjat negyedévenként, a negyedévet követő hónap 20. napjáig köteles megfizetni az adott negyedévben megkötött szerződések után a képzőművészeti és iparművészeti alkotásokra vonatkozó szerzői jogok közös kezelését végző szervezetnek. A szerzői díj megfizetésekor közölni kell a szerző nevét, hacsak az nem bizonyul lehetetlennek, valamint a mű címét, művenként a vételárat és a díj összegét. A közös jogkezelő szervezet a hozzá befolyt szerzői díjat az alkotás szerzőjének vagy jogutódjának fizeti ki.
- (11) A közös jogkezelő szervezet a műkereskedőtől az (1) bekezdésben meghatározott átruházásra vonatkozó szerződés megkötésétől számított három évig követelheti mindazoknak az adatoknak a megadását, amelyek a díj beszedéséhez szükségesek.
- (12) Az (1)-(11) bekezdésben foglaltakat alkalmazni kell
- a) arra a szerzőre, illetve jogutódjára, aki az Európai Gazdasági Térség bármely tagállamának állampolgára, továbbá
- b) az Európai Gazdasági Térségen kívüli országok állampolgáira is, feltéve, hogy a szerző, illetve jogutódja állampolgársága szerinti ország jogszabályai biztosítják a követő jogot az illető országban az Európai Gazdasági Térség tagállamaiból származó szerzők és jogutódjaik számára, vagy
- c) arra a szerzőre, illetve jogutódjára, aki nem állampolgára az Európai Gazdasági Térség egyik tagállamának sem, de szokásos tartózkodási helye a Magyar Köztársaság területén van.
- (13) A (12) bekezdés b) pontja tekintetében az igazságügyminiszter nyilatkozata irányadó. Az eredeti műalkotás szerzőjét megillető követő jogról szóló 2001. szeptember 27-i 2001/84/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatálya alá tartozó műalkotás esetében az igazságügyminiszter az Európai Bizottság által közzétett lista figyelembevételével adja ki a nyilatkozatot.

Egyéb rendelkezések

71. § Az ipari termelés célját szolgáló ipari tervezőművészeti és a belsőépítészeti alkotás tekintetében:
- a) jogszabály vagy szerződés a törvény rendelkezéseitől eltérően rendezheti a név feltüntetéséhez való jogot;
- b) a felhasználót megilleti - a szerződésben meghatározott körben - a kizárólagos felhasználás és a változtatás joga, a változtatás előtt azonban a tervező művészt meg kell hallgatni;
- c) a szerződésben rendelkezni kell arról, hogy a felhasználó az alkotást időhatárhoz kötötten vagy anélkül használja fel.
72. § Megrendelésre készült képmás tekintetében a szerzői jog gyakorlásához az ábrázolt személy beleegyezése is szükséges.

HARMADIK RÉSZ

A SZERZŐI JOGHOZ KAPCSOLÓDÓ JOGOK

XI. Fejezet

A SZERZŐI JOGGAL SZOMSZÉDOS JOGOK VÉDELME

Az előadóművészek védelme

73. § (1) Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, az előadóművész hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy
- a) rögzítetlen előadását rögzítsék;

b) rögzítetlen előadását sugározzák vagy más módon a nyilvánossághoz közvetítik, kivéve, ha az előadás, amelyet sugároznak vagy más módon a nyilvánossághoz közvetítenek, már maga is sugárzott előadás;

c) rögzített előadását többszörözzék;

d) rögzített előadását terjesszék;

e) rögzített előadását vezetékek útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy tegyék a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg.

(2) Előadóművészek együttese esetében a közreműködők az (1) bekezdésben említett jogukat képviselőjük útján gyakorolhatják.

(3) Ha az előadóművész hozzájárult ahhoz, hogy előadását filmalkotásban rögzítsék, a hozzájárulással - ellenkező kikötés hiányában - a film előállítójára [64. § (3) bek.] ruházza át az (1) bekezdésben említett vagyoni jogokat. Ez a rendelkezés nem érinti az előadóművészeknek a 20. § és a 28. § alapján fennálló díjigényét. A 23. § (6) bekezdését az előadóművészekre is megfelelően alkalmazni kell.

74. § (1) Az előadóművészt a 73. § (1) bekezdésében említett felhasználásokért - ha e törvény másként nem rendelkezik - díjazás illeti meg.

(2) Az előadás sugárzás vagy a nyilvánossághoz történő átvitel céljára készült rögzítésének [26. § (6) bek.] díjazására és a 73. § (1) bekezdésének e) pontjában meghatározott jog gyakorlására a 27. § (3) bekezdésének rendelkezéseit az előadóművészek, illetve közös jogkezelő szervezetük (85-93. §) esetében is megfelelően alkalmazni kell.

75. § (1) A 73. § (1) bekezdésében említett felhasználások esetén az előadóművészt megilleti az a személyhez fűződő jog, hogy nevét - a felhasználás jellegétől függően, ahhoz igazodó módon - feltüntessék. Előadóművészek együttese esetében ez a jog az együttes, valamint az együttes vezetője és a főbb közreműködők nevének feltüntetésére terjed ki.

(2) Az előadóművész személyhez fűződő jogát sérti előadásának mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása vagy más olyan megváltoztatása vagy megcsorbítása, amely az előadóművész becsületére vagy hírnevére sérelmes.

A hangfelvételek előállítóinak védelme

76. § (1) Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, a hangfelvétel előállítójának hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy a hangfelvételt

a) többszörözzék;

b) terjesszék;

c) vezetékek útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy tegyék a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg.

(2) A hangfelvétel előállítóját az (1) bekezdésben említett felhasználásokért - ha a törvény másképp nem rendelkezik - díjazás illeti meg.

77. § (1) Kereskedelmi célból kiadott hangfelvételnek vagy arról készült másolatnak a sugárzásáért és bármilyen más módon történő nyilvánossághoz közvetítéséért a szerzői jogi védelem alatt álló művek felhasználásáért fizetendő díjon felül a felhasználónak további díjat kell fizetnie, amely - a jogosultak közötti eltérő megállapodás hiányában - fele-fele arányban illeti meg a hangfelvétel előállítóját és az előadóművészt.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés alkalmazásakor a hangfelvételt kereskedelmi célból kiadottnak kell tekinteni, ha azt a 73. § (1) bekezdésének e) pontjában és a 76. § (1) bekezdésének c) pontjában szabályozott módon teszik hozzáférhetővé a nyilvánosság számára. Az (1) bekezdésben és a 73. § (1) bekezdésének b) pontjában foglalt rendelkezés alkalmazásában nyilvánossághoz való közvetítésnek kell tekinteni a 28. § (2) bekezdésében szabályozott felhasználást is. Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés alkalmazásában továbbá nyilvánossághoz való közvetítésnek kell tekinteni a hangfelvétel jelenlévők számára történő hozzáférhetővé tételét [24. § (2) bek. b) pont] is.

(3) A jogosultak díjigényüket közös jogkezelő szervezeteik (85-93. §) útján érvényesíthetik, díjukról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le.

78. § (1) A hangfelvétel forgalomba hozott példányainak nyilvános használatára adásához, bérbeadásához - a hangfelvételen foglalt mű szerzőjének hozzájárulásán kívül - a hangfelvétel előállítójának, valamint - előadás hangfelvétele esetében - az előadóművésznak a hozzájárulása is szükséges.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott felhasználásért díjazás jár, amelyből a jogosultak - eltérő megállapodásuk hiányában - egyenlő arányban részesednek. A szerzők és az előadóművészek díjigényüket közös jogkezelő szervezeteik (85-93. §) útján érvényesíthetik, díjukról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le.

79. § A hangfelvétel előállítóját megilleti az a jog, hogy nevét a hangfelvétel másolatain feltüntessék.

A rádió- és televízió-szervezetek védelme

80. § (1) Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, a rádió- vagy a televízió-szervezet hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy műsorát

a) más rádió- vagy televízió-szervezetek, illetve vezeték útján a nyilvánossághoz történő közvetítést végzők sugározzák, illetve a nyilvánossághoz közvetítsék;

b) rögzítsék;

c) rögzítés után többszörözzék, ha a rögzítés hozzájárulása nélkül készült, vagy ha a rögzítés a 83. § (2) bekezdése alapján készült, és a többszörözés más célra készül, mint amelyre a 83. § (2) bekezdése vonatkozik;

d) vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy tegyék a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg.

(2) Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, a televízió-szervezet hozzájárulása szükséges ahhoz is, hogy műsorát a közönség részére közvetítsék olyan helyiségben, amely belépti díj ellenében hozzáférhető a közönség számára.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben említett felhasználásokért - ha a törvény eltérően nem rendelkezik - díjazás jár.

(4) Saját műsornak a nyilvánossághoz vezeték útján történő közvetítése [26. § (7) bek.] esetén az (1)-(3) bekezdéseket megfelelően alkalmazni kell.

81. § A 80. §-ban említett felhasználások esetén a rádió- vagy televízió-szervezetet, illetve a saját műsort vezeték útján a nyilvánossághoz átvivőt megilleti az a jog, hogy nevét feltüntessék.

A filmek előállítóinak védelme

82. § (1) A film előállítójának [64. § (3) bek.] hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy a filmet

a) többszörözzék;

b) terjesszék, ideértve a nyilvánosság részére történő haszonkölcsönbe adást is;

c) vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy tegyék a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg.

(2) Az (1) bekezdésben említett felhasználásokért - ha a törvény eltérően nem rendelkezik - díjazás jár.

(3) A 2. §-t megfelelően alkalmazni kell a film előállítójának védelmére is.

A szerzői jog és a szomszédos jogok viszonya

83. § (1) Az e fejezetben szabályozott jogok védelme nem befolyásolhatja az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokon fennálló szerzői jogok védelmét.

(2) Nincs szükség a szomszédos jogi jogosult hozzájárulására azokban az esetekben, amelyekben a törvény a szerzői jogi védelem alatt álló alkotás felhasználásához sem kívánja meg a szerző hozzájárulását. Ha e törvény szerint a szomszédos jogi jogosultnak a felhasználásért díjazás jár, a 16. § (4)-(5) bekezdésének első mondatában a díjazás arányos mértékére vonatkozó rendelkezést a szomszédos jogi jogosultak esetében is alkalmazni kell.

A védelmi idő

84. § (1) Az e fejezetben szabályozott jogok a következő időtartamokban részesülnek védelemben:

a) a hangfelvételek és az azokban rögzített előadások a hangfelvétel első forgalomba hozatalát követő év első napjától számított ötven évig, illetve a hangfelvétel elkészítését követő év első napjától számított ötven évig, ha ezalatt nem hozták forgalomba a hangfelvételt;

b) a nem rögzített előadások az előadás megtartását követő év első napjától számított ötven évig;

c) a sugárzott műsorok vagy a vezeték útján a nyilvánossághoz átvitt saját műsorok az első sugárzást vagy átvitelt követő év első napjától számított ötven évig;

d) a filmek az első forgalomba hozatalt követő év első napjától számított ötven évig, illetve a film elkészítését követő év első napjától számított ötven évig, ha ezalatt nem hozták forgalomba a filmet.

(2) Ha a hangfelvételt az elkészítését követő év első napjától számított ötven éven belül nem hozták forgalomba, viszont ezalatt azt a nyilvánossághoz közvetítették, az (1) bekezdés a) pontjában szabályozott időtartamot az első ízben a nyilvánossághoz történő közvetítést követő évet alapul véve kell számítani.

(3) Ha a film nyilvánossághoz közvetítése megelőzi a forgalomba hozatalt, az (1) bekezdés d) pontjában szabályozott időtartamot az első forgalomba hozatalt követő év helyett az első ízben a nyilvánossághoz történő közvetítést követő évet alapul véve kell számítani.

XI/A. Fejezet

AZ ADATBÁZISOK ELŐÁLLÍTÓINAK VÉDELME

84/A. § (1) Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, az adatbázis (60/A. §) előállítójának hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy az adatbázis tartalmának egészét vagy jelentős részét

a) másolat készítése útján [18. § (1) bek. *b)* pont] többszörözzék (a továbbiakban: kimásolás);

b) a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyék az adatbázis példányainak terjesztésével vagy - a 26. § (8) bekezdésében szabályozott módon - a nyilvánossághoz való közvetítéssel (a továbbiakban: újrahasznosítás).

(2) Az (1) bekezdés *b)* pontjában említett terjesztésen a terjesztés következő eseteit kell érteni: adásvétellel vagy a tulajdonjog más módon történő átruházásával való forgalomba hozatal, az országba forgalomba hozatali céllal történő behozatal és bérbeadás. A 23. § (5) bekezdését megfelelően alkalmazni kell az adatbázis előállítójának jogaira is.

(3) Az adatbázis előállítójának hozzájárulása nélkül ismételt és rendszeresen nem másolható ki, illetve nem hasznosítható újra az adatbázis tartalmának jelentéktelen része sem, ha ez sérelmes az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsítja az adatbázis előállítójának jogos érdekeit.

(4) Az (1)-(3) bekezdésben szabályozott felhasználásokért - ha a törvény eltérően nem rendelkezik - díjazás jár.

(5) Az adatbázis előállítóját akkor illetik meg az (1)-(3) bekezdésben szabályozott jogok, ha az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt.

(6) Az (1)-(3) bekezdésben szabályozott jogok az adatbázis előállítójaként azt a természetes személyt, jogi személyt vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságot illetik meg, aki vagy amely saját nevében és kockázatára kezdeményezte az adatbázis előállítását, gondoskodva az ehhez szükséges ráfordításokról.

(7) Az adatbázis előállítóját az (1)-(3) bekezdésben szabályozott jogok attól függetlenül illetik meg, hogy az adatbázis szerzői jogi vagy bármilyen más jogi védelemben részesül-e. E jogok az adatbázis előállítóját megilletik akkor is, ha az adatbázis részei, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi - vagy bármilyen más jogi - védelemben.

(8) Az adatbázis előállítójának jogai nem érintik az adatbázisba felvett egyes művek szerzőinek jogait, illetve az adatbázis tartalmának egyes elemeire vonatkozó egyéb jogokat.

(9) Nemzetközi szerződés eltérő rendelkezése hiányában az e törvényben meghatározott védelem akkor illeti meg az adatbázis előállítóját, ha

a) az Európai Gazdasági Térség valamely tagállamának állampolgára vagy szokásos tartózkodási helye az Európai Gazdasági Térség területén van;

b) olyan jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, amelyet az Európai Gazdasági Térség valamelyik tagállamának jogszabályaival összhangban vettek nyilvántartásba, és a létesítő okiratban megjelölt székhelye, a központi ügyvezetésének helye vagy az üzleti tevékenységének fő helye az Európai Gazdasági Térség területén van.

(10) A (9) bekezdés *b)* pontjában szabályozott esetben az e törvényben meghatározott védelem akkor illeti meg azt a jogi személyt vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságot, amelynek csak a létesítő okiratban megjelölt székhelye van az Európai Gazdasági Térség területén, ha működése ténylegesen és folyamatosan kapcsolódik valamelyik tagállam gazdaságához.

84/B. § (1) Nem szükséges az adatbázis előállítójának hozzájárulása ahhoz, hogy a nyilvánosságra hozott adatbázist jogszerűen felhasználó személy az adatbázis tartalmának jelentéktelen részét - akár ismételt és rendszeresen is - kimásolja, illetve újrahasznosítsa.

(2) Ha csak az adatbázis valamely részének felhasználására szereztek jogot, az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést az adatbázis e részére kell alkalmazni.

(3) A nyilvánosságra hozott adatbázist jogszerűen felhasználó személy sem végezhet olyan cselekményeket, amelyek sérelmesek az adatbázis rendes felhasználására vagy indokolatlanul károsítják az előállító jogos érdekeit.

(4) Az (1) és a (2) bekezdésben foglalt rendelkezések nem érintik az adatbázisba felvett egyes művek szerzőinek jogait, illetve az adatbázis tartalmának egyéb elemeire vonatkozó szomszédos jogokat.

(5) Semmis a felhasználási szerződésnek az a kikötése, amely eltér az (1)-(4) bekezdésben foglaltaktól.

84/C. § (1) Magáncélra bárki kimásolhatja az adatbázis tartalmának jelentős részét is, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja. E rendelkezés nem vonatkozik a számítástechnikai eszközökkel működtetett adatbázisra.

(2) A forrás megjelölésével iskolai oktatás vagy tudományos kutatás céljára - a célnak megfelelő módon és mértékig - az adatbázis tartalmának jelentős része is kimásolható, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja.

(3) Bírósági, továbbá államigazgatási vagy más hatósági eljárásban bizonyítás céljára az adatbázis tartalmának jelentős része is kimásolható vagy újrahasznosítható, a célnak megfelelő módon és mértékig.

(4) A szabad felhasználásnak az (1)-(3) bekezdésben szabályozott eseteire a 33. §-t megfelelően alkalmazni kell.

84/D. § (1) Az e fejezetben szabályozott jogok a következő időtartamban részesülnek védelemben: az adatbázis első nyilvánosságra hozatalát követő év első napjától számított tizenöt évig, illetve az adatbázis elkészítését követő év első napjától számított tizenöt évig, ha ezalatt nem hozták nyilvánosságra az adatbázist.

(2) Az adatbázisnak az (1) bekezdés szerint számított védelmi ideje újra kezdődik, ha az adatbázis tartalmát jelentősen megváltoztatják úgy, hogy annak eredményeként a megváltoztatott adatbázis önállóan is jelentős ráfordítással előállítottnak számít. Az adatbázis tartalmának jelentős megváltoztatása eredhet az egymást követő bővítések, elhagyások és módosítások halmozódásából is.

84/E. § (1) Az e fejezetben szabályozott jogokra a 83. § (1) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

(2) Ha e törvény szerint az adatbázis előállítójának díjazás jár, a 16. § (4) bekezdésének első mondatában foglalt - a díjazás arányos mértékére vonatkozó - rendelkezést az adatbázis előállítója esetében is alkalmazni kell.

(3) Ahol más jogszabály szomszédos jogot vagy szomszédos jogokat említ, azon - a jogszabály eltérő rendelkezése hiányában, illetve a nemzetközi szerződést kihirdető jogszabály kivételével - az adatbázis előállítójának jogát vagy jogait is érteni kell.

NEGYEDIK RÉSZ

KÖZÖS JOGKEZELÉS ÉS A JOGSÉRTÉS KÖVETKEZMÉNYEI

XII. Fejezet

A SZERZŐI ÉS A SZOMSZÉDOS JOGOK KÖZÖS KEZELÉSE

Közös jogkezelés

85. § (1) Közös jogkezelésnek minősül a szerzői művekhez, az előadóművészi teljesítményekhez, a hangfelvételekhez, a sugárzott vagy vezetéken átvitt műsorokhoz, valamint a filmelőállítói és az adatbázis-előállítói teljesítményekhez kapcsolódó és a felhasználás jellege, illetve körülményei miatt egyedileg nem gyakorolható szerzői és szomszédos, illetve adatbázis-előállítói jogok érvényesítése a jogosultak által erre létrehozott szervezet útján, függetlenül attól, hogy azt a törvény írja elő vagy az a jogosultak elhatározásán alapul.

(2) Ahol e törvény vagy más jogszabály a szomszédos jogok közös kezelését említi, azon az adatbázis-előállítói jogok közös kezelését is érteni kell.

Nyilvántartás a közös jogkezelő szervezetekről

86. § (1) A szerzői és a szomszédos jogokra vonatkozó jogszabályoknak megfelelő közös jogkezelést végző szervezetekről a Kormány által kijelölt miniszter (a továbbiakban: miniszter) nyilvántartást vezet. A nyilvántartásba közös jogkezelést végző szervezetként csak egyesület (Ptk. 61-64. §) vehető fel.

(2) Országosan csak egy-egy egyesület vehető nyilvántartásba a következő művekkel, illetve teljesítményekkel kapcsolatos szerzői, illetve szomszédos jogok közös kezelésére:

- a) irodalmi és zenei művek,
- b) egyéb alkotóművészeti alkotások,
- c) filmalkotások,
- d) előadóművészi teljesítmények,

e) hangfelvételek.

(3) A jogosultak önrendelkezési jogának érvényesítése és a jogkezelés hatékonyságának fokozása érdekében a (2) bekezdésben említett csoportosítástól el lehet térni, illetve a (2) bekezdésben említetteken kívüli jogok közös kezelésére alakult egyesület is nyilvántartásba vehető, de ugyanazon jogosulti csoport ugyanolyan jogosultságának a kezelésére csak egy egyesület vehető nyilvántartásba.

87. § (1) A nyilvántartásban fel kell tüntetni, hogy az egyesület milyen jogkezelési tevékenységet folytat. Más szervezetnek történő díjfizetés, illetve más szervezettel történő megállapodás az érintett jogkezelési tevékenység tekintetében a nyilvántartásba vett egyesület és az érintett jogosultak irányában nem hatályos, és nem mentesít a szerzői jog megsértésének jogkövetkezményei alól.

(2) A nyilvántartásba vett egyesület által végzett jogkezelési tevékenységre vonatkozó bejegyzést a miniszter a nyilvántartásba vett egyesületek közötti megállapodás alapján módosítja, ha a nyilvántartásba vétel feltételei valamennyi érintett egyesületnél megvalósulnak az általuk végzett jogkezelési tevékenységnek a megállapodás szerinti módosítását követően is.

88. § (1) Az az egyesület vehető a közös jogkezelést végző szervezetek nyilvántartásába,

a) amelyhez valamennyi érintett jogosult - megbízást adva az egyesületnek a közös jogkezelésre - csatlakozhat az alapszabályban meghatározott feltételek teljesítése esetén;

b) amelynek tagja, vagy amelyhez csatlakozni kíván az egyesület által megjelölt jogkezelési tevékenységben érdekelt belföldi jogosultak jelentős része;

c) amely - munkavállalói révén - rendelkezik a közös jogkezeléshez és a nemzetközi kapcsolattartáshoz szükséges, megfelelő szakismerettel és gyakorlattal;

d) amely felkészült a közös jogkezeléshez kapcsolódó adatok kezelésére;

e) amely az érintett külföldi jogosultak jogainak közös kezelését végző, a bel- és külföldi felhasználás szempontjából fontos szervezetekkel kölcsönös képviselői szerződéseket kötött, vagy ilyen szerződések megkötésére irányuló kölcsönös szándéknyilatkozatokkal rendelkezik;

f) amelynek alapszabálya rendelkezik arról, hogy az egyesület

1. célja az érintett jogosultak jogainak közös kezelése, valamint e jogosultak érdekeinek védelme, különösen a közös jogkezelés körébe tartozó vagyoni jogok saját nevében történő gyakorlása és érvényesítése a bíróság és a hatóságok előtt,

2. adatbázist tart fenn a közös jogkezelés alá tartozó bel- és külföldi művekről, szomszédos jogi teljesítményekről, illetve jogosultakról,

3. a közös jogkezelést nem vállalkozási tevékenységként végzi, és - ha van ilyen - kiegészítő vállalkozási tevékenységének eredményét csak költségeinek csökkentésére használja fel,

4. működésének költségeit a befolyó jogdíjakból kezelési költség címén levont összegekből, valamint - ha az alapszabály ezt egyébként előírja - a tagdíjakból fedezi,

5. a közös jogkezeléssel elért és az indokolt kezelési költséggel csökkentett bevételét felosztási szabályzata alapján felosztja az érintett jogosultak között, függetlenül attól, hogy azok tagjai-e vagy sem.

(2) Annak megállapításakor, hogy az egyesületnek tagja-e vagy ahhoz csatlakozni kíván-e az érintett jogosultak jelentős része, a jogosultak létszámát és a jogdíjakból való részesedésük arányát egyaránt figyelembe kell venni.

(3) Az egyesületet a közös jogkezeléshez kapcsolódó adatok kezelésére felkészültnek kell tekinteni, ha biztosítani tudja az érintett jogosultak, illetve a közös jogkezelés körébe tartozó művek vagy szomszédos jogi teljesítmények, valamint a különböző felhasználások olyan nyilvántartását, amely lehetővé teszi a jogdíjak felosztását és kifizetését a jogosultak számára.

(4) Ha ugyanazon jogosulti csoport ugyanolyan jogosultságának a kezelésére vonatkozóan több olyan egyesület kéri nyilvántartásba vételét, amely megfelel a nyilvántartásba vétel feltételeinek, közülük azt az egyesületet kell nyilvántartásba venni, amelyik a feltételeket összességében a legjobban tudja megvalósítani.

89. § (1) A szerzői és a szomszédos jogok közös kezelésére vonatkozó nyilvántartásba történő felvételre irányuló eljárás kérelemre indul.

(2) A kérelemhez csatolni kell a nyilvántartásba vételhez szükséges - a 88. § (1) bekezdésében meghatározott - feltételek teljesítését igazoló iratokat. Az iratokban csak azoknak a tagoknak, illetve az egyesülethez csatlakozni kívánó jogosultaknak a személyes adatai közölhetők, akik ehhez hozzájárultak.

(3) A miniszter a nyilvántartásba vételt a Magyar Közlönyben közzéteszi. A nyilvántartásban szereplő egyesületekről és az általuk végzett közös jogkezelési tevékenységekről a miniszter közleményt jelentet meg a Magyar Közlönyben.

(4) A szerzői és a szomszédos jogok közös kezelését végző egyesületekről vezetett nyilvántartás részletes szabályait a miniszter rendeletben állapítja meg.

A közös jogkezelés általános szabályai

90. § (1) A szerzői és a szomszédos jogok közös kezelését végző egyesület abban a körben, amelyben a nyilvántartás szerint jogkezelésre jogosult, rendszeres időközönként megállapítja az egyes felhasználási módok tekintetében - a felhasználókra indokolatlan megkülönböztetés nélkül vonatkozó - jogdíjakat és a felhasználás egyéb - az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő - feltételeit.

(2) A jogdíjak és egyéb feltételek megállapításához a miniszter jóváhagyása szükséges. A miniszter a jóváhagyás előtt véleményt kér a jelentős felhasználóktól és a felhasználók érdek-képviselői szervezeteitől, valamint ezt követően a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökétől és - a 26. § (8) bekezdésének második mondatában szabályozott felhasználás tekintetében - az informatikai és hírközlési minisztertől. Felhasználónak, illetve felhasználói érdek-képviselői szervezeteknek minősülnek a 21. §-ban meghatározott díj vonatkozásában a fizetésre kötelezettek és azok érdek-képviselői szervezetei. A jóváhagyás a jogdíjak és egyéb feltételek alkalmazásának és a Magyar Közlönyben való nyilvánosságra hozatalának feltétele; nem zárja ki, illetve nem érinti azonban az egyéb jogszabályok érvényesülését a jogdíjak és az egyéb feltételek tekintetében.

(3) A jogdíjakat és a felhasználás egyéb feltételeit tartalmazó díjszabást a jogkezelő egyesület a jóváhagyást követően a Magyar Közlönyben saját nevében nyilvánosságra hozza. Ennek megtörténteig az előző időszakra megállapított és jóváhagyott - a Magyar Közlönyben korábban nyilvánosságra hozott - díjszabást kell alkalmazni akkor is, ha az az időtartam, amelyre ez utóbbi díjszabást megállapították, időközben lejárt.

(4) A díjszabás alkalmazása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani.

91. § (1) Ha a közös jogkezelést végző - a 86-89. §-ok alapján nyilvántartásba vett - egyesület valamely felhasználónak engedélyt ad a felhasználásra, illetve a felhasználóval szemben díjigényt érvényesít, a felhasználó jogosult az egyesület által végzett jogkezelés szempontjából érintett valamennyi jogosult - e törvény előírása vagy a jogosultak elhatározása alapján közös jogkezelés alá tartozó - azonos műfajú műveinek vagy szomszédos jogi teljesítményeinek felhasználására is, az ezekre a művekre vagy szomszédos jogi teljesítményekre vonatkozó jogdíjak azonos feltételek alapján történő megfizetése mellett.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatók, ha a közös jogkezelést végző egyesület által végzett jogkezelés szempontjából érintett jogosult az egyesülethez intézett írásbeli nyilatkozatában előzetesen tiltakozik művei vagy szomszédos jogi teljesítményei felhasználásának közös jogkezelés körében történő engedélyezése ellen. A jogkezelő szervezet köteles a nyilatkozat szerint eljárni, ha azt több mint három hónappal a naptári év vége előtt, a következő év első napjánál nem korábbi hatállyal teszi meg. A jogosult azonban nem tiltakozhat a felhasználás ilyen módon történő engedélyezése ellen, ha a közös jogkezelést e törvény írja elő [19. § (1) bek., 20. § (7) bek., 21. § (7) bek., 23. § (6) bek., 27. § (1) bek., 28. § (3) bek., 70. § (5) bek., 73. § (3) bek., 77. § (3) bek., 78. § (2) bek.].

92. § (1) A 86-89. §-ok alapján nyilvántartásba vett, közös jogkezelést végző egyesületet a közös jogkezelés körébe tartozó vagyoni jogok gyakorlása és bíróság előtti érvényesítése során a szerzői vagy szomszédos jog jogosultjának kell tekinteni. Nem szükséges más jogosult perben állása ahhoz, hogy a közös jogkezelést végző egyesület az igényét bíróság előtt érvényesítse.

(2) A közös jogkezelés útján érvényesített díjigényekkel, valamint a megfizetett vagy beszedett díjakkal a jogosultak közötti felosztásukig a 86-89. §-ok alapján nyilvántartásba vett, közös jogkezelést végző egyesület rendelkezik.

(3) A közös jogkezelés körében - a mechanikai többszörözés engedélyezése (19. §) kivételével - az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a felhasznált művek, illetve szomszédos jogi teljesítmények védelemben részesülnek.

(4) A közös jogkezelő szervezet az általa végzett jogkezelés körében a felhasználó írásbeli kérésére - költségtérítés ellenében - írásbeli tájékoztatást ad arról, hogy a felhasználó által egyedileg megjelölt mű, illetve szomszédos jogi teljesítmény védelemben részesül-e.

(5) A közös jogkezelő szervezet a díjszabásban a felhasználásra való jogosítás feltételeként előírhatja, hogy a felhasználó fizesse meg a díjszabás szerinti díjat, továbbá szolgáltatasson adatot a felhasznált művekről, illetve szomszédos jogi teljesítményekről. E rendelkezés nyilvános előadás esetén csak az élő előadásra [24. § (2) bek. a) pont] alkalmazható.

A közös jogkezelés felügyelete

93. § (1) A közös jogkezelési tevékenység felett - az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény 17. §-ával összhangban - gyakorolt felügyelet körében a miniszter ellenőrzi, hogy a nyilvántartásba vétel feltételei a jogkezelő egyesületnél folyamatosan megvalósulnak-e, továbbá, hogy az alapszabály, a felosztási szabályzat és más belső szabályzat rendelkezései nem ütköznek-e a szerzői jogi jogszabályokba.

(2) A közös jogkezelést végző - a 86-89. §-ok alapján nyilvántartásba vett - egyesület a felügyelet ellátásához megküldi a miniszternek

a) alapszabályát;

b) szervezeti és működési szabályzatát;

c) felosztási szabályzatát;

d) azoknak a tagjainak a névsorát, akik nevük e célból történő közléséhez hozzájárultak;

e) ügyintéző és képviseleti szerve tagjainak névsorát;

f) éves beszámolóját;

g) a külföldi közös jogkezelő szervezetekkel kötött kölcsönös képviseleti szerződéseit.

(3) A miniszter a felügyelet körében - ha a nyilvántartásba vételhez szükséges feltételek hiányát vagy az (1) bekezdésben említett jogszabályok megsértését észleli -, megteszi a következő intézkedéseket:

a) írásban figyelmezteti a közös jogkezelő egyesület ügyintéző és képviseleti szervét a nyilvántartásba vétel feltételeinek, illetve a szerzői jogi jogszabályoknak megfelelő működés helyreállítására, és erre megfelelő határidőt tűz;

b) megkeresi az ügyészséget az egyesület törvényességi felügyelete körében meghozható intézkedések megtétele céljából;

c) ha az a) pontban említett határidő eredménytelenül telt el, vagy a törvényességi felügyeleti intézkedés nem jár eredménnyel, illetve nem várható tőle eredmény, törli a közös jogkezelést végző egyesületet a nyilvántartásból, és ezt a Magyar Közlönyben közzéteszi.

(4) A miniszter a (2) bekezdés a)-c) és f)-g) pontjaiban felsoroltakat - kérésére - a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökének is megküldi a szellemi tulajdon védelmével összefüggő kormányzati feladatok ellátásához szükséges tájékoztatás céljából.

XIII. Fejezet

A SZERZŐI JOG MEGSÉRTÉSÉNEK KÖVETKEZMÉNYEI

Polgári jogi jogkövetkezmények

94. § (1) Jogainak megsértése esetén a szerző a jogsértővel szemben - az eset körülményeihez képest - a következő polgári jogi igényeket támaszthatja:

a) követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;

b) követelheti a jogsértés vagy az azzal közvetlenül fenyegető cselekmények abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;

c) követelheti, hogy a jogsértő - nyilatkozattal vagy más megfelelő módon - adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a jogsértő részéről és költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak;

d) követelheti, hogy a jogsértő szolgáltatson adatot a jogsértéssel érintett dolgok vagy szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevőkről, a jogsértő felhasználásra kialakított üzleti kapcsolatokról;

e) követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését;

f) követelheti a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását, továbbá a kizárólag vagy elsősorban a jogsértéshez használt eszközök és anyagok, valamint a jogsértéssel előállított dolgok lefoglalását, meghatározott személynek történő átadását, kereskedelmi forgalomból való visszahívását, onnan való végleges kivonását, illetve megsemmisítését.

(2) A szerzői jog megsértése esetén a szerző a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítést is követelhet.

(3) A szerző az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott igényt azzal a személlyel szemben is támaszthatja, akinek szolgáltatásait a jogsértés elkövetéséhez igénybe vették.

(4) A szerző az (1) bekezdés d) pontjában meghatározott igényt azzal a személlyel szemben is támaszthatja, aki

a) kereskedelmi mértékben birtokolta a jogsértéssel érintett dolgokat;

b) kereskedelmi mértékben vette igénybe a jogsértéssel érintett szolgáltatásokat;

c) kereskedelmi mértékben nyújtott szolgáltatást a jogsértés elkövetéséhez;

d) az a)-c) pontokban meghatározott személyek állítása szerint közreműködött a jogsértéssel érintett dolgok előállításában és terjesztésében, illetve a jogsértéssel érintett szolgáltatások nyújtásában.

(5) A (4) bekezdés a)-c) pontjainak alkalmazásában a cselekmények kereskedelmi mértékűek, ha az érintett dolgok, illetve szolgáltatások jellegéből és mennyiségéből nyilvánvaló, hogy e cselekmények - közvetlenül vagy közvetetten - kereskedelmi vagy más gazdasági előny szerzését szolgálják. Az

ellenkező bizonyításáig nem minősülnek kereskedelmi mértékűnek a fogyasztó által jóhiszeműen végzett cselekmények.

(6) Az (1) bekezdés *d)* pontja és a (4) bekezdés alapján a jogsértő, illetve a (4) bekezdésben meghatározott személy különösen a következő adatok szolgáltatására kötelezhető:

a) a jogsértéssel érintett dolgok, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevők, a jogsértéssel érintett dolgokat birtoklók, valamint a forgalmazásba bevonni kívánt vagy bevont nagy- és kiskereskedők neve és címe;

b) a jogsértéssel érintett dolgok, illetve szolgáltatások előállított, forgalmazott, illetve igénybe vett, valamint megrendelt mennyisége, továbbá az azokért adott, illetve kapott ellenérték.

(7) A bíróság a szerző kérelmére elrendelheti, hogy a lefoglalt, kereskedelmi forgalomból visszahívott, illetve onnan véglegesen kivont eszközöket, anyagokat, illetve dolgokat fosszák meg jogsértő mivoltuktól, vagy - ha az nem lehetséges - semmisítsék meg. A bíróság indokolt esetben a megsemmisítés helyett elrendelheti az eszközöknek és anyagoknak a bírósági végrehajtás szabályai szerint történő értékesítését is; ebben az esetben a befolyó összeg felől ítéletben határoz.

(8) A jogsértéshez használt eszközök és anyagok, valamint a jogsértéssel érintett dolgok lefoglalásának helye van akkor is, ha azok nincsenek a jogsértő tulajdonában, de a tulajdonos a jogsértésről tudott, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna.

(9) A bíróság az (1) bekezdés *f)* pontjában és a (7) bekezdésben meghatározott intézkedéseket a jogsértő költségére rendeli el, kivéve, ha az eset körülményei az ettől való eltérést indokolják. A kereskedelmi forgalomból való visszahívás, az onnan való végleges kivonás, illetve a megsemmisítés elrendelése tárgyában a bíróság a harmadik személyek érdekeinek figyelembevételével, valamint úgy dönt, hogy az elrendelt intézkedés a jogsértés súlyosságával arányban álljon.

(10) A bíróság a szerző kérelmére elrendelheti a határozatnak a jogsértő költségére történő nyilvánosságra hozatalát. A nyilvánosságra hozatal módjáról a bíróság dönt. Nyilvánosságra hozatalon kell érteni különösen az országos napilapban, illetve az internet útján történő közzétételt.

94/A. § (1) A szerzői jog megsértése miatt indított perekben az ideiglenes intézkedést - az ellenkező valószínűsítéséig - a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelméhez szükségesnek kell tekinteni, ha a kérelmező igazolja, hogy a mű szerzői jogi védelem alatt áll, valamint, hogy ő a szerző, a szerző jogutóda vagy a mű olyan felhasználója, illetve a szerzői jogok közös kezelését végző olyan szervezet, amely jogosult saját nevében fellépni a jogsértéssel szemben.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha a szerzői jog megsértésének megkezdése óta hat hónap, illetve a kérelmezőnek a jogsértésről és a jogsértő személyéről való tudomásszerzése óta hatvan nap már eltelt.

(3) A szerzői jog megsértése esetén ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtását megelőzően is előterjeszthető, amelyet a bíróság nemperes eljárásban bírál el. Az ideiglenes intézkedés iránti nemperes eljárásra e törvény, valamint a Pp. általános szabályai - a nemperes eljárás sajátosságaiból fakadó eltérésekkel - megfelelően irányadók. Ha a kérelmező a (7) bekezdésben foglaltak szerint a szerzői jog megsértése miatt a pert megindította, a peres eljárásilletékeként a nemperes eljárásban lerótt illetéken felüli összeget kell megfizetni.

(4) A szerző - a jogsértés esetén támasztható polgári jogi igényeken felül - az ideiglenes intézkedésre vonatkozó feltételekkel kérheti a bíróságtól

a) biztosítási intézkedés elrendelését a bírósági végrehajtásról szóló törvény szabályai szerint, ha valószínűsítette, hogy a kártérítés, illetve a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítése iránti követelésének későbbi kielégítése veszélyben van, és a jogsértés kereskedelmi mértékű [94. § (5) bek.];

b) a jogsértő kötelezését banki, pénzügyi és kereskedelmi adatainak és iratainak közlésére, illetve bemutatására az *a)* pont szerinti biztosítási intézkedés elrendelése céljából;

c) biztosíték adását, ha ennek fejében - a jogsértés abbahagyásának követelése helyett - hozzájárul a feltételezett jogsértő cselekmények jogsértő általi folytatásához.

(5) A biztosíték letételét a (4) bekezdés *c)* pontja alapján a bíróság a szerző erre irányuló kérelme hiányában is elrendelheti, feltéve, hogy a szerző előterjesztett kérelmet a jogsértés abbahagyása iránt, és annak a bíróság nem ad helyt.

(6) A bíróság az ideiglenes intézkedés tárgyában soron kívül, legkésőbb az ilyen intézkedés iránti kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz. Az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozat elleni fellebbezést a másodfokú bíróság soron kívül, legkésőbb a fellebbezés benyújtásától számított tizenöt napon belül bírálja el.

(7) A bíróság a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjesztett ideiglenes intézkedés tárgyában - a (4) és az (5) bekezdést is ideértve - hozott határozatát az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi, ha a szerző a pert a szerzői jog megsértése miatt az ideiglenes intézkedéssel érvényesített követelés tárgyában nem indította meg a határozat közlésétől számított tizenöt napon belül. A bíróság az ideiglenes intézkedés hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem tárgyában soron kívül, legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz.

(8) Ha a szerzői jog megsértése miatt indított perben az egyik fél tényállításait már elvárható mértékben valószínűsítette, a bíróság a bizonyító fél kérelmére az ellenfelet kötelezheti

a) a birtokában lévő okirat és egyéb tárgyi bizonyíték bemutatására, valamint a szemle lehetővé tételére;

b) kereskedelmi mértékű [94. § (5) bek.] jogsértés esetén banki, pénzügyi és kereskedelmi adatok közlésére, illetve a birtokában lévő ilyen iratok bemutatására.

(9) Előzetes bizonyításnak a per megindítása előtt helye van akkor is, ha a szerző a jogsértés tényét vagy annak veszélyét elvárható mértékben valószínűsítette. Ha a per még nem indult meg, az előzetes bizonyítást a szerző lakóhelye szerint illetékes megyei bíróságnál vagy annál a megyei bíróságnál lehet kérni, amelynek területén a bizonyítás a legcélszerűbben folytatható le. Az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében hozott határozat ellen fellebbezésnek van helye.

(10) A bíróság az előzetes bizonyítást elrendelő határozatot az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi, ha a szerző a pert a szerzői jog megsértése miatt nem indította meg az előzetes bizonyítást elrendelő határozat közlésétől számított tizenöt napon belül. A bíróság az előzetes bizonyítás hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem tárgyában soron kívül, legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz.

(11) Ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, az a rendkívül sürgős szükség esetének minősül, és erre figyelemmel az ideiglenes intézkedés - ideértve a (4) és az (5) bekezdést is - elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető. Ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, vagy ha valószínűsíthető a bizonyítékok megsemmisítésének kockázata, az sürgős esetnek minősül, és erre figyelemmel az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető. Az ellenfél meghallgatásának mellőzésével hozott határozatot az ellenféllel a foganatosításkor kell közölni. A határozat közlését követően az ellenfél kérheti a meghallgatását és az ideiglenes intézkedést, illetve az előzetes bizonyítást elrendelő határozat megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését.

(12) A bíróság az előzetes bizonyítás és - a (4) bekezdés c) pontját és az (5) bekezdést kivéve - az ideiglenes intézkedés elrendelését biztosítékadáshoz kötheti.

(13) Ha a (4) bekezdés c) pontjában, az (5) bekezdésben és a (12) bekezdésben meghatározott esetekben a biztosíték összegéből való kielégítésre jogosult fél igényét az előzetes bizonyítás, illetve az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzést hatályon kívül helyező határozat, illetve az ítélet (permegszüntető végzés) jogerőre emelkedésétől számított három hónapon belül nem érvényesíti, a letevő a biztosíték visszaadását kérheti a bíróságtól.

94/B. § (1) Az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, akinek a nevét ilyenként a művön a szokásos módon feltüntették.

(2) Ha az (1) bekezdés nem alkalmazható, az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki a művet sajátjaként a Magyar Szabadalmi Hivatalnál önkéntes műnyilvántartásba vetette, és ezt közokirattal igazolja.

(3) Ha a (2) bekezdés sem alkalmazható, az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki ezt közös jogkezelő szervezet által a közös jogkezelés alá tartozó művekről, szomszédos jogi teljesítményekről, illetve jogosultakról fenntartott adatbázis [88. § (1) bek. f) 2. pont] alapján kiállított teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolja. Ilyen magánokiratot a közös jogkezelő szervezet önként vállalt szolgáltatásként - alapszabályával összhangban - saját tagja számára, a tag kérésére állíthat ki.

(4) Ha a (3) bekezdés sem alkalmazható, az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki a művet először hozta nyilvánosságra.

Védelem a műszaki intézkedések megkerülésével szemben

95. § (1) A szerzői jog megsértésének következményeit kell alkalmazni a szerzői jog védelmére szolgáló hatásos műszaki intézkedés megkerülésére, feltéve, hogy az említett cselekményt olyan személy hajtja végre, aki tudja, vagy akinek az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellene, hogy a cselekmény célja a műszaki intézkedés megkerülése.

(2) A szerzői jog megsértésének következményeit kell alkalmazni olyan eszköz, termék vagy alkatrész előállítására, behozatalára, terjesztésére, eladására, bérbeadására, eladás vagy bérbeadás céljából történő reklámozására, kereskedelmi céllal való birtoklására, illetve olyan szolgáltatás nyújtására,

a) amelyet a hatásos műszaki intézkedés megkerülése céljából kínálnak, reklámoznak vagy forgalmaznak;

b) amelynek a hatásos műszaki intézkedés megkerülésén kívül nincs számottevő gazdasági jelentősége, illetve célja; vagy

c) amelyet elsősorban a hatásos műszaki intézkedés megkerülésének lehetővé tétele vagy megkönnyítése céljából terveztek, gyártottak, alakítottak át, illetve teljesítettek.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés alkalmazásában műszaki intézkedés minden olyan eszköz, alkatrész vagy technológiai eljárás, illetve módszer, amely arra szolgál, hogy a szerzői jog jogosultja által nem engedélyezett cselekményeket - rendeltetésszerű működése révén - megelőzze, illetve megakadályozza. A műszaki intézkedést akkor kell hatásosnak tekinteni, ha a mű felhasználását a jogosultak a

hozzáférést ellenőrző vagy védelmet nyújtó olyan eljárás - különösen kódolás vagy a mű egyéb átalakítása, vagy másolatkészítést ellenőrző mechanizmus - útján ellenőrzik, amely alkalmas a védelem céljának elérésére.

(4) Az (1) és a (2) bekezdésben foglalt rendelkezések nem érintik az 59. §-ban és a 60. § (1)-(3) bekezdéseiben foglalt rendelkezések alkalmazását. Szoftver esetében a (2) bekezdést csak olyan eszköz, termék vagy alkatrész forgalomba hozatalára vagy kereskedelmi céllal történő birtoklására kell alkalmazni, amelynek egyedüli szándékolt célja, hogy megkönnyítse a szoftver védelmére szolgáló műszaki megoldás engedély nélküli megkerülését vagy eltávolítását.

95/A. § (1) A reprográfiával [21. § (1) bek.] történő magáncélú másolás [35. § (1) bek.], továbbá a 34. § (2) bekezdésében, a 35. § (4) és (7) bekezdésében és a 41. §-ban szabályozott szabad felhasználási esetek tekintetében a szabad felhasználás kedvezményezettje követelheti, hogy a jogosult a műszaki intézkedések megkerülésével szemben a 95. § alapján biztosított védelem ellenére tegye lehetővé számára a szabad felhasználást, feltéve, hogy a szabad felhasználás kedvezményezettje a műhöz jogszerűen férhet hozzá. Ha a felek között nem jön létre megállapodás a szabad felhasználás lehetővé tételének feltételeiről, a felek bármelyike kezdeményezheti a 105/A. § alapján történő eljárást.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha a művet szerződés alapján teszik úgy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg [26. § (8) bek., 73. § (1) bek. e) pont, 76. § (1) bek. c) pont, 80. § (1) bek. d) pont, 82. § (1) bek. c) pont].

A jogkezelési adatok védelme

96. § (1) A szerzői jog megsértésének következményeit kell alkalmazni a jogkezelési adat jogosulatlan eltávolítására vagy megváltoztatására, továbbá olyan művek jogosulatlan terjesztésére, terjesztés céljából történő behozatalára, sugárzására vagy a nyilvánossághoz másként történő közvetítésére, amelyekről eltávolították vagy amelyekben megváltoztatták a jogkezelési adatot, feltéve, hogy a felsorolt cselekmények bármelyikét elkövető személy tudja, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett e személynek tudnia kellene, hogy cselekményével lehetővé teszi, megkönnyíti vagy leplezi a szerzői jog megsértését, vagy mást arra indít.

(2) Jogkezelési adat a jogosultaktól származó minden olyan adat, amely a művet, a szerzőt vagy a műre vonatkozó jogok más jogosultját azonosítja, vagy a felhasználás feltételeiről tájékoztat, ideértve az ilyen adatokat megjelenítő számokat vagy jelzéseket is, feltéve, hogy az adatokat a mű példányához kapcsolják, illetve a mű nyilvánossághoz történő közvetítésével összefüggésben jelenítik meg.

A szerzői jog megsértésének vámjogi következményei

97. § A szerzői jog megsértése esetén a szerző - külön jogszabály rendelkezései szerint - követelheti a vámhatóság intézkedését a jogsértéssel érintett vámárak forgalomba kerülésének megakadályozására.

Jogkövetkezmények felhasználási engedély esetén

98. § (1) A szerző vagyoni jogainak megsértése esetén a kizárólagos felhasználási engedélyt a 43. § (1) bekezdése alapján megszerző személy felhívhatja a szerzőt, hogy a jogsértés abbahagyása iránt tegye meg a szükséges intézkedéseket. Ha a szerző a felhívástól számított harminc napon belül nem intézkedik, a jogszerző saját nevében felléphet a jogsértés miatt.

(2) A nem kizárólagos felhasználási engedély esetében a jogszerző az (1) bekezdés szerint csak a felhasználási szerződés kifejezett rendelkezése alapján léphet fel.

A szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésének következményei

99. § A 94-98. §-ok rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell a XI. és a XI/A. fejezet szabályainak megsértése esetén, illetve az e fejezetekben szabályozott jogokkal kapcsolatos műszaki intézkedések és jogkezelési adatok védelmére is. A XI/A. fejezet alkalmazásában a 95/A. § (1) bekezdésében meghatározott szabad felhasználási eseteken a 84/C. § (1) bekezdésben meghatározott - reprográfiával [21. § (1) bek.] történő - magáncélú másolást, valamint a 84/C. § (2)-(3) bekezdéseiben meghatározott szabad felhasználási eseteket kell érteni.

ÖTÖDIK RÉSZ

VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

XIV. Fejezet

JÁRULÉKFIZETÉS A VÉDELMI IDŐ ELTELTE UTÁN

100. § (1) A szerzői jogok védelmi idejének eltelte után az eredeti műalkotás tulajdonjogának műkereskedő közreműködésével történő visszterhes átruházásakor járulékot kell fizetni.
- (2) A járulék mértéke az adót és más köztartozást (pl. kulturális járulékot) nem tartalmazó vételár öt százaléka. Az eredeti műalkotások körének és a vételár fogalmának meghatározására, valamint a járulék kötelezettjére, beszedésére és átutalására a 70. § rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell azzal az eltéréssel, hogy a közös jogkezelő szervezet a megfizetett járulékot az alkotó tevékenység támogatására és az alkotóművészek szociális céljaira használja fel.
- (3) Nem kell a járulékot megfizetni, ha az eredeti műalkotás tulajdonjogát muzeális intézmény szerzi meg vagy ilyen intézménytől szerzik meg.
- (4) A közös jogkezelő szervezet a járulék címén befolyt összeget külön köteles kezelni és nyilvántartani.
- (5) A közös jogkezelő szervezet a járulék összegéről, annak felhasználásáról a nyilvánosságot évente, a 86. §-ban említett miniszter irányítása alatt működő minisztérium hivatalos lapja útján tájékoztatja.

XV. Fejezet

A SZERZŐI JOGI JOGVITÁK RENDEZÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZETEK

Szerzői jogi szakértő testület

101. § (1) Szerzői jogi jogvitás ügyben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok szakvéleményt kérhetnek a Magyar Szabadalmi Hivatal mellett működő szakértő testülettől. A testület tagjait az igazságügyminiszter a nemzeti kulturális örökség miniszterével egyetértésben ötéves időtartamra nevezi ki.
- (2) A testület szakvéleményét három- vagy öttagú tanácsban, szótöbbséggel alakítja ki.
- (3) A szerzői jogi szakértő testület felkérésre peren kívül is adhat szakvéleményt a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben.
- (4) Ha bíróság vagy más hatóság kér szakvéleményt a szerzői jogi szakértő testülettől, az ügy érdemében hozott határozatról - egy példányának megküldésével - a testületet értesíteni kell.
- (5) A testület szervezetének és működésének részletes szabályait külön jogszabály állapítja meg.

Egyeztető testület

102. § (1) Ha a nyilvánossághoz - az eredetihez képest más szervezet közbeiktatásával - történő egyidejű változatlan továbbközvetítéssel kapcsolatban a felhasználó és a jogosultak, illetve azok közös jogkezelő szervezete között nem jön létre megállapodás a díjazásról és a felhasználás egyéb feltételeiről, bármelyik fél a 103. § alapján létrehozott egyeztető testülethez fordulhat.
- (2) Ha a felhasználó és a jogosult között, illetve a felhasználók vagy érdek-képviselői szervezetük és a jogosultak közös jogkezelő szervezete között nem jön létre megállapodás a díjazásról és a felhasználás egyéb feltételeiről, a felek közös megegyezés alapján az egyeztető testülethez fordulhatnak.

103. § (1) Az egyeztető testület megalakítására a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény II. fejezetében foglalt szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy az egyeztető testület tagjait a szerzői jogi szakértő testület (101. §) tagjai közül kell kijelölni.

(2) Az egyeztető testület a szerzői jogi szakértő testületen belül működik.

104. § (1) Az egyeztető testület eljárásának célja, hogy a felek közötti megállapodás létrehozását elősegítse. A közös jogkezeléssel kapcsolatos vitában kezdeményezett egyeztető testületi eljárásról a testület haladéktalanul tájékoztatja a minisztert [86. § (1) bek.].

(2) Ha a felek között nem jön létre megállapodás, az egyeztető testület javaslatot készít a megállapodás tartalmára, amelyet a felekkel írásban közöl.

(3) A javasolt megállapodást a felek kifejezetten vagy hallgatólagosan elfogadhatják. Hallgatólagos elfogadásnak kell tekinteni, ha a megállapodási javaslatot a fél a kézbesítéstől számított három hónapon belül nem kifogásolja az egyeztető testületnél.

(4) Ha az egyeztető testület a 105. §-ban foglalt szabályok megsértésével járt el, a sérelmet szenvedett fél az egyeztető testület döntése alapján létrejött megállapodást az annak hatálybalépésétől számított három hónapon belül bíróság előtt megtámadhatja.

(5) A (4) bekezdésben említett eljárás a Fővárosi Bíróság hatáskörébe és kizárólagos illetékessége alá tartozik.

105. § (1) Az egyeztető testület eljárása során a feleket egyenlő elbánásban kell részesíteni, és mindegyik félnek meg kell adni a lehetőséget, hogy álláspontját előadhassa. Az egyeztető testület a feleket az eljárásban való részvételre, eljárási cselekmények lefolytatására nem kötelezheti, kivéve, ha a felek ebben megállapodnak. Egyebekben az egyeztető testület - a (2) bekezdésben említett szabályzat keretein belül - az eljárási szabályait, valamint a díjszabását maga állapítja meg.

(2) Az egyeztető testület eljárási szabályzatát a szerzői jogi szakértő testület dolgozza ki és az igazságügyminiszter hagyja jóvá. A jóváhagyást megelőzően be kell szerezni a Magyar Szabadalmi Hivatal felügyeletét ellátó miniszter, valamint a nemzeti kulturális örökség miniszterének véleményét.

105/A. § (1) Ha a szabad felhasználás kedvezményezettje és a jogosult között nem jön létre megállapodás arról, hogy a szabad felhasználást a műszaki intézkedések megkerülésével szemben biztosított védelem (95. §) ellenére milyen feltételekkel teszik lehetővé (95/A. §), a felek bármelyike az egyeztető testülethez fordulhat.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eljárást a kedvezményezettek érdek-képviselői szervezetei is megindíthatják. Ebben az esetben az egyeztető testület döntése alapján létrejött megállapodás hatálya - ellenkező kikötés hiányában - az érdek-képviselői szervezetnek azokra a tagjaira terjed ki, akik egyben a szabad felhasználás kedvezményezettjei is.

(3) Az egyeztető testület megalakítására a 103. §-t kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az egyeztető testület tagjait a szerzői jogi szakértő testület elnöke jelöli ki, ha a felek az egyeztető testület tagjainak személyében - az eljárás megindításától számított nyolc napon belül - nem állapodnak meg.

(4) Az egyeztető testület eljárására a 104. § (1)-(2) bekezdéseit és a 105. § (2) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

(5) A javasolt megállapodást a felek kifejezetten vagy hallgatólagosan elfogadhatják. Hallgatólagos elfogadásnak kell tekinteni, ha a megállapodási javaslatot a fél a kézbesítéstől számított harminc napon belül nem kifogásolja az egyeztető testületnél.

(6) Ha az egyeztető testület a 105. §-ban foglalt szabályok megsértésével járt el, a sérelmet szenvedett fél az egyeztető testület javaslata alapján létrejött megállapodást annak létrejöttétől számított 30 napon belül a bíróság előtt keresettel megtámadhatja.

(7) Ha a megállapodás az (5) bekezdés alapján nem jött létre, a szabad felhasználás kedvezményezettje az (5) bekezdésben megállapított határidő lejártát követő 15 napon belül a bírósághoz fordulhat, és kérheti, hogy a bíróság kötelezze a jogosultat a szabad felhasználásnak a keresetben meghatározott feltételek szerinti lehetővé tételére.

(8) A (6) és a (7) bekezdésben meghatározott perindítás joga - az ott megjelölt határidőn belül - a kedvezményezettek érdek-képviselői szervezeteit is megilleti azzal, hogy a jogerős érdemi határozat hatálya e szervezeteknek az e törvény értelmében kedvezményezett tagjaira terjed ki.

(9) Az e § alapján indított perekre a Fővárosi Bíróság kizárólagosan illetékes.

(10) Az e § alapján létrejött megállapodás vagy jogerős határozat alapján végrehajtandó műszaki intézkedésre a 95. §-t megfelelően alkalmazni kell, feltéve, hogy a műszaki intézkedés kielégíti a 95. §

(3) bekezdésében foglalt feltételeket.

XVI. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A szerzői jog más jogosultjai

106. § (1) Ahol e törvény szerzőt említ, azon megfelelően érteni kell a szerző jogutódját, illetve a szerzői jog más jogosultját is.

(2) Ha az elhunyt személy hagyatékához szerzői jog tartozik, a közjegyző a hagyatéki eljárás megindításáról értesíti az elhunyt személy műveivel kapcsolatban érintett közös jogkezelő szervezetet. Ha nem állapítható meg, hogy melyik az érintett közös jogkezelő szervezet vagy a művek nem tartoznak a közös jogkezelés körébe, az értesítést az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezetnek kell küldeni.

(3) A hagyatékhoz tartozó szerzői jog örökösnek történő átadásáról a közjegyző kivonatos hagyatékátadó végzés, a bíróság pedig kivonatos jogerős ítélet egy példányának megküldésével - a (2) bekezdés megfelelő alkalmazásával - értesíti az érintett közös jogkezelő szervezetet.

(4) A kivonatos hagyatékátadó végzésre, illetőleg a kivonatos ítéletre a hagyatékátadó végzésre és az ítéletre vonatkozó szabályok irányadók azzal, hogy azok csak a hagyatékhoz tartozó szerzői jog örökösnek történő átadására vonatkozó adatokat tartalmazhatják.

(5) A (3) bekezdésben említett kivonatos hagyatékátadó végzés és kivonatos ítélet a (4) bekezdésben foglaltakon kívül tartalmazza a „kivonat” minőség megjelölését, valamint azt, hogy az milyen célra használható fel.

(6) Az (5) bekezdés szerint kell eljárni akkor is, ha a végzés egyébként sem tartalmazna más rendelkezést, mint amit a (4) bekezdés előír.

(7) Az érintett közös jogkezelő szervezet köteles az örökösökről nyilvántartást vezetni, és abból a felhasználók számára a személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályok keretei között adatot szolgáltatni.

(8) Az (1)-(7) bekezdésekben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell a szerzői joghoz kapcsolódó jogok jogosultjaira és az e jogosultakat megillető jogokra.

106/A. § E törvénynek a gyűjteményes műnek minősülő adatbázisok szerkesztőinek és az adatbázisok előállítóinak szerzői, illetve a XI/A. fejezet szerinti védelmére vonatkozó rendelkezései nem érintik a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló jogszabályok érvényesülését.

A törvény hatálybalépésére vonatkozó és az átmeneti rendelkezéseket megállapító szabályok

107. § (1) E törvény 1999. szeptember 1-jén lép hatályba; rendelkezéseit a hatálybalépését követően megkötött felhasználási szerződésekre kell alkalmazni.

(2) A törvény 21. §-ában foglalt rendelkezéseket, valamint a 22. §-ának a reprográfiára szolgáló készülékekkel kapcsolatos előírásait 2000. szeptember 1-jétől kell alkalmazni.

(3) A 111. § (1)-(2) bekezdésével megállapított rendelkezéseket az e törvény hatálybalépését követően indult végrehajtási eljárásokban kell alkalmazni.

108. § (1) A 31. § rendelkezéseit alkalmazni kell olyan művekre is, amelyeknek a korábban hatályos rendelkezések szerint számított védelmi ideje az egyes iparjogvédelmi és szerzői jogi jogszabályok módosításáról szóló 1994. évi VII. törvény hatálybalépéséig már lejárt.

(2) Az előadóművészeket, a hangfelvételek előállítóit, a rádió- és televízió-szervezeteket, valamint a saját műsort vezették útján a nyilvánossághoz átvivőket az e törvényben meghatározott jogok akkor is megilletik, ha a 84. §-ban - rájuk vonatkozóan - említett év végétől számított húsz év az 1994. évi VII. törvény hatálybalépéséig már eltelt.

(3) Ha a szerzői vagyoni jogok vagy a szerzői joggal szomszédos jogok védelmi ideje az 1994. évi VII. törvény hatálybalépését megelőzően lejárt, a lejárat és az e törvény hatálybalépése közötti időtartamban végzett felhasználás szabad felhasználásnak minősül, függetlenül attól, hogy e jogok újra védelemben részesülnek-e e törvény hatálybalépését követően.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott felhasználás e törvény hatálybalépését követően - a hangfelvételek esetében a hatálybalépésig már előállított műpéldányokra vonatkozóan - még további egy évig folytatható, de csak a hatálybalépéskor meglévő mértékben. A gazdasági tevékenység körében folytatott ilyen felhasználás jogát csak a jogosult gazdálkodó szervezettel vagy annak - a felhasználást

folytató - szervezeti egységével együtt lehet átruházni. A törvény hatálybalépését követően is folytatott felhasználás ellenében a jogosultnak méltányos díjazás jár.

(5) A (4) bekezdésben foglalt rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha a felhasználásra e törvény kihirdetésének napjáig komoly előkészületeket tettek azzal, hogy ebben az esetben a felhasználást az előkészületnek az e törvény kihirdetésekor meglévő mértékéig lehet megkezdeni és folytatni.

(6) A (3) bekezdésben meghatározott időtartamban végzett átdolgozást, feldolgozást vagy fordítást úgy kell tekinteni, mintha az a szerző hozzájárulásával készült volna.

(7) A (6) bekezdésben meghatározott átdolgozás, feldolgozás és fordítás e törvény hatálybalépését követő felhasználása ellenében az alapul szolgáló műre vonatkozó szerzői jog jogosultjának méltányos díjazás jár.

(8) A (3) és a (7) bekezdésben foglalt rendelkezések alapján járó díjazással kapcsolatos viták bírósági útra tartoznak.

(9) Az 1994. évi VII. törvény hatálybalépését megelőzően kötött felhasználási szerződés alapján a teljes védelmi időre, illetve határozatlan időre megszerzett felhasználási jog e törvény hatálybalépését követően - a felhasználási szerződésben foglalt feltételeknek megfelelően - újra megilleti a felhasználót, ha a szerzői jog vagy az azzal szomszédos jog e törvény szerint újra védelemben részesül. 108/A. § (1) A 31. § és a 84. § rendelkezéseit - a 2001. évi LXXVII. törvény 13. §-a (7) bekezdésének első mondatában szabályozott kivétellel - alkalmazni kell olyan művekre és szomszédos jogi teljesítményekre is, amelyek védelmi ideje az Európai Gazdasági Térség legalább egy tagállamában még nem járt le 1995. július 1-jéig.

(2) Az (1) bekezdésben említett művekre a 108. § (3)-(9) bekezdéseiben foglalt szabályok megfelelően irányadók azzal, hogy az 1994. évi VII. törvény és e törvény hatálybalépésén, illetve kihirdetésén az (1) bekezdés alkalmazásában a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépését, illetve kihirdetését kell érteni.

109. § A 31. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezést akkor kell alkalmazni, ha az nem eredményezi a korábban hatályos rendelkezés szerint számított védelmi idő megrövidülését. A 31. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezést alkalmazni kell az olyan filmalkotásra is, amelynek védelmi ideje e törvény hatálybalépésekor már eltelt. A 108. § (3)-(9) bekezdéseiben foglalt szabályok ilyen esetben is értelemszerűen irányadók azzal, hogy az 1994. évi VII. törvény hatálybalépése helyett e törvény hatálybalépését kell érteni.

Hatályukat vesztő rendelkezések

110. § E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti:

a) a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény, valamint az 1978. évi 27. törvényerejű rendelet, az 1994. évi VII. törvény 13-19. §-a és 29. §-a, az 1994. évi LXXII. törvény, valamint az 1997. évi XI. törvény 120. §-ának b)-c) pontja;

b) a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 117. §-a (2) bekezdésének második mondata, 139. §-ának (4) bekezdése, a 151. §-a, valamint 161. §-ának e) pontja;

c) a szerzői és a szomszédos jogok közös kezeléséről szóló 146/1996. (IX. 19.) Korm. rendelet és az azt módosító 239/1997. (XII. 18.) Korm. rendelet;

d) a szerzői jogi törvény végrehajtásáról szóló 9/1969. (XII. 29.) MM rendelet, valamint az azt módosító, illetve kiegészítő 4/1978. (XII. 7.) KM rendelet, 15/1982. (IX. 20.) MM rendelet, 15/1983. (VII. 12.) MM rendelet, 18/1988. (VIII. 24.) MM rendelet, 6/1992. (IV. 8.) MKM rendelet, 12/1992. (VII. 29.) MKM rendelet 2. §-a, 8/1994. (IV. 26.) MKM rendelet 33. §-a (2) bekezdésének a) pontja, 24/1994. (XII. 28.) MKM rendelet;

e) a kiadói szerződések feltételeiről és a szerzői díjakról szóló 1/1970. (III. 20.) MM rendelet, valamint az azt módosító 2/1980. (IX. 15.) MM rendelet, 13/1982. (X. 18.) MM rendelet, 21/1984. (XII. 28.) MM rendelet, 14/1985. (XII. 22.) MM rendelet, 15/1987. (VIII. 9.) MM rendelet és 19/1996. (XII. 26.) MKM rendelet;

f) a színpadi művek felhasználási szerződéseinek feltételeiről és a szerzői díjakról szóló 2/1970. (III. 20.) MM rendelet, valamint az azt módosító 7/1992. (IV. 8.) MKM rendelet;

g) a zeneművek megírására és az első nyilvános előadására vonatkozó szerződésekről szóló 3/1970. (III. 20.) MM rendelet;

h) a Magyar Rádió és Televízió felhasználási szerződéseinek feltételeiről és a szerzők díjazásáról szóló 5/1970. (VI. 12.) MM rendelet, valamint az azt módosító 15/1985. (XII. 28.) MM rendelet, 16/1988. (VIII. 11.) MM rendelet, 13/1992. (VIII. 26.) MKM rendelet és 23/1994. (XII. 26.) MKM rendelet;

i) az egyes felhasználási szerződések díjazására vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló 4/1988. (II. 12.) MM rendelet;

j) az alkalmazott grafikai művek felhasználási szerződéseinek feltételeiről és a szerzői díjakról szóló 6/1970. (VI. 24.) MM rendelet;

- k)* a kislemez, érem és plakett felhasználására vonatkozó szerződések feltételeiről és a szerzők díjáról szóló 7/1970. (VI. 24.) MM rendelet;
- l)* a művészi fényképek felhasználási szerződéseinek feltételeiről és a szerzői díjakról szóló 8/1970. (VI. 24.) MM rendelet;
- m)* az iparművészeti és az ipari tervezőművészi alkotások felhasználási szerződéseinek feltételeiről és a szerzői díjáról szóló 9/1970. (VI. 25.) MM rendelet, valamint az azt módosító 14/1989. (V. 13.) MM rendelet;
- n)* a képzőművészeti alkotások felhasználási szerződéseinek feltételeiről és a szerzői díjakról szóló 10/1970. (VI. 25.) MM rendelet;
- o)* a képzőművészet, az iparművészet egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 83/1982. (XII. 29.) MT rendelet végrehajtásáról szóló 16/1982. (XII. 29.) MM rendelet 11. §-ának 4-9. - számmal nem jelölt - bekezdései;
- p)* a megfilmesítési szerződések feltételeiről és a szerzők díjazásáról szóló 12/1970. (VI. 30.) MM rendelet, valamint az azt módosító 2/1983. (III. 23.) MM rendelet;
- r)* a zeneművek kiadására vonatkozó szerződések feltételeiről, a zenekiadással kapcsolatos egyéb szerződésekről, valamint a szerzői és más tevékenység díjáról szóló 6/1972. (VIII. 19.) MM rendelet.

Módosuló rendelkezések

111. § (1)
(2)
(3)
(4)

Felhatalmazások

112. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a reprográfia szolgáltató készülékek körét - az érintett érdek-képviselői szervek véleményének figyelembevételével - rendelettel meghatározza.
- (2) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendelettel megállapítsa a szerzői jogi szakértő testület szervezetének és működésének részletes szabályait.
- (3) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az e törvény 38. §-ának (5) bekezdésében szabályozott szabad felhasználás esetében a nyilvánosság egyes tagjaihoz való közvetítés és a számukra történő hozzáférhetővé tétel módját és feltételeit rendelettel meghatározza.
- (4) Felhatalmazást kap a nemzeti kulturális örökség minisztere, hogy a szerzői és a szomszédos jogok közös kezelését végző egyesületekről vezetett nyilvántartásra vonatkozó részletes szabályokat rendelettel megállapítsa.
- (5) Felhatalmazást kap az igazságügyminiszter, hogy - a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökével egyetértésben - a Magyar Szabadalmi Hivatal által vezetett önkéntes műnyilvántartásra vonatkozó részletes szabályokat rendelettel megállapítsa.

Az Európai Unió jogának való megfelelés

113. § E törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:
- a)* a Tanács 91/250/EGK irányelve (1991. május 14.) a számítógépi programok jogi védelméről;
- b)* a Tanács 92/100/EGK irányelve (1992. november 19.) a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joghoz kapcsolódó egyes jogokról;
- c)* a Tanács 93/83/EGK irányelve (1993. szeptember 27.) a műholdas műsorsugárzásra és a vezeték útján történő továbbközvetítésre alkalmazandó szerzői jogra és a szerzői joghoz kapcsolódó jogokra vonatkozó egyes szabályok összehangolásáról;
- d)* a Tanács 93/98/EGK irányelve (1993. október 29.) a szerzői jog és egyes kapcsolódó jogok védelmi idejének összehangolásáról;
- e)* az Európai Parlament és a Tanács 96/9/EK irányelve (1996. március 11.) az adatbázisok jogi védelméről;
- f)* az Európai Parlament és a Tanács 2001/29/EK irányelve (2001. május 22.) az információs társadalomban érvényesülő szerzői és kapcsolódó jogok egyes kérdéseiben történő összehangolásáról;
- g)* az Európai Parlament és a Tanács 2001/84/EK irányelve (2001. szeptember 27.) az eredeti műalkotás szerzőjét megillető követő jogról;
- h)* az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről.

II. 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről

[...]

Bitorlás

329. § (1) Aki

a) más szellemi alkotását sajátjaként tünteti fel, és ezzel a jogosultnak vagyoni hátrányt okoz,
b) gazdálkodó szervezetnél betöltött munkakörével, tisztségével, tagságával visszaélve más szellemi alkotásának hasznosítását vagy az alkotáshoz fűződő jogok érvényesítését attól teszi függővé, hogy annak díjából, illetve az abból származó haszonból vagy nyereségből részesítsék, illetve jogosultként tüntessék fel,

büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) E § alkalmazásában szellemi alkotás: az irodalmi, tudományos és művészeti alkotás, a találmány, a növényfajta, a használati minta, a formatervezési minta és a mikroelektronikai félvezető termék topográfiája.

Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése

329/A. § (1) Aki másnak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát hasznoszerzés végett, vagy vagyoni hátrányt okozva megsérti, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését

a) jelentős vagyoni hátrányt okozva,

b) üzletszerűen

követik el.

(3) A büntetés

a) öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését különösen nagy vagyoni hátrányt,

b) két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését különösen jelentős vagyoni hátrányt okozva követik el.

(4) Aki a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését vagyoni hátrányt okozva gondatlanságból követi el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása

329/B. § (1) Aki a szerzői jogról szóló törvényben meghatározott hatásos műszaki intézkedést hasznoszerzés végett megkerüli, vagy e célból ehhez szükséges eszközt, terméket, berendezést vagy felszerelést

a) készít, előállít,

b) átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik,

vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a szerzői jogról szóló törvényben meghatározott hatásos műszaki intézkedés megkerülése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő gazdasági, műszaki, szervezési ismeretet másnak a rendelkezésére bocsátja.

(3) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a szerzői jogról szóló törvényben meghatározott hatásos műszaki intézkedés kijátszását üzletszerűen követik el.

(4) Nem büntethető az (1) bekezdés a) pontja esetén, aki – mielőtt a szerzői jogról szóló törvényben meghatározott hatásos műszaki intézkedés megkerüléséhez szükséges eszköz, termék, berendezés, felszerelés készítése, illetőleg előállítása a hatóság tudomására jutott volna – tevékenységét a hatóság előtt felfedi, és az elkészített, illetőleg az előállított dolgot a hatóságnak átadja, valamint lehetővé teszi a készítésben, illetőleg előállításban részt vevő más személy kilétének megállapítását.

Jogkezelési adat meghamisítása

329/C. § Aki más szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelme alá tartozó művének, illetőleg teljesítményének a felhasználásával összefüggésben megjelenített, és a szerzői jogról szóló törvényben meghatározott jogkezelési adatot haszonszerzés végett jogosulatlanul eltávolítja vagy megváltoztatja, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

III. 371/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet az egyes szellemi tulajdonjogokat sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről

Az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló, a Tanács 1383/2003/EK rendelete (a továbbiakban: közösségi rendelet), továbbá a közösségi rendelet végrehajtási rendelkezéseinek elfogadásáról szóló, a Bizottság 1891/2004/EK rendelete (a továbbiakban: végrehajtási rendelet) végrehajtása érdekében a Kormány a következőket rendeli el:

Általános rendelkezések

1. § Az e rendelet szerinti eljárásokra az e rendeletben nem szabályozott kérdésekben a Tanácsnak a Közöségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK rendeletét és a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvényt, valamint azok végrehajtási rendeleteit kell megfelelően alkalmazni.

A vámhatósági intézkedés iránti kérelem

2. § A szellemi tulajdonjognak a közösségi rendelet 2. cikkének (2) bekezdése szerinti jogosultja (a továbbiakban: jogosult) a közösségi rendelet 5. cikkének (1) bekezdése szerinti kérelmét (a továbbiakban: kérelem) a Vám- és Pénzügyőrség Közép-Magyarországi Regionális Parancsnokságához (a továbbiakban: Parancsnokság) nyújthatja be a végrehajtási rendelet 3. cikkében meghatározott formában.

3. § (1) A Parancsnokság a kérelmet elutasítja, ha

- a) a kérelmet nem az előírt formanyomtatványon nyújtják be;
- b) a kérelmező nem igazolja, hogy ő a kérelemben megjelölt árukon fennálló szellemi tulajdonjog jogosultja;
- c) képviselő útján benyújtott kérelem esetén a képviselő a képviseleti jogát nem igazolja;
- d) az áruk a kérelemben szereplő leírása a vámhatósági intézkedéseket végző vámhivatal számára nem teszi lehetővé az áruk azonosítását;
- e) a kérelemhez nem csatolták a közösségi rendelet 6. cikke szerinti kötelezettségvállaló nyilatkozatot.

(2) A hiányosan benyújtott kérelem esetében a Parancsnokság a kérelmezőt határidő tűzésével hiánypótlásra szólítja fel.

Vámhatósági eljárás kérelem alapján

4. § (1) Amennyiben a kérelmet végrehajtó vámhivatal megállapítja, hogy a közösségi rendelet 1. cikkének (1) bekezdése szerinti helyzetben lévő áru feltehetően szellemi tulajdonjogot sért, figyelmezteti

- a) a jogosultat, valamint a közösségi rendelet 9. cikkének (2) bekezdése értelmében nyilatkozattevőnek vagy az áru birtokosának tekinthető személyt a közösségi rendelet 11. cikke szerinti egyszerűsített eljárás lehetőségére, illetve
- b) a jogosultat a közösségi rendelet 13. cikke (1) bekezdésének első albekezdése szerinti jogkövetkezményekre.

(2) A forgalomba bocsátás felfüggesztése vagy a lefoglalás időtartamára az árukat a vámhatóság közvetlen vámfelügyelet alá veszi.

5. § (1) A vámhatóság a közösségi rendelet 13. cikkében meghatározott határidő lejártát követő munkanapon köteles értesíteni az áru bejelentőjét, birtokosát vagy tulajdonosát, aki az értesítés közlésétől számított két munkanapon belül raktáridő megfizetése nélkül kérheti az áru vámkezelését.

(2) A vámhatósági intézkedés miatt felmerült raktározási díjat, illetve a lefoglalással összefüggésben felmerülő egyéb költséget a vámhatóság részére az (1) bekezdés szerinti értesítés közlésétől számított két munkanapig a jogosultnak, az ezt követő naptól felmerülő költségeket az áru bejelentőjének, birtokosának vagy tulajdonosának kell megfizetnie.

6. § A közvetlen vámfelügyelet érvényesítése céljából beraktározott áru tekintetében - az 5. § (2) bekezdésének figyelembevételével - a raktározási díjat, továbbá az áru megsemmisítésének költségét a vámhatóság részére a jogosult fizeti meg.

Vámhatósági eljárás hivatalból

7. § (1) A közösségi rendelet 4. cikkének (1) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén a vámhatóság értesíti a jogosultat, ha az ismert vagy személye megállapítható.

(2) Ha a jogosult az (1) bekezdés szerinti értesítés közlésétől számított három munkanapon belül nem nyújt be kérelmet, a vámhatóság az adott vámeljárás felfüggesztését, illetve a közvetlen vámfelügyeletet megszünteti, és az árukat a kérelemnek megfelelően vámkezezi az e rendelet 5. §-ának értelemszerű alkalmazásával.

(3) Ha a jogosult személye nem állapítható meg, a vámhatóság iparjogvédelmi jogok esetében a Magyar Szabadalmi Hivatal, szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok esetében a közös jogkezelést végző szervezetet keresi meg.

(4) A Magyar Szabadalmi Hivatal, illetve a közös jogkezelést végző szervezet a rendelkezésére álló adatok alapján három munkanapon belül tájékoztatja a vámhatóságot a jogosult személyéről.

(5) Ha a Magyar Szabadalmi Hivatal, illetve a közös jogkezelést végző szervezet három munkanapon belül nem ad tájékoztatást a jogosult személyéről, illetve a közös jogkezelést végző szervezet úgy nyilatkozik, hogy nem kíván fellépni a jogsértéssel szemben, a vámhatóság a közvetlen vámfelügyeletet megszünteti, és az árut a vámkezelést kérő kérelmének megfelelően vámkezezi.

Egyszerűsített eljárás

8. § (1) Abban az esetben, ha a közösségi rendelet 11. cikkének (1) bekezdése alapján az áru bejelentője, birtokosa vagy tulajdonosa a vámhatóságnak közvetlenül küldi meg a hozzájáruló nyilatkozatát, erről a vámhatóság haladéktalanul tájékoztatja a jogosultat.

(2) A vámhivatal akkor végzi el a hozzájáruló nyilatkozatot adó költségére és felelősségére a megsemmisítést, ha rendelkezik az áru bejelentője, birtokosa vagy tulajdonosa írásbeli hozzájáruló nyilatkozatával. Az áru bejelentője, birtokosa vagy tulajdonosa hozzájárulását megadottnak kell tekinteni, ha a közösségi rendelet 9. cikkének (2) bekezdése szerinti értesítés kézhezvételétől számítva a 11. cikk (1) bekezdésének első franciabekezdésében meghatározott határidőn belül nem nyilatkozik, vagy a 9. cikk (2) bekezdése szerinti értesítés kézbesítése sikertelen volt.

(3) A vámhatóság a jogosulttól - a közösségi rendelet 6. cikke alapján adott nyilatkozatának megfelelően - kéri a megsemmisítés költségeinek megtérítését, ha az a személy, aki a hozzájáruló nyilatkozatot megadta, illetve akinek részéről a hozzájáruló nyilatkozatot a (2) bekezdés alapján megadottnak kell tekinteni, a megsemmisítés tényleges költségeiről való értesítés kézhezvételétől, illetve a sikertelen kézbesítéstől számított 15 napon belül a megsemmisítés költségeit nem fizeti meg.

Vegyes és záró rendelkezések

9. § A közösségi rendelet 22. cikke alapján fennálló tájékoztatási kötelezettséget a Parancsnokság teljesíti.

10. § (1) E rendelet 2005. január 1. napján lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően benyújtott kérelmekre kell alkalmazni.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az egyes szellemi tulajdonjogokat sértő áruknak a Közösségbe történő behozatalára, valamint a Közösségből történő kivitelére és újrakivitelére vonatkozó intézkedések végrehajtási szabályainak megállapításáról szóló 98/2004. (IV. 27.) Korm. rendelet.

(3) Ez a rendelet az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló a Tanács 1383/2003/EK rendelete, továbbá a közösségi rendelet végrehajtási rendelkezéseinek elfogadásáról szóló, a Bizottság 1891/2004/EK rendelete végrehajtásához szükséges szabályokat állapítja meg.

IV. 18/2006. (IV. 12.) IM rendelet a Magyar Szabadalmi Hivatal által vezetett önkéntes műnyilvántartás részletes szabályairól

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 112. §-ának (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján - a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökével, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 67. §-ának (2) bekezdése alapján az igazgatási szolgáltatási díjak tárgyában a pénzügyminiszterrel egyetértésben - a következőket rendelem el:

1. § Az Szjt. hatálya alá tartozó mű, illetve teljesítmény (a továbbiakban együtt: mű) önkéntes műnyilvántartásba vételét [Szjt. 94/B. § (2) bek.] a szerző, illetve a szerzői joghoz kapcsolódó jogok jogosultja (a továbbiakban együtt: szerző) kérheti a Magyar Szabadalmi Hivaltól.

2. § (1) A mű önkéntes műnyilvántartásba vételére irányuló kérelmet a Magyar Szabadalmi Hivatal által rendszeresített, e rendelet *1. melléklete* szerinti formanyomtatványon, személyesen vagy képviselő útján kell benyújtani.

(2) A kérelemhez mellékelni kell a mű eredeti vagy másolati példányát (a továbbiakban: műpéldány). A műpéldálynak olyan méretűnek kell lennie, hogy egy A/4-es szabványméretű borítékban elhelyezhető legyen. Ha a műpéldány ezt meghaladó méretű, műpéldányként a művet tartósan rögzítő és a mű azonosítására alkalmas, legfeljebb A/4-es méretű hordozót (különösen fényképet, elektronikus adathordozót, mágnesszalagot) kell mellékelni.

3. § (1) A kérelemért 5000 forint igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni, amely a Magyar Szabadalmi Hivatal bevétele.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott díjat a Magyar Szabadalmi Hivatal pénztárában készpénzben vagy bankkártyával POS-terminál útján adott fizetési rendelkezéssel kell a Magyar Szabadalmi Hivatalnak a Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01731842-00000000 számú előirányzat-felhasználási keretszámlájára a kérelem benyújtásával egyidejűleg megfizetni.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott díj megfizetésére kedvezmény és mentesség nem adható.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott díj kezelésére, elszámolására, nyilvántartására és visszatérítésére az államháztartás szervezetei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló jogszabályi előírásokat kell alkalmazni.

4. § (1) A Magyar Szabadalmi Hivatal a 2-3. §-okban meghatározott feltételeknek megfelelő kérelmet azonnal teljesíti, és kiállítja az e rendelet *2. melléklete* szerinti tanúsítványt. A tanúsítványhoz hozzáfűzi a szerző által benyújtott műpéldányt a Magyar Szabadalmi Hivatal bélyegzőjével és a tanúsítvány nyilvántartási számával ellátott, lezárt borítékban.

(2) A tanúsítvány és az ahhoz az (1) bekezdésnek megfelelően hozzáfűzött lezárt borítékban elhelyezett műpéldány az Szjt. 94/B. §-ának (2) bekezdése szerinti igazoláshoz akkor használható fel, ha a zár és a boríték sérülésmentes állapotban van.

5. § (1) A szerző az e rendelet *3. melléklete* szerinti formanyomtatványon bármikor kérheti a tanúsítvány visszavonását.

(2) A tanúsítvány visszavonására irányuló kérelmet két példányban kell személyesen vagy képviselő útján benyújtani, és ahhoz - hacsak ez lehetetlennek nem bizonyul - csatolni kell a 4. § (1) bekezdése szerinti tanúsítványt és az ahhoz hozzáfűzött, a műpéldányt tartalmazó lezárt borítékot.

(3) A tanúsítvány visszavonására irányuló kérelem díjmentes.

(4) A Magyar Szabadalmi Hivatal az (1)-(2) bekezdéseknek megfelelő kérelmet azonnal teljesíti, és a tanúsítványt érvényteleníti, valamint a visszavonó nyilatkozatot tartalmazó kérelem másodpéldányát a szerző részére átadja.

6. § (1) Ha a bíróság jogerős határozatában megállapítja a szerző személyét, a szerző az e rendelet *4. melléklete* szerinti formanyomtatványon bármikor kérheti a korábban szerzőként bejegyzett személy törlését az önkéntes műnyilvántartásból.

(2) Az önkéntes műnyilvántartásból való törlésre irányuló kérelmet két példányban kell személyesen vagy képviselő útján benyújtani. A kérelemhez a jogerős bírósági határozatot csatolni kell.

(3) Az önkéntes műnyilvántartásból való törlésre irányuló kérelem díjmentes.

(4) A Magyar Szabadalmi Hivatal az (1)-(2) bekezdéseknek megfelelő kérelmet azonnal teljesíti, és a szerzőként bejegyzett személyt a műnyilvántartásból törli, valamint a törlésre vonatkozó nyilatkozatot tartalmazó kérelem másodpéldányát a szerző részére átadja.

(5) A Magyar Szabadalmi Hivatal a törlésről hozott határozatát közli a korábban szerzőként bejegyzett személlyel is.

7. § A szerző írásban megadott hozzájárulása esetén a Magyar Szabadalmi Hivatal a 2. § (1) bekezdésében említett formanyomtatványon megadott adatokat nyilvánosságra hozhatja, és az adatokból a nyilvánosság tájékoztatásának céljaira adatbázist szerkeszthet.

8. § A Magyar Szabadalmi Hivatalnak az önkéntes műnyilvántartással összefüggő eljárására egyebekben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény szabályait kell alkalmazni.

9. § Ez a rendelet 2006. április 15-én lép hatályba.

1. melléklet a 18/2006. (IV. 12.) IM rendelethez

A nyilvántartásba vétel sorszáma:

***Kérelem
a Magyar Szabadalmi Hivatal általi önkéntes
műnyilvántartásba vétel iránt***

1. A szerző(k) neve és címe:
2. A szerző képviselőjének neve és címe (székhelye) :
3. A nyilvántartásba venni kért mű címe:.....
4. A nyilvántartásba venni kért mű műfaja:
5. A mű egyedi azonosítását segítő további adatok:
6. A nyilvántartásba venni kért mű hordozója:
7. Egyéb közlendők:
8. Melléklet:
 - meghatalmazás
 - műpéldány
 - egyéb:

Kelt Budapesten, 200.... év..... hó napján.

.....
a szerző(k) vagy a képviselő aláírása

Hozzájárulok ahhoz, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal az 1-7. pontokban megadott adatokat nyilvánosságra hozza, és az adatokból a nyilvánosság tájékoztatásának céljaira adatbázist szerkesszen.

Kelt Budapesten, 200.... év..... hó napján.

.....
a szerző(k) vagy a képviselő aláírása

2. melléklet a 18/2006. (IV. 12.) IM rendelethez

Magyar Szabadalmi Hivatal
1054 Budapest, Garibaldi u. 2.
Az ügyintéző neve:
A nyilvántartásba vétel sorszáma:

TANÚSÍTVÁNY

Igazolom, hogy X. Y. (név, lakcím) mint kérelmező(k) a mellékelt dokumentumot saját műve(ük)ként / előadása(uk)ként / hangfelvétele(ük)ként / filmje(ük)ként / rádióműsora(uk)ként / televízióműsora(uk)ként / adatbázisa(uk)-ként vetette(ék) nyilvántartásba.

E tanúsítványt a Magyar Szabadalmi Hivatal által vezetett önkéntes műnyilvántartás részletes szabályairól szóló 18/2006. (IV. 12.) IM rendelet alapján állítottam ki.

Kelt Budapesten, 200.... év..... hó napján.
.....•.....

.....
(kiadmányozó neve, beosztása)

3. melléklet a 18/2006. (IV. 12.) IM rendelethez

Kérelem
a Magyar Szabadalmi Hivatal általi önkéntes műnyilvántartásba
vételről kiállított tanúsítvány visszavonása iránt

1. A szerző(k) neve és címe:
2. A szerző képviselőjének neve és címe (székhelye):.....
3. A nyilvántartásba vett mű címe:
4. A nyilvántartásba vett mű műfaja:.....
5. A nyilvántartásba vett mű nyilvántartási száma:.....
6. Melléklet:
 - meghatalmazás
 - műpéldány
 - egyéb:

Alulírott (szerző neve), kérem a Magyar Szabadalmi Hivatalt, hogy az 5. pontban megjelölt nyilvántartási számon nyilvántartásba vett műről kiállított tanúsítványt 200.... év..... hó napi hatállyal vonja vissza.

Kelt Budapesten, 200.... év..... hó napján.

.....
a szerző(k) vagy a képviselő aláírása

A Magyar Szabadalmi Hivatal tölti ki!
--

A tanúsítványt 200.... év hó napi hatállyal visszavontam.

Kelt Budapesten, 200.... év..... hó napján.

.....
(kiadmányozó neve, beosztása)

4. melléklet a 18/2006. (IV. 12.) IM rendelethez

Kérelem
a Magyar Szabadalmi Hivatal általi önkéntes
műnyilvántartásból való törlés iránt

1. A szerző(k) neve és címe:
2. A szerző képviselőjének neve és címe (székhelye):.....
3. A nyilvántartásban szerzőként szereplő személy neve:
4. A nyilvántartásba vett mű címe:
5. A nyilvántartásba vett mű műfaja:.....
6. A nyilvántartásba vett mű nyilvántartási száma:.....
7. Melléklet:
 - meghatalmazás
 - jogerős bírósági határozat
 - egyéb:

Alulírott (szerző neve), kérem a Magyar Szabadalmi Hivatalt, hogy a 6. pontban megjelölt nyilvántartási számon szereplő nyilvántartási bejegyzést 200.... év hó napi hatállyal törölje.

Kelt Budapesten, 200.... év..... hó napján.

.....
a szerző(k) vagy a képviselő aláírása